

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Égész szabadelvűség.

Budapest, április 3.

(s.) Némiképpen furcsa felfogások vannak forgalomban egy idő óta a szabadelvűség felől. A terjesztője ezeknek a felfogásoknak az a sajtó, amely a közelmúlt uralkodó politikai rendszerének a restaurálásán fáradozik. Szabadelvűség többféle van, de csak a jelszavak közfoglalmában. Az igazi szabadelvűség, az egész szabadelvűség csak egyféle. Hiányos szabadelvűség az, amely nem küzd a klerikális reakció ellen. De épp oly hiányos az a szabadelvűség is, amely csak a klerikális reakció ellen küzd. Nem igazi szabadelvűség az, amely eszközeiben liberális, de tartalmában nem az. Am épp oly kevésbé igazi az a szabadelvűség, amely szabadelvű tartalmat hirdet, de ezt reakcionárius eszközökkel igyekszik érvényesíteni. Az egész szabadelvűség és igazi szabadelvűség az, amely küzd a klerikális reakció ellen és a mellett a nemzet jogainak épségben tartására, a szabadságjogok fejlesztésére, az egyéni szabadság biztosítására törekszik és amely tartalmában és eszközeiben egyaránt szabadelvű. Ennek az egész és igazi szabadelvűségnek fényes diadala volt Széll Kálmán tegnapi beszéde, amely egy csapásra eloszlatja azt az érdekeszavart, amelyet nyilvánvaló hatalmi célok érdekében bizonyos irányból makacsul és furfangosan igyekeztek a közvéleménybe plántálni. Annak a beszédnek hatása alatt tisztelettel hajolt meg az egész liberális magyar közvélemény Széll Kálmán őszinte és teljes liberalizmusa előtt. Az egész liberális közvéleményről szólunk, mert ennek a fogalomnak köréből teljes joggal kirekeszthetjük azt a törpe érdekesz csoportot, amely megfoghatatlan szívósággal ragaszkodik a szabadelvűségnek a közelmúltban lábrakapott furcsa értelmezéséhez. Ez a különleges liberalizmus egyetlenegy jogcímen valjára magát liberálisnak, de ezen a jogcímen azután kizárólagosságot követel ma-

gának. Ez a liberalizmus kimerítve látja feladatát a klerikalizmus ellen való küzdelemben, s az igazi és teljes szabadelvűség többi alkotó elemére ügyet sem vet. A nemzeti jogok teljességével nem törődik és nem törődött soha; mikor hatalmon volt, készségesen hajlott a magyar állam jogainak elsikkasztására pusztán a hatalomért. A szabadságjogok fejlesztése helyett csorbította a közszabadság garanciáit. Az egyéni szabadságot nem tartotta tiszteletben; brutálisan keresztülgázolt a polgárok egyéni jogán és közjogán. A cége liberális volt, az eszközei reakcionáriusak voltak. Kérdezitek, miért volt ez a rendszer szabadelvű? Felelet: mert ellensége volt a klerikalizmusnak.

Csak ezért. Holott az igazi liberalizmus fogalmát nemcsak hogy nem meríti ki a klerikalizmus ellen való küzdelem, hanem ez a küzdelem nem is pozitív alkotó eleme a liberalizmusnak. A liberalizmus pozitív alkotó elemei a szabadságjogok fejlesztése, a közszabadságnak és egyéni jogoknak biztosítása, tisztelete és védelme. Ezeknek a jogoknak és szabadságoknak ellensége a klerikalizmus. Ezért kell küzdenie a szabadelvűségnek a klerikalizmus ellen. És a szabadelvűség meg a klerikalizmus azért természetes ellenségei egymásnak, mert az egyik oltalmazója, a másik pedig ellensége a közszabadságnak.

Az igazi szabadelvűségnek kötelessége küzdenie a klerikális reakció ellen, de kötelessége küzdenie minden reakció ellen, tehát az ellen is, amely a szabadelvűség köntösét hitorolja és a szabadelvűség legszentebb ideáljait tiporja el. Amely kétszeres veszedelme a szabadelvűségnek, mert nemcsak lényegét támadja meg, hanem kompromittálja is. Ilyen szabadelvűségtől a valódi liberalizmus híveinek inkább kell félniük, mint a szabadelvűség ellenségeinek. Mert a meghamisított és kompromittált szabadelvűség biztosan előkészíti az utját a klerikális reakciónak.

Egy éve most, hogy életbe lépett az

az új rendszer, amely az igazi és egész szabadelvűség restaurációját az egész vonalon megindította. Kezdte a legsürgősebb feladatokkal. Helyreállította a törvényesség uralmát, amely a régi rendszer alatt veszni indult. A nemzet közjogait megmentette az elhomályosítástól. A parlamentarizmusnak visszaadta megrendült akcióképességét. Az alkotmányos életet visszaterelte rendes, természetes útjára. A parlamenti többséget visszaadta rendeltetésének: a kormányzat irányítójává tette a kormányzati hatalom engedelmes szolgájából. A közérkölcsöknek rohanást haladó depravációját megakasztotta; a poshadt közszellemet felfrissítette. Ezeket cselekedte egy év alatt Széll Kálmán liberális kormányzati rendszere. Csak ezeket.

És mert csak ezeket cselekedte, meggyanusították, elrágalmazták érte azok, akiknek nem tetszett, még pedig méltán nem tetszhetett, hogy ezeket megcselekedte. Tegnap aztán cselekedett egyebet is. Megsemmisítő csapást mért a klerikalizmusra és ezzel megsemmisítette azt a perfid erőlködést is, amely Széll Kálmán liberalizmusáról azt merete hirdetni, hogy nem egészen liberális, sőt hogy éppen nem liberális.

Hogy miért nem szállott szembe eddig a klerikalizmussal, annak nagyon egyszerű a magyarázata. Nem volt rá oka. Egy év óta a klerikalizmus nem lépett fel támadásra. Ugy látszik, csak szervezkedett a támadásra. Tegnap aztán kirohant. És első kirohanása szemben találta magát Széll Kálmán liberalizmusának egész erejével, harcászékével és főlényes energiájával. Az első támadás eredménye a reakció véres kudarca és a tiszta, igazi, meg nem alkudó, bátor és tettersz liberalizmus dicsőséges előnyomulása lett.

Széll Kálmán tegnapi fényes fegyvertényét hálisan és tisztelettel méltányolja az egész szabadelvű közvélemény. Ez az őszinte, meleg elismerés visszatükröződik a sajtóban, és pedig nemcsak abban a sajtóban,

TARCA.

A magyar zene.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pietro Mascagni.

A zene mint idioma hű visszatükrözője egy nép karakterének. A melodráma esodálatos összetétele a latinfajú népek életének általában, s az olasz népének különösen, míg a szimfonikus zene az északi népek komor és hideg lelkületének a visszasugárzása. Orozország, Svédország és Norvégia, melyek jelenleg a szimfónia mezején mozognak, zenéjükre nemzeti bélyeget nyomtak. Angliának azonban, amely kitűnő zeneszerzőket produkált, ez nem sikerült. Ennek az érdekes jelenségnek oka talán abban keresendő, hogy a háromegy királyságot folytonosan elárasztják a német, francia és olasz mesterek, akik a gazdag földön nem annyira a zenével törődnek, mint azzal, hogy mennél több sterlinget kaparjanak össze. A többi északi népek, Angolországgal ellentétben, képesek voltak és tudtak saját külön nemzeti bélyeget nyomni zenéjükre egy elsőrendű oknál fogva, vagyis azon oknál fogva, hogy zenéjük a nemzeti népdalokból táplálkozik.

A népdalok mindig nagy befolyást képesek gyakorolni az illető nemzetek zenéjének fejlődésére. Ez az oka, hogy a népzene elég fontos fe-

jezet a század történelmének és zenei evolúciójának.

Európában három ország van, hol a népzenének kivételes jelentősége van: Olaszország, Spanyolország és Magyarország. E három ország teljesen különbözik egymástól szokásokra és sajtóságokra nézve, az egyik pedig még fajbelileg is teljesen elüt a másik kettőtől. S mégis, népeik zenéjében van valami közös vonzóerő, közös entuziasmus. Hát a kifejezésben? Hát a ritmusban? ... Ezt nem tudom, de leklem mélyből meg vagyok arról győződve, hogy zenéjük közös érzelmekből támad.

Pár évvel ezelőtt Velencében jártam. Az idő nagyon édes, az ég ragyogó, a laguna pedig kímondhatatlanul bájos volt. Az esti vinnattal kellett volna elutaznom; gondolám a Canal Grandén várt, a Grand Hôtel előtt. Futólag buzesztam néhány barátomatól, mert egyedül akarom utazni. Nem tudom miért, de rendkívül meghatottnak éreztem magamat. Talán fájt megválnom a művészet és természet e bájos helyétől. A gondola lassan siklott a Canal Grande közepén, melynek könnyed, esodálatos palotái egymásután tűntek el szemem elől. A hold fátyolos ezüstsfényben csillogott, mintegy új színt és körvonalatkat kölcsönözve a esodálatos palotáknak.

Messziről halk zene akkordjai érkeztek hozzám, egy édes, lágy zene hangjai. Mohón hallgattam. A Canal Grande végén népdalt énekel-

tek, egyikét azoknak az érzelmes velencei daloknak, melyeket a velencei asszonyok szép zemei szuggérálnak. Szívem elfogódott a meghatottságtól. Hiába jártattam körül tekintetemet, hogy valamivel elszórákkozzam, hogy kimeneküljek a test és szellem extázisából. Hiába, hiába, csupa szépség, csupa főnségesség vett körül, ami még jobban növelte meghatottságomat.

S ettől a mámortól, mely szinte fizikai fájdalommal határos, sohasem tudtam szabadulni, valahányszor egy piedigrottai dalt, egy-egy bolero-t, vagy egy-egy cigány ábrándot volt alkalmam hallani. Egy népnek sokkal nagyobb gyönyörűséget okoznak a saját népdalai, mint akármilyen idegen zene.

De hát nem láthatjuk-e ezt a saját szemünkkel? A velencei canzone és barcarola, mely nem volna képes fölkelteni egy rabszolgakereskedő figyelmét, hirtelen kezes bárányvá és szelidő teszi a legvadabb velenceit. Egy nápolyi melódia ösze képes boronálni egy szép nápolyi párt, míg a szerály eunuchjai alig méltatnák figyelmükre. Egy lágy spanyol tánc képes a legédesebb és legönfeledebb sziesztába ringatni egy csomó spanyolt, míg egy ópiomot szívó kínai közönséges zajnak venné.

De mit mondjunk a magyarokról?

A nemzeti zene intenzív és különös hatást gyakorol a magyar népre. Ugy lehetne ezt defi-

amely támogatja a kormányt, hanem abban is, amely támadja ugyan, de nem feledkezik meg az ellenfelek köteles lojalitásáról. Csak ott nem találjuk meg ezt a lojalis, becsületes elismerést, ahol még mindig kísért az a bolond mese, hogy Széll Kálmán hetven-nyolcvan választó kerületet elpaktált a néppártinak. Ez a mese eddig csak bolond volt, ezután már gonosznak és izléstelennek fogja látni mindenki, akinek az értelme is, az izlése is és az erkölcsi érzéke is egészséges. Hinni csak az fog benne, akiben valamelyik e három közül, vagy mind a három defektusban szenved.

Az új rendszer kibontakozását tegnap óta teljesnek és véglegesnek fogják látni azok is, akiknek hitét talán megtámadta a rágalom, a fondorkodás, ez a méltó feyvere a sirboltját feszegető bukott rendszernek. A magyar liberalizmusnak hatalmasan szép diadalmai napja volt a tegnapi, amelyen végképpen visszanyerte uralmát az elméken és a szíveken az egész liberalizmus.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 3.

Ma még rövid ülése volt a parlamentnek, a holnapi nappal pedig megkezdődik a husvéti vakáció, mely április huszonegyedikéig fog eltarítani. Így proponálta ezt ma Széll Kálmán és így határozta a t. Ház.

Ezen az utolsó ülésen pedig hamarosan átesszük a törvényhozás. Nem volt valami bőséges napirendje. Harmadik olvasásban is elfogadták a költségvetésről szóló törvényjavaslatot s aztán Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter választott előm, régebben hozzá intézett interpellációra. Előbb Boda Vilmosnak felelt a szegvárdi gőzhajó-állomás megszüntetése tárgyában, azután Kubik Bélának a vicinális svindlire vonatkozó interpellációra, végül pedig Fichler Győzőnek a kassa-oderbergi vasutnál történt sikkasztásról. Mind a három interpelláló tudomásul vette a miniszter választát.

Ma mutatta be az elnök a miniszterelnök átiratát gróf Széchenyi Gyula kinevezéséről.

A képviselőház ülése április 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs Sándor, báró Fejérváry Géza, Páles Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést s bemutatja a miniszterelnök átiratát gróf Széchenyi Gyulának miniszterré való kinevezéséről tárgyában.

A Ház azután harmadik olvasásban is elfogadja a költségvetési törvényjavaslatot s vita nélkül megszavazza a Ház költségvetését.

nálni, hogy ez a hatás: nagyon édes elragadtatás, marcangoló kéz, gyönyörteljes fájdalom.

Hogy jól megértésék azt, amit ki akarok fejezni, egy budapesti éjjeli mulatóhelyen kellene lenniök, mikor a cigánybanda egy szédületes dalba kezd, vagy egy ábrándot zokog el. Az első hegedű különös, átható akcentussal énekel; a második hegedű, a violák, a brácsák és a bőgők szeszélyesen, fantasztikusan kísérik, a klarinét sivitő kedves ellentétet trillázik; a cimbalom átfutja a különféle hangnemek skáláit, szédületes gyorsasággal halad föl és le, természetesen, merész összhangba egyesítvén ezt a jellegzetes polifóniát.

Most a banda egy szomorú hallgatóságot néz. Most a gyer számú közönség nem iszik többé. Mintha félig lehunyt szemmel szunditanának, pedig ideáljaira gondolnak, elvonul előttük a szeretett lény látománya s mintha éreznék a régóta óhajtott esők gyönyörét, a megkívánt ölelés bizsergését.

Mily lelkesedése az érzelmekek!

S a banda feje, az első hegedűs, meglátja, megérzi, megsejti, hogy hallgatói közül ki van legjobban meghatva, kit szállt meg legjobban a lelkesedés. Hozzászessenek ki az ábránd kadenciájának pillanatában s a „fűlébe huzza“. Az illető lehunyja a szemét s néha elalél. A banda hihetlen lendülettel kezd a csárdásba, a közönség fölviillanyozódik, a szemek fölnyílnak, átszellemülten ragyognak, kezeikkel idegesen simítják el a fülük melől a haját s az egész testet fékezhetetlen göresös mozgás fogja el. A jelenet megváltozott: másba csapván át a zene, másba csapott át az érzélem is.

Következnek az interpellációkra adandó miniszteri válaszok.

(A szegvárdi gőzhajó-állomás.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter első sorban Boda Vilmos interpellációjára válaszol a szegvárdi gőzhajó-állomás megszüntetése tárgyában s ezzel kapcsolatosan kijelenti, hogy a királyi szab. pécsi-berecei vasút 5 százalékos elsőbbségi költségvetésének konverztálása és újabb beruházási kiadásainak elszámolása tárgyában beadott 566. számú törvényjavaslatot a Ház asztaláról ezennel leteszi.

Ami magát az interpellációt illeti, csakugyan úgy van, hogy a Dunagőzhajózási Társulat már február 6-án bejelentette, hogy az ugynevezett szegvárdi hajóállomást beszünteti és pedig azért, mert e hajóállomás rendkívül keveset jövedelmez, forgalma nemcsak ki nem fizeti magát, de tetemes deficitet jár, amennyiben ott a bevétel 2800 frt, holott a kezelési kiadás 7200 forintra rug s ennek következtében nincs abban a helyzetben, hogy fenntartható ezen állomás; azonban csak a személy- és áruforgalomra nézve szünteti meg, a tömegáru-forgalomra nézve a jövőre is fenntartja. Minthogy Tolna vármegye átiratában s Boda interpellációjában azt állította, hogy itt kétoldalú szerződés van a Dunagőzhajózási Társulat és Tolna vármegye között, ennek következtében egy a Dunagőzhajózási Társulatot, mint Tolna vármegyezt felszólította, hogy e dolognak mibenlétéről nyilatkozzék, mert, ha a dolog csakugyan úgy áll, legjobban a peres ut kikerülése végett az ügyet békésen elintézni, illetőleg az érvényes szerződést végrehajtani, ami természetesen kötelezőség lett volna. Azonban ez a kérdés nem így áll.

Annak idejében csakugyan levelezés volt a társulat és Tolna vármegye közt az iránt, hogy a társulat a holt Dunagőzbe járassa hajóit; de arról, hogy kötelező szerződés jött volna létre, semmiféle okmány nincs. Ezt a Dunagőzhajózási Társulat egyoldalul állította és egyuttal azt is bebizonyította, hogy azt a műutat, melyet az interpelláló összekötésbe hozott e hajóállomás felállításával, már előzőt jóval létesítette a vármegye és hogy tisztán csak egy 300 méter hosszú összeköttetés létesített később, abból a célból, hogy a hajóállomással az összeköttetés létesíttessék. Ez egyoldalú információ alapján nem akarván eljárni, egyuttal a megyéhez is fordult a miniszter, hogy e tekintetben adatok és okmányok alapján adja meg a felvilágosítást és lassa, hogy a dolog miben áll.

A vármegye jelentéséből kiderül, hogy a gőzhajózási társulatra nézve sem szerződés, sem semmiféle kötelezettség nincsen és hogy a megyének közgazdasági bizottsága beérte és megelégedett a jelenlegi állapottal, amelyen tulajdonképpen módja és joga változatlan. Sajnálatosnak tartja akármelyik kis állomásnak a beszüntetését, azonban tekintetbe kell venni, hogy a forgalmi viszonyok azon a vidéken a vasutak kiépítése következtében lényegesen megváltoztak és hogy a mostani helyzet nem hasonlítható össze a korábbi állapotokkal. Minthogy pedig a tömegáru cseő szállítását külön is biztosította a gőzhajózási társulat, azt hiszi, hogy itt jogszerűen senkin, közgazdasági érdekeken sem esett, amint ezt a legilletékesebb tényező, a megyének közgazdasági bizottsága is ily módon adja elő.

Ennek következtében tehát sem szerződés, sem semmiféle kötelezettség e tekintetben a gőzhajózási társulattal azon állomásnak minden áron való fenntartására nem kötelezi. Minthogy pedig a közgazdasági érdekeket maguk az illetékes tényezők is megővő látják, kéri a Házat, hogy választ vegye tudomásul. (Helyeslés jobbról és a közepén.)

Boda Vilmos tudomásul veszi a miniszter választát, de fenntartja azt az állítását, hogy a gőzhajós vállalat nem tett eleget kötelezettségeinek s a miniszter tényleg vezetve.

Elnök: A Ház a választ tudomásul veszi.

(A szeged-szoregh-karlovai vasut.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter válaszul Kubik Béla interpellációjára a szeged-szoregh-karlovai helyi érdekű vasut felülvizsgáló bizottsága ellen emelt vádak tárgyában. Tényleg elterjedt az a vád, hogy ott visszafélések fordultak volna elő a kavicsosozás tekintetében. Ezt a vádat a miniszter előbb tudta, mint a hogy az a hírlapokban megjelent, mert mielőtt megindította az illető alvállalkozó a fővállalkozó ellen a pört, — ami 1899. április 9-én történt — azonnal elrendelte e tekintetben a vizsgálatot, úgy, hogy a magyar államvasutak igazgatóságától a vizsgálatra vonatkozó összes jegyzőkönyvek, okmányok, adatok, már június elején a kezzei között voltak ugyan, de hallgatott a dologról, mert e vizsgálat alapján meggyőződött arról, hogy a magyar államvasut, illetőleg a miniszterium tisztviselő részéről minden a legkorrektebbül lett ez ügyben elvégezve és hogy e tekintetben őket semmiféle vád nem érheti. Hogy az alvállalkozó a fővállalkozóval perlekedik, az reá egyáltalában nem tartozik. Ennek következtében békében hagyta a dologt és egyszerűen abhoz tartotta magát, hogy sem az egyik, sem a másik félnek semmiféle adatokat ki nem szolgáltatott és hagyta, hogy végezze el az ügyet maguk között. Megtörtént a felülvizsgálát, még pedig nem a lapok figyelmeltetése folytán, hanem azonnal és a három formában ellenőrzött adatok alapján azt a meggyőződést merítettem, hogy ami az államvasut és a miniszterium tisztviselőit illeti, ezek részéről kellő szigor és óvatosság tanúsított és hogy a munka úgy véget ért, amint az a követelményeknek megfelel.

De ezzel sem elégedett meg. A kontrolnak még egy módját akarta alkalmazni, hogy tudniillik lássuk azt, hogy vajon a fönntartás többé kerül-e ezen a vonalon, mint más vonalokon, amelyek a rendes követelményeknek megfelelően építettek. Erre vonatkozólag is beérte az adatokat. Ez pedig úgy áll, hogy a szeged-karlovai vonalon a fenntartás kerül 6132 forintba, a versec-kulini vonalon 6657 forintba, a szolnok-félegyházi 6290 forintba, a szilvágyágin 11.975 forintba, a sopron-pozsonyi 8567 forintba, a nórádán 9626 forintba. Egész listát állítottott össze, melyből kiünik, hogy alig van vonal, amelyen a fenntartás kevesebbe kerülne, mint itt. Ennek következtében be van bizonyítva, hogy a multban a pótlajavítással és az utánfizetés útján beszerzett mennyiségekkel csakugyan úgy van az végrehajtva, hogy minden követelménynek és a szabályoknak teljesen megfelel.

Kubik Béla belátja, hogy a miniszter kötelességének minden tekintetben megfelelt, csak arra kéri, hogy a tisztességellen vállalkozókat ezután is kiserje figyelemmel.

Elnök: A Ház a választ tudomásul veszi.

(Sikkasztás a kassa-oderbergi vasutnál.)

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter részletesen ismerteti annak a vizsgálatnak adatait, amely a kassa-oderbergi vasutnál elkövetett sikkasztás miatt megindult, majd kifejti, hogy figyelmeltette az igazgatóságot arra, hogy oly rendszabályokat hozzon és oly intézkedéseket tegyen, amelyek az ilyenforma kiűzést és visszafélést lehetetlenné tes-

Ez már a csapszék tánc! Óh, mily bűvös hatalmuk van ezeknek a kifejezéseknek!

Mikor Budapestben voltam, fölkeresett egy barátom, egy délvidéki olasz Bariból, aki holmi ügyekben Bécsben járt. Este egy szállóba mentünk, hol híres banda szokott játszani a vacsora alatt. Az étterem már szinte zsufolva volt elegáns, világított közönséggel. A banda éppen a hangszerrel hangolta. Azt mondtam a barátomnak:

— Mindjárt megolvasható, hogy hány magyar és hány idegen van ebben a teremben.

Barátom igazi délvidéki létere hallgatott, de kezével egyikét azoknak a kifejező mozdulatoknak végezte, melyek többet mondanak minden szónál. Megfogtam a karját: a banda egy fájdalmas dalt kezdett zokogni. Barátom körültekintett s meglepetve látta, hogy a közönség egy része letette a kését és villát az asztalra, észrevétlenül fölemelte a fejét, szemét érzékes, elragadtatott lágyssággal zárta le, míg a többiek nyugodtan s közönyösen étekeztek tovább. Barátom rögtön tisztában volt s megragadva a karomat nevetve mondá:

— No mi az? Talán te is magyar vagy?...

És igaza volt, engem is hatalmukba kerítették ezek az édes hangok.

Mikor rendes szokás szerint a banda legfiatalabb tagja tányérozni kezdett, ami a cigányok egyedül jövedelme, a rendesnél valamivel többet akartam adni, mintegy háliból az egy pillanatig érzett isteni gyönyörűségért. Nem csodálkodom azokra a cigány visszahuzta a tányért s nem akart semmit sem elfogadni. Egy tolmá-

csul szolgáló pincér által megkérdeztem ennek okát a fiatal cigánytól s ő így felelt:

— Kollégától csak nem fogunk pénzt elfogadni!

Mily boldognak éreztem magamat ezért a címért, melylyel a nemeslelkű cigány fölruházott! Á keblem csak úgy dagadt a büszkeségtől! Bárcsak én is megtalálnám azt a ritka dalt, bárcsak én is megteremthetném azt a főnix-szerű melódiát, mely a lelkesedésnek anyyi diadal tudná aratni, mint a magyar népzene. Bárcsak!...

De nemsokára rettenetesen kiábrándultam. A cigány a kolléga szót igazi értelmében használta: pár nappal azelőtt látott egy étteremben, ahol vakon belekerültem egy megigéz csárdás szédületes forgatagába s látta, amint lelkesedésben kikaptam a hegedűt a primás kezéből s én is kétségbeesett dübvel játszottam ezt a zenét, mely különben kora ifjúságomtól kezdve ismerős volt előttem.

Lehetséges-e, kérdezem magamtól, hogy a nép- és nemzeti zene ennyi erő dacára sem gyakorolt nagy befolyást a zene fejlődésére és evolúciójára? Be kell vallanom, hogy mindekkoráig nagyon kevés kelt ki abból a magból, mely egészen más gyümölcsöket teremne, ha behatódott művelnék. Magyarország, Olaszországgal és Spanyolországgal összehasonlítva, a legtöbb hasznót huzta népdalaiból, úgy, hogy azt lehet mondani, miszerint a magyar nemzeti opera, mely csak e században kezdődött (egész pontosan: 1826-ban Ruzsicskával), igazi folyománya a nézenének,

szik. A kassa-oderbergi vasut kezelésében ugyanazon normatívumok és rendszabályok vannak érvényben, mint a magyar államvasutaknál, de három irányban kibővített, illetőleg szigorítottak tettek szükségessé: először, hogy ne menjen vissza az utalványozás ugyanabba az osztályba még egyszer, mert annak értelme különben sínes, és ilyen módon az ellenőrzés kijáratát; másodsor, hogy az utalványozás külön is jegyeztesse fel és a pénztárral közöltesse, hogy az meggyőződhessék róla, hogy az megfelelő és harmadsor, hogy a dossierk, mellékletek, amelyek eddig visszatartottak az osztályban, kísérjék a fakturát, az okmányt egész végig, hogy ne lehessen e tekintetben az eredeti okmánnyal szemben a szövegben oly beírásokat, téveseket csinálni, amelyek nem ellenőrizhetők eredeti okmányok hiányában és egyúttal, ami természetes, az az utasítás adatott, hogy az összegek úgy töltessenek ki, hogy ne maradjon hely kényelmesen kitölteni, megszaporítani a számokat, mint ez esemben történt. Ez intézkedések megtörténvén, e tekintetben a jövőben ezen az uton legalább nem fordulhatnak elő a kassa-oderbergi vasutnál sem visszaélések.

Válaszol a harmadik kérdésre, hogy tudniillik az osztrák kormány is küldött-e ki kormánybiztot. Az osztrák kormány mindaddig, míg a lapokból és az interpellációból nem értesült a dologról, hivatalos értesítést nem nyert; hanem, értesült a lapokból és szintén egy szakkozogot bízott meg, hogy megvizsgálja és lássa a dolognak mibenlétét. Ami a nyegedik kérdés illeti, hogy hajlandó-e jelentést tenni a kormánybiztos működéséről, erre azt válaszolja, hogy ily módon járván el, külön jelentést a képviselőháznak nem kell adnia; a dolog megy a maga rendes útján.

De még egy kérdésre kell válaszolnia, hogy mennyiben kérosodhatik itt a magyar állam; a kassa-oderbergi vasut nyert garantiát vasut. A 101.000 forintból eszik, minthogy az illető egyének tulajdona lefoglalatos: s ebből még 20—21.000 forint fog bejönni — de mivel az egyiknek tulajdona meg lévén terhelve, csak 16.000 forint kerül meg a kárból — ez a 15—16.000 forint, ugy, hogy körülbelül 86.000 forint kár okoztatott. A következő eljárást követi: bevárja a bünyvői eljárás eredményét, hogy konstatáltassék, ki milyen mértékben bűnös a dologban és aztán a magyar állam érdekeire vonatkozó szükséges lépéseket meg fogja tenni. (Helyeslés.)

Pichler Győző tudomásul veszi a választ, de a visszatérítést ismételtén a miniszter figyelmébe ajánlja.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Kötéles vagyok a képviselő urnak azonnali felvilágosítást adni, mert ez nagyon kényes dolog. Vannak észleleteim e tekintetben, hogy a visszatérítés elszámolásánál és az egyes vállalatok tekintetében szükséges nyilvántartásnál szakegységnek vannak alkalmazva. Nekem is feltűnt ez és biztosíthatom a képviselő urat, hogy oly alkalmazást, hogy bármiféle összefüggés lehet az illető hivatalos működése és az ily visszatérítés között, megtörténi nem fogok. (Általános helyeslés.) E tekintetben az államvasuti igazgatóság figyelmét már felhívtam. Ez az első pont. A másik pontra azt jegyzem meg, hogy a Verkehr-Anzeiger megkaptam vasárnap délelőtt fél 10 órákor és fél 12 órákor már tisztában ment az államvasutakhoz a felhívás, hogy adjanak felvilágosítást, mit tudnak erről, van-e legkisebb nyoma ennek a dolognak, mert az ilyesmit abszolte egy percig sem szabad megtörténi. (Általános élénk helyeslés.)

Elnök: A Ház a választ tudomásul veszi.

Sőt Erkel, a század legnagyobb magyar zeneszerzője, kit hazájában a nemzeti opera igazi megteremtőjének tartanak, operáiban még a népies cimbalom és tilinkót is fölhasználta.

Azt állítottam, hogy Erkel a század leghíresebb magyar kompozitora, s nem hiszem, hogy tévednék, Magyarország egyéb híres zeneszerzőket is adott a századnak, mint Hummelt, Hellert, Lisztet és Goldmarkot; de e híres és ünnevelt szerzők közül egyet sem lehet nemzeti mesternek nevezni. . . Tényleg nem lehet a magyar faj és magyar haza behatását kimutatni Heller műveiben, mint a hogy semmi nemzetet sem találunk Hummel kompozícióiban, kivéve az a-moll szonáta adagióját, melynek őszinte és tiszta magyar jellege van. Goldmark zenéje a német iskola jellegzetes nyomait viseli magán és nézetem szerint még Lisztet sem lehet a magyar nemzeti zeneszerzők sorában említeni.

Sokan előtt talán különösnek látszhatnak ez a véleményem Lisztől, kinek híres magyar rhapszódiai oly ismeretesek nálunk; de többi nem kevésbé híres és ismeretes műveinek, a Pesti Karneválnak, a Szent Erzsébet legendájának és a „Hungária” zenekölteményének dacára is, melyeknek egy címe, mint tárgya magyar, vonatkozom Lisztet a magyar nemzeti iskolába sorolni. Semmi befolyást sem gyakorolt hazájának zenei evolúciójára, s hozzá tehetném, hogy más ország zenéjére sem.

Mily nyomot hagyott az ő zenéje a művészet történelmében? És mily nyomatot hagyott művészetére az ő nem rövid tartamu életére. Sem-

(Munkarend.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Az volt szándékom, hogy a t. képviselőházat arra kérjem, hogy a hét folyamán még folytassa üléseit és a husvéti ünnepek alkalmával minden évben megtartani szokott szüneteket csak a jövő héten, a nagyhéten kezdje. De közbejött, hogy holnap a főrendiház pénzügyi bizottsága tárgyalja a költségvetési törvényt, holnapután hivatalos ügyben kénytelen vagyok a fővárosból távozni és alig lenne érdemes, hogy a hét utolsó napján a t. Ház ülést tartson; pedig volnának törvényjavaslatok és jelentések, melyek a bizottságok tárgyalásait már meghaladták és amelyeket a Ház most tárgyalhatna. Mégis, az előbb mondott oknál fogva, most már célszerűbbnek vélem a következőt: Méltóztassék a t. Háznak elhatározni, hogy ma tartja utolsó ülést, holnapról fogva pedig elnapolja magát és a legközelebbi ülést április 24-ikén tartja. (Helyeslés.) Azért április 24-ikén, hogy addig, a főrendiházban a költségvetési törvény tárgyalathassék és annak elfogadása iránt hozott határozat a képviselőházzal tudatható legyen, hogy szentesítés alá bocsátassék. Az üléseket nem óhajtván előbb bezárni, mint sem az a törvény létrejön. Április 24-ikén lennek szerencsés a képviselőház napirendjére és munkaprogramjára nézve előterjesztést tenni, a mire nézve már jelezhetek annyit, hogy az azt követő napok egyikére nézve az ülésszak berekesztése iránt tennék legfelsőbb helyen javaslatot és aztán megnyitnánk az új ülésszak. A Ház asztalán fekszik 12 jelentés a bizottságok részéről, részint törvényjavaslat, részint egyéb jelentés, továbbá a számadási bizottság előkészítése alatt van három-négy tárgy, a pénzügyi bizottságnál van a pénzügyminiszter két törvényjavaslata a tőzsdéről és a hirlap- és naptárkérdés elterlése tárgyában és a közlekedésügyi bizottságnál is van egy javaslat. Ezek elvégezvéni teendőiket, jelentést fognak tenni a Háznak. Ez 15 tárgy, amely a tisztelt Ház tanácskozásaira fog várakozni. Az ülésszak elején a kormány részéről előterjesztések fognak tétetni több irányban: a földmívelési, kereskedelmi, igazságügyi miniszter urak több törvényjavaslatot fognak előterjesztani, amelyek felsorolása az akkori napirend megállapításához tartozván, ettől most eltekintek.

Ezeket csak előzetes tátekozással szemre nézve elmondani a t. Ház munkaprogramjára nézve, különben arra kérem a t. Házat, méltóztassék elfogadni azon javaslatomat, hogy holnapról kezdve április 24-éig ülést nem tart, amikor az ülést tárgya lesz a napirend megállapítása. (Helyeslés.)

Elnök: A miniszterelnök indíványára értelmében mondja ki a határozatot s a Ház tagjainak szerencsés ünnepeket kívánva, az ülést bezárja. (Zajos felkiáltások: Éljen az elnök!)

Az ülés 1/2 12 órákor végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a Budapesteni időszó valamennyi miniszter részt vett.

A közös költségvetés. Ellenzéki részről allarmhíreket röptettek ki az országba, hogy miocoda konsternációt keltettek a magyar kormány kebelében a közös miniszterek által kidolgozott költségvetési tervezetek. Az allarmhírek szerint a hadügyi és hadi tengerészeti igazgatás több millióra terjedő, óriási többlettekkel lép fel ezekben a tervezetekben. E hírekek szemben félhivatalosan a következőket jelentik:

A közös költségvetés megállapítására vonatkozó tanácskozások csak a hét végével indultak meg Bécsben, ahova Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter e célból felutaztak. Hogy a közös költségvetés tervezete eredetileg milyen volt, arról híreket nem tudunk, de illetékes helyről ma azt a biztosítást kapjuk, hogy a hadügyi igazgatás jelentékeny többleteléről abszolte nem lehet szó, sőt inkább úgy áll a dolog, hogy az általános pénzügyi és gazdasági helyzetre való tekintettel máskorra halasztották mindazoknak a kérdéseknek megoldását, melyek a közös hadsereg s nevezetesen az újonctulaké fölemelésére és az ágyukra vonatkoznak. Ami az ágyukat illeti, tanulmányozásuk és megvizsgálásuk még távolról sincs befejezve. Tehát csakis a haditengerésznél lehetne szó többletről, az pedig nem olyan jelentékeny s a két millió koronát alig haladja meg.

Széll Kálmán beszéde. A bécsi *Politische Correspondenz*nek egy budapesti levele Széll Kálmán tegnapi beszédének jelentőségét következőleg méltatja:

Az a férfiasan határozott visszautasítás, amely a néppártnak kijutott, megerősítette a szabadelvű pártot abban a meggyőződésben, hogy a klerikális izgatás tulkapsái ellen való harcban számíthat a miniszterelnök teljes energiájára és odaadására. A miniszterelnöknek az a tegnapi kijelentése, hogy a revisionális párt és a szabadelvű párt között áthidalhatatlan úr távot, egy-szerszind véget vet minden titkos kompromisszumra célzó gyanasításnak. A klerikális agitáció mindenestre elítélendő, de nem kevésbé káros az a tendencia, amely a klerikalizmussal való ijáztgatás által újra életre akarja kelteni a felekezeti szellemet az egész vonalon. Széll Kálmán egész egyénisége a legrelesebb ellentétben áll minden ilyenmű törekvészel politikai élelátása megővja őt attól, hogy ugyszólván észrevétlenül újat egyengesse ilyen aramlatoknak, de különben helyzete is olyan erős, hogy épenséggel nem szorult rá ilyen retrográd aramlatok támogatására és végre meggyőződése, sőt érdeke is azt parancsolja, hogy egész erejének latbatásával mindennemű antiliberális törekvésnek utját állja. A Széll-kabinet legnagyobb erőssége a szabadelvűségbe vetett hit, amelynek meggyanúsításából a tegnapi kategorikus nyilatkozatok után aligha lehet ellene többé foggyvert kovacsolni.

Az a diadal, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök az ő tegnapi beszédével aratott, az a körülmény teszi teljessé, hogy a szabadelvűségnek ezelőtt a himnusza előt az ellenfél is meghajtja a zászlaját. Az Egyetértés mai számában a következőket írja:

Épp oly őszinte s még nagyobb elismerésünk a kormányelnök fellépéséért.

Igaz: közjogi agrodalmainkat nem osztatta el. Országunk függetlenségének akadályait elhárítani nem igérté. *Kossuth* Ferenc kérdéseire meg nem felelt s a függetlenségi párt érveire nem volt válasza. De legalább a haladás nagy kérdéseiben világot gyújtott maga körül s ha tettei méltók lesznek szávaihoz: e kérdésekben az ő államférfiai alakját ezennél köd, homály, kétség, aggodalom nem veszi körül.

„Ort állunk a liberális irányban: a haladásnak vívmányai és az ország nyugalmá felett és ott fognak állni védő kézzel önök ellen.” Tehát a néppárt ellen, a mindenféle nyilt és titkos klerikalizók, felekezeteskedők, reakciókók ellen!

Ezt jelentette ma ki az ország kormányelnöke. S kijelentette egészen világosan, minden mellékes gondolat nélkül, hosszu és tiszta érvelés végő kövölkezménye gyanánt. S kijelentésnek nemcsak védekezés volt, hanem egyúttal nyilt hadizenet a néppárt ellen.

Valahára!

Karhatosak paktumának békei közül a haladás nagy kérdésében ma szabadult ki igazán Széll Kálmán. E sorok írja egy nemzedék élete óta ismeri őt. Közjogi elvei miatt nem tartozik ugyan táborához, támaszok is gyakran erős kétségei erélye s államférfi tiszta látása fölött, a nagy államgoy kérdésekben nincs is hozzá bizodalma, de mai kijelentését értékesnek, nemesen okosnak s jövőnk alakulására nézve dádásosnak ismeri el.

S úgy látjuk, a parlament összes komoly elemei ilyennek ismerték el.

Temesvár, április 3.

Temesvár város és a délvidek politikai körében Széll Kálmán miniszterelnök tegnapi beszéde, amely a szabadelvű irányzat diadalmas érvényesülését jelenti, általános örömet keltett.

A választási fuvardijak. Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter most küldi szét a vármegyei törvényhatóságoknak azt a rendeletet, mely figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a fuvardijakra vonatkozó szabályrendeletek átdolgozásánál minő egységes szempontokat kell tekintetbe venniük. A belügyminiszteri rendelet az általános tájékoztatáson felül a következő pontokat tartalmazza:

1. A fuvardij a helyi közlekedési és kereseti viszonyokhoz képest, a szokásos díjazásnak megfelelően oylan összegben állapítandó meg, hogy az — mint realis fuvarlér — egyrészt — a vesztegetést kizárja, másrészt pedig a szükséges számú fuvarosok fölfogadását minden egyes községben lehetővé tegye.

2. Mivel a fuvardij személyenkénti megállapításának a gyakorlatban esetleg az lehetne az eredménye, hogy a fuvardijakat — az 1899. XV. törvény-cikk 7. §-ának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére — nem a fuvarosok, hanem az egyes választók kapják: mivel továbbá az esetleg állírték megállapított díjtételek az elszámolást szövevényessé tennék s a visszafizést megkönnyíték: azért szükséges, hogy a fuvardij minden egyes községre nézve kerek összegben (1., 2., 3. stb. korona) és meghatározott számú (kocsison kívül legalább három) választót szállító fuvaronként legyen megállapítva. Kivéve az az eset, midőn valamely községben a meghatározott létszámmal kevesebb választó van vagy az illető községből kevesebb választó óhajt a szavazásban résztvenni.

Ha a fuvaros a meghatározott létszámmal több választót szállít, a szabályrendeletben fuvaronként pontosan megállapítandó, arányosan mérsékelt díj-fütemelésnek, ha kevesebbet szállít, megfelelő díjle-szállításnak van helye.

3. A szabályrendeletben az összes községek, a választási székhelytől való kilométer-távolság és a megállapított fuvardijak pontos megjelölése mellett, választó-kerületenként betűrendben föl sorolándók.

4. A szabályrendeletben határozottan intézkedni kell az iránt, hogy

a) a fuvardijak csakis azokra az esetekre vonatkoznak, midőn az illető választókerületben szavazásra jogosult választó vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója fogadtatik föl a fuvarozásra;

b) a megállapított fuvardijak a választóknak lakhelyüktől a választási székhelyére való oda és visszaszállítására szólnak, miért is egyéb költségek föl nem számíthatók.

c) a megállapított díjtételek azt a maximális hárt feljök meg, melyen belül a képviselő-előt vagy megbízottja — vesztegetés nélkül — fuvardijadhat, ellenben a szabályrendelet intézkedései a fuvarosok javára kereseti jogot nem biztosítanak.

5. Az évszakok megkülönböztetése eseten visza-főre alkalmat szolgáltató általános (például aratás idején, télen stb.) kifejezések helyett naptárilag határozottan meg kell jelölni azt az időszakot, melyre nézve a vármegye esetleg magasabb fuvardijak megállapítását tartja szükségesnek.

6. A választási székhelyen a belterületre nézve fu-
vardij nem állapítható meg.

7. Abban az esetben, ha a választók szállítása vasuton vagy gőzhajón történik, a szabályrendeletben megállapított fuvardijak nem fizethetők ki.

A vasuti (hajózási) szállítási díjak, vagy a szállításnál kötelező vasuti (hajó) osztály megjelölése éppen úgy, mint a hatóságilag jóváhagyott bérkocsidíjszabályzat a fuvardij-szabályrendelet keretében nem tartozik.

8. A vámok, kompdíjak, hidpénzek stb. hasonló illetmények a szabályrendeletileg megállapított fuvar-díjakban nem foglalhatók benn.

9. A képviselő-választók fuvarozásánál az elő-fogati kényszernek, mely nemcsak elvi és gyakorlati akadályokba, hanem az 1899. XV. törvénycikk 7. §-ába is ütközik, helye nem lehet.

10. A szabályrendelet a jelen országgyűlés ber-ezestését köve 6 napon lép hatályba.

KÜLFÖLD.

Viktória királynő Irországban. Nagy-britannia öz királynője ma, kedden este 6 órakor a Victoria and Albert yacht-on az ir Kingstown kikötőjébe érkezik és kíséretével: Keresztély schles-wig-holsteini herceg és Henrik battenbergi herceg nevével a hajón tölti az éjszakát. A kingstowni öbölben tizenegy hadihajó várja a királynő meg-érkezését és ott marad mindaddig, míg a királynő ir földön időzik. Holnap szerdán féltenzenkét óra-tájt lép ir földre az angol királynő, melyre, mint O'Connor ir képviselő az alsóházban meg-jegyezte, ötven esztendeje nem tette a lábát. Az ir alkirály és a connaughti herceg fogadja ünnepélye-sen. A Dublinba való bevonulás előtt egész sereg

formalitáson kell átesnie a felséges asszonynak. A lordmayor, aki a városi képviselőtestület élén tisztelek előtté, átújítja majd neki a város kul-csait és beszéddel üdvözi a királynőt, aki vála-szolni fog. Dublin utcáin katonaság és díszőrség áll majd sorfalat. A királynő két héttig marad Irországban és látogatásának célja tudvalevőleg az, hogy megköszönje a Dél-Afrikában küzdő ir ezredek vitézségét és biztosítsa az irték királyi kegyéről. Tekintve a királynő magas korát és betegeskedő állapotát, mindenestre nagy áldo-zatot kívánt a királynőtől e látogatás és már ezért is remélhető, hogy az irték megadják neki azt a tiszteleket, mely őt mint uralkodót s mint öreg asszonyt is méltán megilleti.

Az olasz obstrukció megfékezése. Római le-velezőnk írja: Az olasz kormány két figyelemre méltó sikert aratott a képviselőház tegnapi ülésén. Colombo képviselőházi elnök, mintán beláta, hogy a régi ház-szabályokkal kezében nem fekezheti meg a szélső-baloldali obstrukcióját, a mult héten beadta le-mondását. Példáját követték az alelnökök, minek következtében a Ház elnökség nélkül maradt. Az elnök-választás a tegnapi ülés napirendjén állott. A kor-mány jelölté, Colombo, az eddigi elnök volt. Az el-len-zék minden erejét megfeszítette, hogy saját em-berét illethesse az elnöki székre. Erre a célra Biancheri jelölté; ugy a szélsőbaloldali, a radikáli-sok és republikánusok, mint az alkotmányos baloldali elhatározták, hogy Biancherire szavaznak.

Az ellenzéki pártoknak és a kormánypártnak ebből az erőpróbájából az utóbbi került ki győzel-mesen, amennyiben a Ház 205 szavazattal Colombot újból megválasztotta elnökévé. Biancheri 158 szava-zatot kapott, a kormánypárt többsége tehát 107 volt.

A kormány másik sikere a tegnapi ülésen, hogy a Ház Sidney-Sonnino indítványára elhatározta, hogy vita nélkül, egyszerű felállással fog dönteni a ház-szabályok módosítása iránt benyújtott javaslat fölött. Ez a javaslat lényegesen kibővíti az elnöki hatalmat; szigorú intézkedéseket tartalmaz a rend-re-utatisról, a szónak egy vagy több ülésre való meg-vonásáról, az elnökkel ellenkező képviselőknak ki-rekesztéséről egy egészen nyolc ülésről, valamint karhatalommal leendő eltávolításukról az ülésterem-ből, amely célra az elnök fegyveres erős vehet igénybe.

A kormány és pártja azt remélik, hogy ezek-el a rendszabályokkal előjét vehetik az obstrukció-nak. A szélső baloldal azonban nem akar lemondani az ellenállásról és a módosított ház-szabályok mellett is keresni készül eszközöket a tárgyalás megkasz-tására.

Róma, április 3.

A képviselőház mai ülésére a terem és a kar-zatok zsúfolásig megteltek. Az egész kormány jelen van az ülésen.

Palberti alelnök felolvastja a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét.

Zanardelli kijelenti, hogy a baloldal a tegnapi és a csütörtöki határozatokat érvényteleneknek tartja és nem fog részt venni a kisebbség jogainak olyan megsértésében, amilyen ma a ház-szabályok elfoga-dása esetén várható, hanem kivonul a teremből. Remé-li, hogy ez az elhatározás a helyzet tisztázását fogja eredményezni.

Pantano ugyanígy nyilatkozik, de sokkal élesebb hangon. Azt mondja, hogy a szélsőbaloldali soha sem fogja törvényesnek elismerni a ház-szabályok elfo-gadását és mindig küzdeni fog az új ház-szabályok ellen.

Erre a baloldal és a szélsőbaloldali nagy lármával távozik a teremből. A szélsőbaloldali tagjai azt kiáltják: — Eljén az alkotmányozó gyűlés!

Colombo a terembe lép és elfoglalja az elnöki széket. Köszönetet mond megfizető megválasztá-sáért, mely a legszebb jutalma az átél keserű pillanatokért és egyetemesre int. (Élénk tezés.)

Sonnino a többség nevében kijelenti, hogy a március 29-iki szavazás törvényes volt.

Azután a ház-szabályok módosítását az összes jelenlevő képviselők elfogadták. A képviselőház ezután megkezdte a husvétii szünetet, mely május 15-ig fog tartani. A képviselők végül ovációkban részesítették Colombo elnököt és a király éltetése közt oszlottak szét.

Róma, április 3.

Az ülés aránylag nyugodtan folyt le. Az ököl-harc, melytől némelyek tartottak, elmaradt. A szélső-bal elhatározta, hogy eláll minden erőszakosságtól. Ennek folytán nem történt egyéb, mint hogy a Gio-litti és Zanardelli-csoport heves tiltakozást hoztak elő és aztán kivonulnak a teremből. Minden egyéb ne-hány perc alatt folyt le. Négy hírlapíró és Barnitt képviselő közt heves szóváltás támadt, melyet azon-ban az elnök csakhamar lecsillapított. A szélsőbal

most az agitációt ki akarja vinni az országba, de ott nem fognak sikert érni. A nép az egész vita iránt cseppet sem érdeklődött és nem is értette azt.

A háború.

Budapest, április 3.

Mikor az angol főhadiszállás közvetlen kö-zelében oylan katasztrófák történhetnek, amilyen a Thaba-Nehuni megrohanás volt s oylan harokk folytathatnak, mint pénteken Bloemfontein és Brandfort közt: akkor szó sem lehet többé arról, hogy az angolok urai a haretérnek s a boerok ereje megtörtött. Ellenkezőleg, a boerok a legutóbbi napokban adtak csak igazi izelítőt abból, hogy mi vár még e háború folyamán az angolokra. A Thaba-Nehunál elvett ágyukat nemcsak hogy vissza nem lehetett venni, de a boerok folyaí-kaik együtt elűnték a hely színéről, mikor az angol segítő had odaérkezett s visszavonultak Ladybrandbe, ahova az ellenség nem követheti őket. Azokon a hegyi utakon és szakadékokon csak ők tudnak jarni. Akkor törnek elő, amikor jónak látják s visszavonulnak, mielőtt az ellen-ség kárt tehetne bennök. Ez a guerilla-harc kez-dete, mely egyuttal azt is mutatja, hogy bizo-nyos körülmények közt a boerok igenis képesek a támadó harcra és ebben, mint a talaj tökéletes ismerői, szerfölött veszedelmesek is.

Mai tudósításaink a következők:

(A koranaspruiti ütközet.)

London, április 3.

Az a hír, hogy az angoloknak sikerült a fölük tegnapelőtt elvett hat ágyut visszafoglalni, valótlannak bizonyult.

Mikor French tábornok a kilencedik had-osztálylyal és egy lovas dandárral a csata szin-helyén megjelent, akkor a boerok már elszállí-tották onnan az ágyukat és a municiót kocsikba. Az angolok mindössze néhány órszeműl vissza-hagyott boer katonát találtak ott, de az ellenség láttára ezek is sietve távoztak.

Ma néhány újabb részlet érkezett a Korana-spruitnál vívott esetről, de ezek sem világítják meg az esetet kellőképpen, sőt még titokzatosabb szinben tüntetik föl. Ezek a részletek a kö-vetkezők:

Broadwood ezredes lovas útegei jelentékeny kísérelő csapattal a péntekről szombatra virradó éjjelen elérkeztek Sanasposthoz, a bloemfonteini vízvezetéknek szivattyu-állomásához. Az angol csapat mindössze néhány óráig akart ott pihenni, aztán folytatni akarta utját Bloemfontein felé. Mihelyt a hajnal hasadozni kezdett, Broadwood ezredes parancsot adott, hogy a lovakat az ágyúk elé fogják s készüljenek az elindulásra. A legény-ség teljesítette az ezredes parancsát s az egész csapat már majdnem indulásra készen volt, amidőn egyszerre a csapat tőszomszédságából puskalövés hallatszott. Az angolok egy pillanatra meghök-kenek, de a titokzatos meglepődés mellett is elhatározták, hogy folytatják utjukat Bloemfon-tein felé.

El is indultak, de alig tettek háromszáz lépést az éjjeli táborozó helytől délnek, amidőn eljutottak a Koranaspruit gázlójához. A patak ezen a ponton beszűkellést alkot, ugy hogy a gázló a magas lejtős partok között defil-ézé válik. Ezenfelül a gázló déli oldalán van egy fűvel benőtt dombocsa s e mögött van az épülő félben levő vasutnak meglehetősen magas töltése. A boerok három oldalról fogták körül ezt a szűkületet s az angolok csakhamar fölsimeríték, hogy kelepecébe kerültek. Azok, akik legelől vol-tak, menthetlenül el voltak vesztve s csak az egészen hátul maradt négy ágyút sikerült a leg-gyorsabb galoppal és jobbra való kanyarodással megmenteni. A másik hét ágyú megmentéséről szó sem lehetett. A boerok sorra lelőtték a koc-sisokat és a lovakat s arra még csak gondolni sem lehetett, hogy a katonák maguk elpéljék el a nehéz ágyukat. Az angolok megkísérlették, hogy ezer lépés távolságból rálőjjenek a boerokra, de már az első lövésök nem a boerokat, hanem az angolokat találták, ennélfogva kénytelenek voltak a lövöldözést abbahagyni.

Az egész dologban az a legtitokzatosabb, hogy miképp indúlhatott az angol hadoszlop ut-nak, mielőtt a tőszomszédságában levő gázlót megvizsgálta volna.

London, április 3.

A legújabb hírek szerint a boerok zavarta-lanul elvették az angoloktól elvett hét ágyút, az-után újra elfoglalták a bloemfonteini vízvezeték mögött levő kopjéket. French minden erejének megfeszítésével és nagy haderővel igyekezett a boerokat ezekről a kopjékről elzavarni, de min-den igyekezete hiábavaló volt. A boerok visszaver-ték támadását s most is elfoglalva tartják a kopjéket.

Coleville tábornok Koranaspruit mellett nyolc-vanként sebesült angol katonát talált.

London, április 3.

Lord Roberts jelenté Bloemfonteinből a hónap elsejéről:

Megnéztem a folyónál azt a helyet, ahol a boerok lesben állottak. A *színhely borzalmas látványt nyújt*. Dögölt lovak, élelmiszerek és szekérroncsok hevernek szanaszét. Itt-ott emberi holttestek hevernek. *Howy nem semmisült meg az egész sereg, az csakis az uton maradt katonák lélekjelenlétének köszönhető*. Egy útegnek sikerült a boerok erős tüzelése ellenére megmenekülnie. Ez az úteg azután maga kezdte ágyuzni az ellenséget. Az ellenségnek öt halottja és kilenc sebesültje volt.

London, április 3.

Az esti lapok a következő bloemfonteini táviratot közlik tegnapi kelettel: A 19. angol dandár gyors menetben elérte a boerok leshelyét és harcra keveredett az ellenséggel, amely nagy sietve visszavonult. Egy erős ladybrandi boer csapatot, amely a vízművek felé tartott, French tábornok lovassága majdnem bekerítette. Itt kétségtelennek tartják, hogy az angolok visszaszerzik a tőlük elvett ágyukat és szekereket.

(Bloemfontein viz nélkül.)

Brüsszel, április 3.

Pretóriából táviratozzák, hogy tegnapi Bloemfonteintől délre *rendkívül heves harc folyt*, amely nyolc óra hosszáig tartott, s amelyben három ezer boer harcolt French lovassága ellen. A boerok elérték céljukat s *elpusztították a vízműveket*, amely Bloemfonteint vízzel látja el, azután visszavonultak Brandford felé.

London, április 3.

Ujabb hírek szerint a boerok, dacára French és Colville tábornokok támadásainak, mégis el tudták vonni az elfoglalt ágyukat a bloemfonteini vízvezeték mögé egészen a Modder-folyóig, ahol több dombon erős pozíciókat tartanak megszállva. Kiderült, hogy az a 82 sebesült, akiket a boerok Koranspruit mellett hátrahagytak, nem boerok, hanem angolok voltak. A boerok az egyik bloemfonteini vízvezetékot, mely naponként 250 ezer gallon vizet szállított, *sztromból-ták*, úgy, hogy Bloemfontein most csak egy víztartóra és *hútvízre van utava*. Hír szerint a boerok vezére egy német-amerikai: valami Reichmann nevű volt, az angolokat Teck herceg vezényelte, aki jelenleg biztonságban van.

London, április 3.

A bloemfonteini vízvezeték, amely naponta 250.000 gallon (1 gallon = 145 liter) vizet szolgáltatott, *még nincs helyreállítva*, mert a boerok még folyvást uralkodnak azokon a dombokon, amelyekben a vízvezeték forrásai fakadnak. A bloemfonteini angol tábor *esővízre és a rezervórokban maradt csekély vízre van szorítva*.

London, április 3.

A Reuter-ügynökség jelenté Bushmanskopból április 1-éről: A boerok még megszállva tartják a vízművet. Az angol tüzérség tegnapi délután bombázta állásukat. Midőn az ellenség viszonzta a tüzelést, a Sbraphire-erred elindult az előrenyomult angol tüzérség fedezésére. Hír szerint kisebb boer osztlányok vonulnak fel délen és keleten.

London, április 3.

A legújabb táviratok azt jelentik, hogy French és Colville tábornokoknak eddig nem sikerült a boerokat a bloemfonteini vízművektől és a szomszédos magaslatokról elűzni, mert az angolok nem képesek a Modderriveren átkelni. Magánlevelek leírják a legutóbbi támadások színhelyét és hangsúlyozzák, hogy a boerok mily rendkívüli ügyességgel választották meg a helyet. A boerok az ugyszólván golyómentes állásban lévő angolokat, akik egészen gyanútlanul vonultak fel három oldalról, egyszerűen lelődözték. Az elesett emberek és lovak helyzetéből kiderül, hogy semmi harc sem ment végbe.

London, április 3.

A French által vezérelt kilencedik hadosztálynak mozgalmáról, mely az ágyuk visszafoglalásáért és a boeroknak a bloemfonteini vízművektől való elűzését célozza, nem hallani semmit. Jelenti ugyan, hogy French egy Ladybrandtól érkezett boer szakaszt megsemmisített, de eddig hiányzik a hír megerősítése.

(Angol vereség.)

London, április 3.

A Reuter-ügynökségnek jelentik a smaldeeli boer táborból március 30-iki kelettel: Brandfort és Bloemfontein között *heves harc folyt*. Az ermelei és akkerstromi boer csapatok megtámadták angolokat, akik körülbelül 7000-an voltak és visszaverték őket. Az angoloknak nagy veszteségek voltak. A sebesültek, akik Smaldeelbe érkeztek, azt beszélik, hogy az egész vö-

nalon folyt a harc. Az angolok többször nyomultak előre, de a boerok mindig visszaverték őket. A boerok tért hódítottak ebben a harcban, amelyek végső eredménye még ismeretlen. A boerok vesztesége halottakban és sebesültekben 9 ember. Későbbi brandforti jelentések szerint 2000 boer nagy sikerrel támadott meg 3000 angolt, de mikor az utóbbiaknak még 13.000 ember jött a segítségükre, a boerok kénytelenek voltak visszavonulni. A boeroknak nagyon kevés veszteségek voltak.

(A boer foglyok.)

London, április 3.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Simonstownból tegnapi kelettel: A boer foglyok között a halandóság aggasztó arányokat ölt. Ma megint öt embert temettek el. A hatóságok mindent elkövetnek a járvány elfojtására. Uj szállítóhajó is érkezett ide, amely nagyobb kényelmet nyújt. A Simonstownban és Greenpointban megbetegedett boerok közül 20 veszedelmesen beteg, 40 súlyosan beteg. Hatvan más fogoly van, akik részint lázban, részint kanyaróban szenvednek, a betegsége rendes lefolyású.

(Az angol lövedékek.)

Bécs, április 3.

Azt állították, hogy az angol csapatok Dél-Afrikában expanzív lövedékeket és nem explozív lövedékeket használtak, úgy hogy az első vád megcáfolásával a második vád még nincs megerősítve. Ezzel szemben a *Pol. Corr.* a bécsi angol nagykövetség részéről azt a határozott nyilatkozatot kapja, hogy az angol csapatok egyáltalában sem expanzív, sem explozív golyókat nem használtak, hanem az egész háborúban csakis kompakt golyókkal löttek.

Zenebona Bécsben.

— A bécsi művelt társalgó. —

Budapest, április 3.

Mialatt a parlament szünetel, a képviselők a tartománygyűléseken tombolják ki magukat. Zavarogni, ordítani, hetvenkedni csak ezen a két helyen lehet, mert máshol ott van a rendőrség. De a törvényhozó-testületekben — legalább Ausztriában — szabad a vásár.

Ma az alsó-ausztriai tartománygyűlésen rendeztek az antisemiták egy parázs zenebonát. A több nem érdekes esetről a következőket jelenti tudósítónk:

Bécs, április 3.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés mai ülésén Bärthel képviselő a gyermekkórházak sürgős szaporítását indítványozta.

Ofner képviselő a tanítók szolgálati és fizetési viszonyainak rendezése ügyében interpellálja meg a tartományi kormányt.

Ezután Schneider és társai indítványt nyújtottak be, amelyben a tartománygyűlés határozatát kéri arra, hogy a kormányt sürgősen hívja fel a következőkre:

A rendőrségi közegek szigorúan utasítandók arra, hogy a zsidókra a legheberebben ügyeljenek és különösen azokat az egyéneket, akik zsidóknál vannak szolgálatban, vagy azoknál laknak, a legszigorúbban tartásuk nyilván és egyetlen olyan ügyet se bízzanak zsidó hivatalnokokra, vagy alkalmazottakra, amelyben zsidó emberekre kell felügyelni, vagy ezeknek dolgait kell megvizsgálni.

A javaslat indoklása a rituális gyilkosságot bebizonyított ténynek tekintti és utal azon perekre, amelyekben erről a dologról szó van.

Ofner (az indítvány felolvasásánál közbeeső): Szégyen gyalázat, hogy ilyen indítványt itt fel szabad olvasni!

Lueger: Ehhez az urnak semmi köze sincsen. Kiek: Alávaló gazember! Gazság ez az indítvány!

Schneider: Mit akar ez a gaz zsidó?

Sturm: Ne indítványozzanak ilyen! Nem sül ki a szemük szégyenükben?

Ofner: Szégyen gyalázat!

Gregorik: Pukkadj meg, vád zsidó!

A tartományi marsall rendutasítja Ofnert és kijelenti, hogy az indítványok tételére minden képviselőnek joga van. Erre a csend helyreáll, mire néhány helyi természetű ügy után az ülést berekesztette az elnök.

Prága, április 3.

Rezek miniszter, aki tegnapi ideérkezett, ma délután egy óra hosszat tárgyalta a helytartóval.

A cseh tartománygyűlés mai ülésén a költségvetési provizóriumot kezdtek tárgyalni, amely alkalmából az általános politikai helyzetet és a bécsi békitő-értekezlet ügyét is meg fogják világitani az egyes szónokok.

HIREK.

Budapest, április 3.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfűze és nyit a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Mascagni a magyar zenéről. Nemrég az összes lapokat bejárta az a hír, hogy Mascagni Velencében felolvasást tartott, amelyben főleg az olasz és a magyar zenéről szólt. Római levelezőnk szerkesztőségünk megbízásából most magától a maestról megszerezte a Budapesti Napló számára felolvasásának rólunk szóló részét. A kivádmán érdekes fejtegetést máj számunk tárcájában közöljük.

— Április tizenegyediké. A negyvennyolcas törvények szentesítési napjának, április 11-ének megünnepléséről törvény gondoskodik. Az évfordulót megünneplik az iskolákban is. Mivel az idén április 11-ike a nagyhétre esik, amikor nem lehet ünnepet tartani, a fővárosi tanács előterjesztést tett a közoktatásügyi miniszterhez, hogy a községi iskolákban a husvétii szünidőt megelőző napon, április 7-én tartassák meg az ünnepet. A minisztérium ezt az előterjesztést jóváhagyólag tudomásul vette és így április 7-én lesz a nemzeti ünnep a fővárosi iskolákban.

— Megtalálták a déli delej-sarkot. A déli sark ösmertelen fehér mezőin végre föllelte a tudomány a delejes sarkot. Hosszas kutatás, számítgatás, kísérletezés előzte meg ezt a nevezetes felfedezést. Az északi delej-sarkot ez előtt hetven évvel, 1831-ben találta meg Ross kapitány, de a déli rejtély maradt mind ez ideig. Wellingtonból, Uj-Dél-Walesből jelenti a táviró, hogy a déli sarkvidék föltekutatására kiküldött Southern-Cross gőzös visszatértekor kikötött Campbelltownban. Borchgrevink kapitány itt azt jelentette, hogy megállapították a déli delej-sarkot. Ezzel a névvel tudvalegőleg azt a pontot jelölik, amely felé a delejtű déli sarka mutat. Az első időkben, mikor a delejtű használatba jött, azt hitték, hogy az pontosan az északi vagy a déli sark felé mutat. Ez azonban nem így van, a két pont: a sark és a delej-sark nem esnek egybe.

Az északi 1831-ben történt felfedezésekre a nyugoti hosszúság (greenwichi) 70 fok 5'05 perce, az északi szélesség 96 foka 45'05 perce alatt fekküdt Brothie Felix felszigeten. Ezen a ponton, amely délre fekszik az északi sarktól, a delejtű nem mutatott észak felé, hanem egyik végével függőlegesen lefelé, a talajnak igyekezett fordulni.

A déli delejsarkot mechanikai uton állapították meg. A föld két delejsarka különben — eddig még ismeretlen okok behatása alatt — évről-évre változtatja helyét.

A felfedezés emberáldozatot is követelt. Hansen, az expedíció egy tagja utközben meghalt.

— A tél hajóraj Fiumében. Fiuméből jelentik, hogy az osztrák-magyar haditengerészet tél hajóira a Montecuccoli Rudolf ellentengernagy vezényelte alatt ma érkezett meg oda több napi tartózkodásra. A hajóraj tiszteletére gróf Szapáry fumei kormányzó disztribúció ad, míg gróf Montecuccoli a Monarch nevű hadihajón hál rendez. A hajóraj Abbazia előtt fog gyakorlatokat végezni.

— Négy millió hagyaték. Triestből jelentik, hogy báró Reinelt, a kereskedelmi kamarának a minap elhalt előke négy millió forintra rugó vagyonát az államra hagyta. Özevgye az egész vagyon hasonló-évezetét kapta. A végrendelező fölöröl bizonyos emberbaráti intézményeket, amelyeket különösen figyelmébe ajánl az államnak. Reinelt gyermektelenül halt meg.

— A francia miniszterelnök Krüger ellen. A transvaali kormány beépült a brüsszeli bíróság előtt egy francia tőkepénzesekből álló társaságot, amely egy délafrikai vasutat finanszírozott. A francia pénzcsoportnak egy Richard nevű ügyvéd a jogi képviselője. Ez az ügyvéd a minap egy tárgyaláson felolvasva Waldeck-Rousseau francia miniszterelnök egy hosszú nyilatkozatát, amelyben Waldeck-Rousseau, aki egyike Franciaország legjelesebb ügyvédjeinek, erős érvekkel dönti meg Krüger vádpontjait.

— A diák-otthon felépítése. A diák-otthon építő általános egyetemi segítő-egyesület és az egyetemek kórházelegyetének elnöksége: Zsembery István, Mandel Sándor és Tóth Aladár ma délelőtt tisztelettel Czigler Győző műegyetemi tanárnál, a jeles műépítésznel és felkérték, hogy készítse el a diák-otthon tervét, amit Czigler, a neves ügyre való tekintettel készségesen megígért. A diák-otthon háromemeletes palotája Budán, a Ferenc József-híd közelében, a Beresenyi-utcában fog felépülni 180.000 ftt költséggel. A földszinten és az első emeleten szegénysorsú lábadozó beteg egyetemi hallgatókat fognak ápolni és ott rendezik be az ambulatóriumot is. A felső emeleten lesznek a diák-otthon helyiségei. Az építési

bizottság esütörtökön, április 5-én délelőtt 10 órakor értekezletet tart a műegyetemen, amelyen a műegyetem tanári karát *Tóth* Béla és a tudományegyetem tanári karát pedig *Thánhofer* Lajos fogja képviselni. Ujabban a diák-otthon javára következő adományok értek az Általános Egyetemi Segítő-Egyesület Kaplony-utcai 7. szám alatti irodájába: Gróf *Wenckheim* Pál 100 korona, gróf *Wenckheim* László 100 korona, A. S. C. jel alatt 20 korona.

Csetz tábornokról. Amerikából a szomorú hír érkezik, hogy az öreg *Csetz* tábornok, szabadságharcunk vívő katonája, elvesztette mindkét szemét. Orvosai a múlt hónapban megoperálták ugyan, de hogy sikerült-e, nem-e a műtet, ma még nem lehet tudni, mert egy hónap telik bele, míg Argentínából megérkezik a levél. Az öreg tábornok maga tudja velünk nagy baját. Levelet diktált leányának a tollába, az országos történelmi ereklyemúzeum elnöke, *Deaky* Albert részére és a levélben, melyet külföldben sajtóközleg írt alá, a többek között a következőket írja:

Buenos-Ayres, 1900. március 2.

"Egészségi állapotom most meglehetősen jó, de szemeim teljes telenségre kárhoztat s ez állapot kétségbeesítő. Orvosaim tanácsára elhatároztam, hogy e hó vége felé operáltatom magam. Teszem ezt abban a hiszemben, hogy az operáció szemem világát visszaadja. Remélem, hogy az operáció után sajtóközleg értesíthetem annak sikere felől. Ez idei nyár itt valóságos tropikus meleget hozott. Napokon át a levegő hőmérséklete 36 és 40 Celsius fok volt. Ismétlem, t. e. én, ur, hálmatm énök és a múzeum iránt mindazonként a szívességekért, miket részemre méltóztatott tenni. Maradok hazafiumi üdvözléssel:

Csetz János."

Ez a levél március 2-án adott fel s április 2-án érkezett Kolozsvárra. Mindnyájunk hő óhaját, bár sikerült volna az operáció, mert attól tette függővé az ősz tábornok hazatérését.

Fortuna hintái. Éppen harminc esztendővel ezelőtt Bécsbe vándorolt át egy budapesti szegény fiú. Süttő Mihály volt a neve. Hányódott, vetődött odaát is erre-arra, akárcsak itthon — s végre nagy nehezen bejutott egy lakatosmesterhez inasnak. Négy esztendő alatt kitanulta a mesterséget s tovább vándorolva Drezdába jutott. Jó munkás volt, szépen keresett s tudott takarékoskodni. Ilyenformán pár esztendő alatt egy kis tőkét gyűjtött össze magának s valami külvárosban, ahol olcsó a műhely, munkába fogott most már a maga kezére. Megrendelése volt bőven, de csupa apróság. Egy kules, egy zár, egy lakat. . . . Nagy eset volt tehát a kis vállalatban, amikor beállított a műhelybe egy ur és tizenkét hajóhintát rendelt. Ma már a mi városligetünk is tele van ilyen hintával, de akkoriban újság lehetett ez a dadáknak és katonáknak való mulatság. Süttő uram elvállalta a megbízást s mivelhogy az őr ember nagyon tekintélyes formájú volt, elégeget se kért rá. A kis pénzeszközét beleelőlte vasba, bádorgba, sodronykötélbe s félretette minden apró-cseprő megrendelést, hinták elkészítéséhez fogott a műhely. El is készült a szép pirosra, kékre, cifrára festett hintatucat annak rendje és módja szerint, csak éppen az nem volt már akkorára ezen a világon, aki átvegye az árut. A tekintélyes ur időközben meghalt. A család tudni se akart a megrendelésről és az egész komédiás holmi a Süttő Mihály nyakán maradt. Kinálta fűnek, fának, hirdette az újságban is, hogy eladja potom áron a hintáit, de senki se akart beleharapni olyan problematikus üzletbe, aminek a létele attól függ, hogy akarnak-e szédülni a bakák és a posztonkák. Végre is mit tehetett egyebet, maga állott be vállalkozónak a hintái mellé — s amint a történet végén kislül, — okosan is tette. Remekül ment az üzlet. Azonban hamarosan konkurrenciája is támadt, köröskörül egész esomó hajóhinta, mindenik mellett egy-egy hangos szavú verki, jó torku kiküáltók — és sok intrika, amit nem vett be az idegenbe vetődött magyar ember gyomra. Süttő uram tehát egy szép napon összehapokta a hintáit s elment velük Hamburgba. Összehintázott vagy tizenkétezer márkát, azzal aztán még merészebb gondolt. Hajóra pakolozott s átment Amerikába. Itt következett csak el rá az igazi gyöngyvillág. Hirtelen vagyon szerzett. A hintaüzletet most már szélesre alapokon építette föl. Chicagóban százszámmal libegtek a hintái, aztán lement délrebbre, az egészen naiv vidékeken is terjesztette a hajóhinta-civilizációt s szép nagy vagyonnal hagyta abba az üzletet azelőtt négy esztendővel. Hazra is akart jönni akkortájt, de mindig halogatta az utazást, míg egészen elmaradt a hazajövetel. A múlt hónapokban hirtelen rosszul lett s egy nap alatt meghalt. Itthon senkije sincs s a sok pénzt néhány chicagói jótékony egyesület örököli.

Keresztelés sörrel. *Manitoc* városka hatóságának furesa keresztelésről kellett némiroska tudomást venniük. Egy apa újszülött fiát sörrel kereszteltette meg, azért, mert véleménye szerint a sörrel keresztelt gyerekből sohse lesz iszákos ember. A ke-

resztelésről szóló jegyzőkönyv megjegyzés-rovatába maga az apa írta a következőket: "Tapasztalásaim alapján bárkinek a legmelegebben ajánlom ezt a keresztelési módot. Hatása biztos. A sörrel keresztelt fiukból sohse lesznek részegeskedő férfiak. Ha abba a korba jutnak, amikor polgári jogaikat gyakorolhatják, nincs szükségük mértéktelenségi egyletekre, tehát nem is szavaznak a magas italadók hibeire."

Kenyér és tilalom. A második kerület iskolaszékének panaszja van. Az iskolaköteles gyerekek közül sokan éjszakának idején házalással foglalkoznak. Végigjárják a koszmákat, kávéházakat s árulnak valamit, ami éppen telik abból a két-három hatos tőkéből, ami az őzletük alapja. Gyufát, papiros ernyőket, a vagyonosabbak képeslevező lapot, levélpapírt, szóval: — egy kis pénz után kullognak szegények abban az időben, amelyben a mi iskolás gyermekeink puha ágyban, meleg szobában alszanak. Az iskolaszék azt mondja, hogy a házalás tilos a gyermekek számára, tehát rendelkeznek a tanács, hogy foganatja is legyen a tilalomnak. Csodálatos az, hogy annyi okos ember együtt ül egy iskolaszékben s csak ilyen határozatokig jut el az eszével. Azt tessék megmondani, hogy ezek a kis házalók honnan vegyenek kenyeret, ha kiveszik a nyomorúságos üzletet a kezükből. Ha erre feleltek, akkor aztán lehet tilalomról beszélni.

A Rothschild-Lubersac-ügy. Ez a csunya módon kezdődött, s immár széles hullámokat verő párbajgy mindegyre több embert kever lovagias sfférekbe. A mai nap hírei a következők:

Rothschild Ede—Lubersac.

Rothschild Ede (akit a kiskoru Róbert helyett támadott meg Lubersac) segédei levelet írtak Lubersac grófnak, amelyben az foglaltatik, hogy Rothschild Ede addig nem verkedhetik meg Lubersac-kal, amíg Lubersac elégtételt nem a Róbertnek. Nem engedik meg, hogy felük unokaöccse helyett verkedjék, mert amikor Lubersac megsértette Róbertet, már tudta, hogy kiskoru.

Ephrussi—Lubersac.

Az Ephrussi Mihály és Lubersac gróf közötti ügyben Lubersac segédei becsületbíróság összehívását követelték. Azt mondták, hogy Ephrussinak van egy elintézetlen ügye. Lubersac azonban belátta, hogy három párbajügyet — amelyek mindegyikénél ő a sártó fél — nem lehet kifogásokkal elintézni, s ma levelet írt Ephrussinak, amely így szól:

— Tisztelt uram, már megelégettem a dolgot. Kijelentem segédeimnek, hogy lemondok arról, hogy az ön ügyében becsületbíróság üljön össze és hajlandó vagyok önnel megverekedni. Minél előbb, annál jobb. Várom barátait.

Dion—Saint-Alary.

Lubersac egyik segédének, Dion grófnak, aki a köztársaság elleni merénylet ügyében be is volt zárva, ma volt meg a párbaja *Saint-Alary*-val, Rothschild segédével. Az eredményt még nem tudják.

Krivány János házai. Krivány Jánosnak házai is vannak Aradon. Uri emberhez illendően, a maga portáján lakott s azonkívül volt még bérháza is. Ezek az épületek most dobra kerülnek. A summából, ami bekerül majd az árukából — részben a vármegye karát térítik meg. Csak részben, mert a házak felerészből Kriványné nevén állanak a telekkönyvben. Az árverést Krivány sógora kérte azon a címen, hogy amióta elhagyottól szegény özvegy lett a nővére, több mint négyezer koronát adott neki meg a gyermekeinek, hogy ne haljanak éhen. Augustusban lesz a leltéző. A két ház kikültési ára negyvenháromezer forint.

A francia akadémia gyásza. Párisból táviratozza tudósítónk, hogy *Bertrand* József, a tudományok akadémia állandó titkára és az Académie Française tagja ma meghalt. Bertrand 1822-ben született, mérnöki diplomát szerzett, de 1846-ban elhagyta pályáját és tudományos működését egyesgyedül a matematikának szentelte. 1862-ben a Collège de France matematika-tanára lett, 1856-ban a tudományos akadémia tagja és 1874 óta állandó titkára. A francia akadémia 1884-ben választotta tagjai közé. Bertrand a matematika és az elméleti fizika körébe vágó számos munkát írt; ezenkívül jelentős működést fejtett ki a történetírás terén is.

Házasság. *Wagner* József, a Schlick-féle vasöntő és gépgyár részvénytársaság tisztviselője eljegyezte *Fleischer* Nelly kisasszonyt, özv. *Fleischer* Sarolta leányát Budapesten.

Abonyi Lajos emléke. *Abonyi* Lajos, a két év előtt elhunyt jeles írónk arcképe, melyet *Tury* Gyula festett, 7-ikén leplezik le Abonyiban a kaszinó helyiségében. Az ünnepély rendezésén *Tesszary* László főszolgabíró, a kaszinó mostani elnöke buzdítozik,

— **Az utazó pasa.** Mióta a szultán sógora Genfbe érkezett, azóta egy pillantást sem hagyják pihenni az újságok tudósítói. *Mahmud* basa pedig egy cseppet sem haragszik ezért, sőt esodlatos kitartással gyakorolja magát abban, hogy sok szóval miképpen lehet keveset vagy semmit mondani. A pasa idősebb fia azonban sokkal beszédesebb s a *Suisse* tudósítójának tegnap a következő érdekes dolgokat mondta:

Mi szeretjük Svájcot s reformunkalaink közben nagyon sok svájci institució meghonosítására gondoltunk. Szükségünk előtt néhány nappal atyám éppen az önk országának instituciója alapját készítet memorandumban írta le azokat a módozatokat, melyekké a már elvisehethetlen viszonyokat akart orvosolni. Mert a viszonyok otthon csakugyan elvisehethetetlenek, szabadon rabolnak ott az emberek. Mi pedig a berlini kongresszuson megígért alkotmányt követeljük. Mi parlamentet és felelős minisztériumot követelünk.

A hatalmaktól nem várunk segítséget, azok a szultán pártján állanak. Az a mozgalom, melynek ma élén állunk, nemzeti mozgalom s atyám, aki miniszter volt, az egyetlen, aki ezt a mozgalmat szervezni is tudná. Mostani európai utazásunknak az a célja, hogy összegyűjtsük azokat, akikre számíthatunk. Biztosra vesszük, hogy a szultán végre is engedni fog a reformpárt követelésének s végül elhagyja trónját. Hogy ki lesz az utódja, még nem tudjuk valószínű azonban, hogy bátyja a presumpatív trónörökös *Rehad* basa az, aki követni fogja őt a trónon. Nekünk is ő a jelöltünk.

Schutz dem Schmutz! A hirhedtét vált *lex-Heinze* pártolónak igazuk nincs, de jel-szavuk már van. Németország szellemi elitje foglalt állást ez ellen a törvény ellen, amire a *Heinze*-törvény barátai a címben olvasható jelszóval feleltek: *Védelmet a piszoknak!* Ez volt szegényeknek minden érvük. Legujabban a *lex-Heinze* ellenlégsége kikukattak egy Goethe-mondást, amelynek bizonyára nagyobb hatása lesz a közvéleményre, mint a *Schutz dem Schmutz*-nak. A Goethe-mondás így hangzik:

— Folyton hallja az ember a pánaszokat korunk erkölcsiellenége ellen. En mégsem emlékszem, hogy valakit ne hagytak volna erkölcsiellenes élni, ha ez neki úgy tetszett.

Gyujtogatások. Nyiregyházáról táviratozza tudósítónk: Kemeese községben egymásután nagy tüzek voltak, amelyek gyujtogatásból keletkeztek. *Horvát* József házat rövid idő alatt hatszor gyujtották fel, a gőzmalom szintén leégett.

Halálozás. *Páter* Árpád vezérkari ezredes, a vezérkar táviradi osztályának főnöke, ma Bécsben 46 éves korában meghalt.

Dr. Bauer Jakob, Jász-Kun-Szolnokmegye alsó-tiszai járásának nyugalmazott orvosa, e hó 1-jén hetvenhat éves korában meghalt Tisza-Főváron. Az elhalt néhány esztendővel ezelőtt léte meg orvosi működésének felszámolás jubileumát s ez alkalommal az egész alsó-tiszai járás közönsége melegen ünnepelte. Nyugalomba vonulása után is egész önfeláldozással élt meg hivatásának s különösen a szegény neposztályi gyógyítása körül buzgólkodott. Többrendbeli tiszteletbeli állása mellett esztendők hosszu sora óta elnöke volt a tiszaföldvári zsidó hitközségnek. *Dr. Bokor* Gyula és *Dr. Bokor* Géza budapesti orvosok édes atyjokat vesztették el benne. Kivülök özvegye, több felnőtt gyermeke, számos unokája és nagy rokonsága gyászolja. Temetése ma ment végbe Tisza-Földváron.

Ketner István, nyugalmazott postatiszt, volt 48-as honvéd, ki *Damjanich* alatt több esztendőn harcolt, 69 éves korában meghalt Temesvárt.

Asztleitner Nándorne, szül. *Schocha* Ludovika, cs. és kir. százados özvegye meghalt Budapesten 77 éves korában. Az elhunytban *Asztleitner* Artur, a budapesti tépárancsnokságban beosztott százados édesanyját gyászolja. Tegnap délután temették a budai katonai temetőbe.

Halálos baleset. *Topu* György kocsis ma délután gazdjának, *Neubauer* Ármin marhakereskedőnek megbízásából a Közvágóhídra akart menni. Utközben lovai megkrokodtak, elragadták a kocsit és *Topu* oly szerencsétlenül bukott le a kocsiról, hogy bezúta a fejét. A mentők a Szent István-kórházba vitték, ahol csakhamar kiszivedt.

Vezedeimes robbanás. *Eisenherz*ből jelentik, hogy tegnap délután nagy szerencsétlenség történt a *Minichthal* és *Tulgraben* között épülő alagutban. Ez az alagút 1040 méter hosszú s eddigelő már 185 méter-furtak ki belőle. A bejárat közelében volt elhelyezve a dinamógép, amely a hadügyminisztérium rendelt tere készült. A sziklaroposztó dinamógép tőtenyének elhelyezése és meggyújtása körül nagy vigyázatlanságot követeltek el a gépkezelők, mert nemcsak a gépben elhelyezett tiltány robbant szét, hanem a gép közelében elhelyezett teljes robbantókészlet. A robbanás hatása irratós volt. Két munkást darabokra tépelt a főrobbantó gép. A munkások egyikét fél és végtagok nélkül tegnap megázták, a másik munkás holttestét csak ma sikerült kiánni a romokból. A géptől mintegy tizenhárom méternyire szintén dolgoztak munkások. Ezek közül is többen súlyosan megsérültek. A depresszió következtében elajultak azok is, akik robbanás következtében nem sérültek meg.

A vizsgálatot megindították annak kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenség miatt.

— **Vörösmarty Mihály emléke.** A székesfehérvári Vörösmarty-kör december elsején, Vörösmarty születésének századik évfordulóján országos ünnepet rendez a nagy költő emlékére. A Vörösmarty-kör segélyezésére, illetőleg a Vörösmarty-emléknap költségeinek fedezésére a székesfehérvári urikaszinó és a fővárosi olvasókör husvét hétfőjén matinéit rendez, amelyen a fővárosi írók közül dr. Sziklay Lajos, Zempléni Árpád, Gara József, Szentesy Gyula és Róna Béla szerepelnek.

— **Az Otthonból.** A tisztújító közgyűlés óta ma délután három órakor tartotta első ülését az Otthon írók és hírlapírók körének választmányá. Rákosi Jenő elnök üdvözölte a nagy számmal megjelent választmányi tagokat és támogatásukat kérte. Bejelentette az elnök, hogy Thék Endre gyáros, aki jelentős adományt már több ízben kimutatta érdeklődését és jóakarát az Otthon iránt, legutoljára ismét kétezer koronás alapítványt tett. A választmány köszönettel fogadta Thék Endre ez alapítványát. Ezután a nemzeti újságíró-kongresszust előkészítő központi bizottság párisi és londoni üléséről tett az elnök jelentést. A francia rendezőbizottság a kongresszus tagjainak a számát 400-ra határozta. Magyarországra 36 tag jut. A kongresszus tagok vihetnek magukkal kísérőt, nyugvint hivest, leánytestvért, vagy leányukat. De egy kísérőnél többet vagy fiát, fidesztvért senkinek vihetni magával. A kongresszus díj minden tagra, ugyiszintén kísérőre fejenként 20 frank. A kongresszus ünnepi megnyitása 1900. július 30-án lesz. Aki a kongresszusra részt akar venni, április 30-ig jelentkeznie kell nemezo képviselőjénél. A jelentkezők névsorát a befizetett pénztárhoz kell küldeni. Minden kongresszusi tag Franciaország területére kap szabad utazást Párisba és vissza. A kongresszusi tagok kísérői a vasúti jegy dolgában féltar kedvezményt élveznek. Ezután Gelleri Mór gazda, Lovag Falk Zsigmond penzáros, Lendvay Sándor ellenőr és Sapó Aladár útkar referat a folyó ügyekről. Végül egy új pártot fogott veitok fel.

— **Leégett gépgyár.** Nagy tűz pusztított ma hajnalban a fővárosban. A Botond-utca 7-ik szám alatt lévő *Podvinicz és Heisler*-féle malomépítő és gépgyárban ütött ki a tűz. A gyártelep középen a három részből álló főépület van, amelyben a műhelyek, a kazánház és a gépház van elhelyezve. Jobbra a kétemeletes iroda-épület, az istálló és a kocsiszín, balra pedig a portás háza áll. Éjjeli után két órakor vette észre a tüzet *Hencovszky* András portás, amint körülürta akart indulni a gyárban. Egyszerre robbanást hallott a főépületből s hirtelen láng csapott ki az asztalosműhely ablakán. Gyorsan az irodaépületbe intott s a tűzoltóságért telefonált. A tűz ezalatt egyre tovább terjedt. Mindenütt sok gyűlelem, könnyen égő anyag, fa, forgács hevert s a veszedelem egymásután csapott át a szomszédos műhelybe, valamennyit lángba borítva. Három óra felé járt az idő, amikor végre fölarsant a tűzoltók trombitája. Egymás után robbogtak az égő gyáregépület elé, amelynek fénye messze bevilágította a vidéket. A tűzoltók értesítették a veszedelemről a főkapitányságot, ahonnan *Tóth* János fogalmazó, központi ügyeletes ment ki a rendőrlaktanyából pedig nagy csapat rendőr futólépésben sietett a veszedelem színhelyére, ahol a mentők is megjelentek. A tűzoltók megérkezésükre már az égő gyáregépület egészen lángban állott. Az ablakokból kicsapódó lángok addig nyaldosták körül a tetőzetet, a míg az is tüzet fogott. A tűzoltóság teljes erejéből hozzá fogott a veszedelem elfojtásához. Az égő épület megmentéséről szó sem lehetett és így csak a lokalizálásra és a szomszédos épületek megmentésére szorítkoztak. A nagy tűz hatalmas fényre világította az egész környék lakosságát, amely a kora hajnali órák dacára csakhamar sűrű tömegekben vette körül a veszedelem színhelyét és a rendőrségnek ugyan csak nehéz dolga volt a rend föntartása. A tűzoltók ezalatt nagy buzgósággal dolgoztak. Hatalmas sugarakban öntötték a vizet, amelynek szivattyuzásában a környék lakói is segítettek. Az eredmény azonban alig látszott. A könnyen égő anyagok egyre újabb tápot nyújtottak a lángoknak. A válaszfalak megrepedeztek és fűléketítő zajjal omlottak be egymásután. A gépház és a kazánház is lángba borult. Négy óratáiban végre látszott, hogy a tűz enged intenzitásából. 6 óra felé pedig el volt fojtva a veszedelem. A tűzoltók az égfelé meredező romok között loosolták a pisilgő zsarátókat. Az V. kerületi tűzörség egész délelőtt ott maradt a veszedelem színhelyén, örködvé, hogy a lángok ne csapódjanak föl ismét. Az irodaépületet és a portáslakot, valamint a többi melléképületeket megmentették a tűztől. A kár körülbelül száz ezer forintnarug, amely a biztosításokból megtérül. A tűz keletkezésének okát a megtartandó tűzvizsgálat van hivatalosan kideríteni.

— **Öngyilkos munkás.** *Bodenmüller* Gyula harmincegy éves napszámos, aki a magyar villamosági részvénytársaság telepén dolgozott, ma délután a

Munkás-utca 14. számú ház udvarán föbe lőtte magát és meghalt. Tettenek okát nem tudják. Holttétét a boncoló intézetbe vitték.

— **Megszűnt forgalmi akadályok.** Az osztrák-magyar államvasút-társaság igazgatósága közlésezi, hogy a bécs—lajba-brucki és stadlau—marcheggi vonalakon az áruforgalom is megszűnt.

— **Oszfálysorsjáték.** Az oszfálysorsjáték mai húszadik tízezer koronát nyert 99215, ötezer koronát 29978 23714 79685, kétezer koronát 60402 1946 78611 18586 32344 85894 29379 18522 92906 1803 70150 37587 12934 79428 36162 94006 90475 59479 84100 95779 19989 6580 5088 54818 7081 50929 68557 44567, ezer koronát 39185 99537 73486 90542 31467 77055 87031 12740 44489 26632 80571 24982 93078 35632 22142 81447 34742 69377 31259 61980 26374 28730 34521 9921 46224 13732, ötszáz koronát 20574 78617 80762 13571 33118 40932 42019 28775 50264 14867 38963 2459 24401 96361 22065 15866 4752 83937 93280 16073 68114 54414 88289 50165 44112 11823 56369 47447 27347 84965 49051 85687 51093 42511 1552 92278 69918 68528 73752 26169 42252 52600 14868 50578 56494 47462 47620 96704 14084 33656 9293 3663 3039.

Vásároljon oszfálysorsjegyet *Lukács* Vilmos bankházában, Budapest, V., Fürdő-utca 10.

(x) **Szeplő, májfolt, pattanás és lego** mindenféle tisztáltságnak eltávolítására legjobban ajánlható a *Margit crème*. Kapható a készítőnél *Földes K.* gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszer-tárban.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett festékpézzeli hátterek és színpadok díszítésbe kaphatók.

(x) **Husvétii tojások és fecskendők** *Kertész T.-nál*.

A magyar iparért.

Budapest, április 3.

Hegedűs Sándorné elnökle alatt tegnap érdekes ülés volt az országos iparogyesület helyiségeiben. A magyar nők legkiválóbbjai tartottak értekezletet a magyar iparpártolás ügyében. Ott voltak: Gróf *Andrássy* Aladárné, báró *Kemény* Kálmánné, özv. gróf *Károlyi* Viktorné, özv. gróf *Kornis* Miklósné, *Beniczky* Lajosné, *Miknics* Aurélné, *Pucher* Józsefné, *Rudnay* Józsefné, *Dalmady* Gyözőné és *Ödönné*, *Wetzel* Gyuláné, *Neumann* Árminné, *Weisz* Bertholtné, *Parall* Ferencné, *Schnierer* Aladárné, *Ráth* Károlyné, *Szohner* Károlyné, dr. *Ghillány* Mihályné, *Kiss* Péterné, özv. *Nendwich* Gusztávné, *Meisel* Gyuláné, *Matavovszky* Artúrné stb.

Hegedűs Sándorné üdvözölte a megjelenteket, majd *Lakatos* Aladár miniszteri tanácsos, a kereskedelmi muzeum igazgatója jelentést tett a fonó-szövőiparkiallítás előmunkálatairól. A kiállításra eddig közel 200 magyar iparos jelentette be készítményeit, ezek között a leg több a fonó-, szövő- és a házipar. A bejelentési határidő azonban még nem járt le, tehát jelentékeny részvételre van kilátás. Ajánlja e kiállításban bemutatandó magyar készítmények patronizálását a hölgybizottság becses figyelmébe. *Gelleri* Mór indítványára a bizottság elhatározta, hogy az összes fővárosi kereskedelmi egyesületeket felkéri, hogy ezek tagjaik, a fővárosi kereskedők figyelmét hívják fel a honi cikkekbe rendezett kiállítás ciklusra, hogy ezen a réven a kereskedők felkarolhassák a versenyképes magyar cikkeket, ezekből állandóan rakartartásnak és a nagy közönséget időről-időre alkalmas módon értesíték arról, hogy milyen magyarhoni gyártmányok kaphatók náluk.

Felolvasta *Thamassy* Ilona levelét, amelyben kéri a bizottság tevékenységének a vidékre való kiterjesztését.

Az erdőlyi iparpártoló szövetség kéri, hogy a májusban Budapesten megtartandó fonó-szövő ipari kiállítás, mint vándorkiállítás, és év szeptember havára Kolozsvárra helyeztessék át, amely hónapban tudvaleg a Mátyás-szobor kiállítás ünnepélyes lelevezése is terbe van véve. A bizottság elvben helyesli és pártolja a kiállításnak Kolozsvárra való áthelyezését s a szövetséggel való részletes megállapodások intézésére a Kereskedelmi Muzeum igazgatóját kéri föl.

Ezután a bizottság egyhangú lelkesedéssel kimondotta, hogy állandósítja magát s mint az Országos Iparogyesület iparpártoló nébizottsága megalakul. Elnöknek *Hegedűs* Sándornét választották meg lelkes ovációkkal, az alelnöki teendő ellátására *Lakatos* Aladár miniszteri tanácsost, az előadói tisztségre *Gelleri* Mór iparogyesületi igazgatót kérték föl. Azt a kérdést, vajjon a bizottság a fővárosban kerületenkint szervezendjék-e, későbbben fogják megfontolás tárgyává tenni.

Rosenberg Gizella indítványára a bizottság felkéri a fővárosi előkelő női közönséget, hogy a magyar ipar rovására a fővárosi időlegesen elűzőlő

idegen üzletlajdonosokat ezental rendszeresen kerüljék. *Zipernovszky* Károlyné óhajtja, hogy az oly fontos és messzeható iparpártolás ügyének nyisson állandó rovatot a napi sajtó és tájékoztatssa minden érdekesebb mozzanatról és újdonságról az ügy iránt nagyon melegen érdeklődő nagy közönséget. A nagy tetszéssel fogadott indítvány érvényesítésével az elnökség bizott meg.

Neumann Árminné indítványt terjesztett elő egy iparpártoló női kongresszus megtartása érdekében.

Egy másik indítványt, amely a speciális szakkiállítások egyes csoportjainak szemléltető és lebilincselő módon való rendezéséről szól, a kiállítási bizottság elnökének figyelmébe ajánlották.

Az én két feleségem.*

Irta: *Jókat Mór.*

Miért irtam én meg ezt az emlékiratot?

Szándékos ólzattal tettem. Azért, hogy saját sorsfutásomból bebizonyítsam azt, hogy egy szívbéli összekötötetés, melyet az egész világ s abban a legközelebb álló rokonság, baráti kör ellenzett, lehet Isten által megáldott végzet, predestináció. De a sors akaratán kívül még egy alkotó erőnek kellett ebben közreműködni: a lelkek közötti igaz szeretetnek. Ez vezet a sorsot.

Elkezdtém az emlékeket írni a nászutazásom alatt: új házaseletem harmadik napján és irtam azokat négy hónapig folyvást.

Ugyan melyik „új” asszony (nem is mondom, hogy „fiatal”) türté volna azt el keserűség nélkül, hogy a ferje a mézesetek és hónapok alatt folyvást az előbbi, a meghalt feleséget magasztalja, országvilág hallatára? Annak a szobrárt alakítsa, a lelkét annak a szelleme után bolyongtassa?

Hisz az új nő csak a lelketem szerethette bennem. Abból nem volt szabad egy atómot sem átadni másnak — még egy halottnak sem.

De megírtam a halott nő dicsőítését azért, hogy az új nőt emelhessem ugyanarra a piederstálra.

Igenis: a mi sorsunk az, hogy piederstálon állunk. Így volt az a régi életemben is. Dicsőségéből van annyi részünk, mint valaha embernek volt. Hanem a társaság parkettjére nem szállhatunk le róla. Koszorut, dicsőtő himnuszot kaptunk eleget, de egy meghívót egy uri körbe soha. Kis istennek, istenhöznek, kis királynak, királynének mondogattak bennünket, de „urnak”, „urnónek” nem fogadtak el bennünket soha. Azért a mi világunk szűk volt: a fellegetől körülvelt Olymp, meg az „otthon.”

De legalább az első feleségemmel járhattunk együtt az Olympon. Én irtam számára a nagy szerepeket *Dalmában*, *Szigetvári* vértanukban, *Manlius* *Sinisterben*, *Dózsa* *Györgyben* s ő azokban magának is, nekem is aratta a babérokat.

A második feleségemnek már az Olympot sem adhattam oda. Ő is művésznő volt. Aki csak látta, aki csak hallotta játszani, szavalni, kritikus és közönség, mind elismerte róla, hogy alakja, arca, hangja elsőrendű tehetséget mutat fel: érzelmisége, felfogása, mit játékában, szavallatában kitüntet, a szokottnál magasabb színvonalon áll: egy év alatt a színvilágban több koszorut és dicsőtőst halmozott rá a közönség és a líralat, mint a mennyit mások évtizedeken át gyűjtöttek. Ha vidékre elment volna, diadalutja lehetett volna. Hát miért nem ment el?

Mert én voltam az utjában. Az egész művészpályájának az utjában.

Az ő számára is irtam egy nagy szerepet: „Leventében” *Jahelt*. Hát inkább levették a darabmat a repertoárról s már három év óta ott hever a színház lomtárában.

Három év előtt irtam *Jahelt* s *Nagy* *Bella* volt előttem, mikor irtam. Milyen dicsőségről álmodtunk; a költő is, a művésznő is!

Ezt a dicsőséget elfújja egy hatalmaszó. Egy embernek a szava, aki a megfordított Isten: „ne légy!” elég rá, hogy füst és pára legyen belőlünk.

A művészpályának a babéraitól és a rózsáiból is kapott az én *Bellám* sokat, de a tövisből még többet.

Ez alatt én oktattam, én műveltem a lelkét. Mestere voltam éveken át. Még kellett ismernem e lelket, e szívet. S aztán rájövök, hogy ez a lélek, ez a szív nem való a színlelések világába.

Rajta függött, hogy válaszszon: otthagyja-e a hideg Olympot és válaszssa helyette az én meleg otthonomat.

Mit adhattam én neki, hogy e drága cserélt megtogye?

Öreg vagyok: a testi alakomon nincs mit szeretni. Gazdag nem vagyok, a munkám után élek.

* *A Magyar Nemsét* mai számából.

cameriera beszélgetett itt egy lovag-ruhába öltözött salamuccival. Hang és ének dolgában is teljesen alatta maradt a nagy drámai erőt követelő szerepek. A közönség ma kegyetlenül viselte magát és a vendég énekesnő Erzsébetjét a leghatározottabban visszautasította. Ugy halljuk, hogy a fölösleges vendég-szerelés ezzel véget ért és Strassern kisasszonyt többször nem teszik ki annak, hogy még a szabad-jegyes publikum is — mert az Opera közönsége mostanában ezekből áll — dremontáljon ellene. Ney David mint ögróf és Takács mint Wolfram mentették meg a mai előadás becsületét. A zenekar dekadenciája elszomorító, a rendezés züllöttsége nem kevésbé. A wartburgi bevonulás pirulni készítette mindazokat, akik tudják, hogy ebben a hatalmas képen előkelő hercegek, magas uraságok lépdélnek az ögróf termébe komoly méltósággal és nem egy szétvert cigánybanda menekülő tagjai rohannak be rendetlen kavardásban a színpadra.

**** A Víg-színház neve.** Egy mai esti újság írja, hogy a Víg-színház vezetősége azzal a tervvel foglalkozik, hogy Jászai Mari asszonynak a Víg-színház kotelékebe való belépésénél fogva, megváltoztatja a színház nevét s a jövőben valószínűleg Fővárosi színház-ra változtatja át nevét. Illetékes forrásból írhatjuk, hogy a Víg-színház vezetőségének éppenséggel nincs szándékában a színház nevét, amelynek eddigi nagy sikereivel művészi hitelt szerzett, megváltoztatni s ilyesféle tervvel még csak nem is foglalkozott. A Víg-színháznak semminő oka sincs ilyen névváltoztatásra, mivelhogy Jászai Mari ragyogó tehetsége és nagy művészete a színház mostani neve alatt is éppenny érvényesülhet és fog is érvényesülni, mintha a színháznak bármi más lenne a neve. Nem a név, hanem a művészi színvonal teszi a színházat.

Jászai Mari első fellépéséről a Víg-színház ma a következő hivatalos kommunikát becsütotta ki:

Jászai Mari, mint a Víg-színház ujon szerződött tagja, április 18-án lép föl először. Ez alkalommal Racine *Phaedra*-ja kerül színre Abrányi Emil új fordításában. A közönség körében oly nagy fok az érdeklődés ez előadás iránt, hogy a jegyek legnagyobb részét már előjegyezték, sőt *Phaedra*-nak az április 19-iki és 20-iki előadásaira is igen sok előjegyzés történt. E körülmény következtében az igazgatóság akként intézkedett, hogy *Phaedra* három első előadására (április 18., 19., 20.), a jegyek már *hoznaptól*, április 4-iktől kezdve megválthatók úgy a Víg-színház jegypénztárában, mint a színházi jegyirodáknál.

**** Abrányiné vendégszerelése.** Abrányiné Wein Margit tegnapi fejtezte be vendégjátékait a pécsi nemzeti színházban, ahol háromszor lépett föl *Tiszty Dezső* jeles társulatánál. Mind a három fellépése valószínűs diadal volt. A pécsi közönség, mely mind a három estén zsufolásig megtöltötte a díszes, nagy színház néző terét, kitörő lelkesedéssel ünnepelte a kiváló művésznőt, aki szombaton *Sulamithot*, vasárnap *Török Zsófi*-t és hétfőn *Serpolette* szerepét énekelte. Sulamithjának a szenzációs hatásáról a *Pécsi Napló* ezeket írja: „Nem látjuk a mi fagyos közönségünket egyhamar olyan extázisban, olyan tapsdühben, mint ma este. És ezt a hangulatot a mi kedves vendégünk, Abrányiné hozta magával: az ideális Sulamith, amelyenről e szerep megismerhetetlen megalakító bizonyára még álmodni sem mertek. A pécsi közönségnek jutott osztályrészül, hogy elsőnek hallja és csodálja ezt a Sulamithot, amit még nem közelít e szerep sok alakítója közt egyik sem. A zsufolt színház egész közönségét elbűvölte a vendégművésznő. Nem emlékezünk színházunkban hasonló osztaltan sikerre. Percenk szünetelt az előadás, mert minden dalat tapsolták, ismételték és a fölvonások után tizenkétszer hívták a függöny elé, úgy hogy mire lecsöndesült a közönség, elkészültek a díszítők és folytathatták az előadást, mely mintha így egy huzamban ment volna. Énekével csakis játéka versenyez. Olyan nűanszokat hozott például az örülési jelenetbe, oly drámai hévvel, annyi érzéssel játszott, mely a vig elme személyesítőjénél — és elvégre ez az ő igazi eleme — egyenesen csodálatraméltó. Egészen más az ő Sulamithja, mint amelyeneket eddig láthattunk. Abrányiné magával ragadta az összes szereplőket és Davidson operája mintha megijodott volna, oly üdén, annyi bájjal telve lépett a közönség elé.” *Serpolette* szerepében éppen így elragadta a pécsi közönséget és a saját felülmúlhatatlan gráciájával, briliáns énekével. Az összes pécsi lapok megegyeznek abban, hogy élénk, kedves temperamentuma, játéknak bájos egyszerűsége és énekének művészi perfekciója az ország első szubret-primadonnájává avatja. A művésznő pécsi diadaltjáról ma tért vissza és holnap a *Kleopatrán* lép újból a budapesti közönség elé.

**** A Páros cipők Berlinben.** *Bejlinből* táviratozta tudósítunk: *Mader Raul*, a Magyar Királyi Opera karmesterének *Páros cipők* című baletjét ma este nagy sikerrel adták az Oberabau.

**** A kétnyelvű színészet bukása.** Az az áldatlan terv, amelynek az volt a célja, hogy *Pozsonyban* egy hermafrodita magyar-német színészet teremtessek meg, a belügyminiszter hazafias gondolkodásának hála, hajótörést szenvedett, amiért nagy elismerés illeti meg az *Országos Színész Egyesület* tanácsát is, amely mozgalmat indított az áldatlan terv ellen. Ismeretes, hogy *Szell Kálmán* belügyminiszter a kétnyelvű színészet ügyében a múlt héten kihallgatáson fogadta az egyesület tanácsa által kiküldött *Molnár László* egyesületi elnököt és *Márkus József* tanácsost, akik a miniszternek részletes előterjesztést tettek az ügyben. A belügyminiszter a most említett kihallgatáson, mint már megirtuk, *Molnár László* elnököt megbízta, hogy az ismeretes pozsonyi ügyben való döntés előtt még egyszer tárgyaljon *Bezerédj* Viktor miniszteri tanácsossal. Ez a tárgyalás tegnap történt meg s az eredmény az, hogy a miniszteri tanácsos a *Pozsonyban* terbe vett kétnyelvű színészet eljöttét fogja javasolni a miniszterelnöknek.

Erről az örvedetes eredményről *Molnár László* elnök az *Országos Színész-Egyesületnek* ma délután tartott tanácsülésében jelentést tett, ami nagy lelkesedést keltett a tanácsban. Fokozta a tanács lelkesedését a tanács egyik tagjának a belügyminiszter köréből nyert az az értesítés, hogy *Szell Kálmán* belügyminiszter ezt a határozatot, hogy *Pozsonyban* a kétnyelvű színészet nem engedni meg, a mai napon már alá is írta.

Némely lap a pozsonyi *Westungarischer Grenzboten* egyik mult havi közleménye nyomán azt írta, hogy *Temesvárott* magyar és német vegyes színi előadásokat szándékoznak meghonosítani. Ezzel szemben *Temesvárról*, illetékes helyről, a következő nyilatkozatot kaptuk:

A nevezett pozsonyi lap már többször fellemegettette ezt a koholmányt, mely mindannyiszor megeafoltatott. Legutóbb március 24-én egy temesvári német lap, a *Temesvári Zeitung*, mely a városi közönség hangulatát ismeri, erőlyesen visszautasította a pozsonyi gyanúsítást, kijelentvén, hogy *Temesvárról*, mely már tizenöt év előtt a magyar színház állandóságát mondotta ki és ahol a magyar színészet 20.000 korona városi, 6000 korona állami évi szubvenciót, fűtést és kedvezményes világítást élvez, ebben a kérdésben semmiféle visszafelé nem lehetséges. A színházkérdésben *Temesvár* nem ismer más jeiszót, mint: Nyelvben él a nemzet!

**** Evva Lajos bécsi színgazgató.** A *M-g* mai színházi rovata regényesen hangzó históriát közöl, amely elmondja, hogy *Evva Lajos*, a *Népszínház* volt igazgatója, lépéseket tett a bécsi *Carl-színház* elnyerése érdekében. Versenytársa miss *Halton*, aki szintén szeretné elnyerni a *Carl-színházat*, és — mint *M-g* értesült — a társigazgatóval megkínált egy magyar színgazgatót is, aki azonban (jóllehet az anyagiakat teljesen magára akarta vállalni a pénzess miss) gondolkodás nélkül visszautasította Miss *Halton* ajánlatát. — A regényesen hangzó hír cáfolatát éppen a mai bécsi újságok tartalmazzák, amelyek arról adnak hírt, hogy a bécsi *Carl-Theater* egy *Aman* András nevű bécsi ember bérletét ki, aki egyuttal igazgatója is lesz a színháznak. Az öt esztendőre megkötött bérleti szerződés értelmében a bérlő-igazgató 40.000 korona biztosítéki összeget tett le a színházért 76.000 korona bért fizet. A *Carl-Theater* továbbra is megmarad operettszínháznak, de az operetten kívül a bohózatot is kultiválni fogja. A bérlet május elsőével kezdődik.

A *M-g* fentebb említett híréhez még egy nem érdektelen kulissza-intimitást fűz hozzá a legutóbbi pozsonyi színházi pályázat idejéből. A mikor pályázatot hirdettek a pozsonyi színházra, többek között *Somogyi Károly* színgazgató is járt ott, hogy informálja magát esetleges kilátásai felől. Ekkor történt, hogy *Somogyi* igazgatónak egy számottevő pozsonyi ur ezt mondta:

— Ne pályázzék, kérem, ugys hasztalan. Ez a mi színházunk legközelebb valamelyik kisebb bécsi színház fiókijává lesz, amennyiben a kétnyelvű színészet engedélyezése esetén minden másnap le fog ide rándulni a bécsi trupp.

Ezt az intimitást, amelynek megtörténtéről mi is tudunk, az érdekessége okából mi is megemlékezünk.

**** A Mügyetemi zenekar hangversenye.** Szerdán este 7 1/2 órakor lesz a mügyetemi zenekar hangversenye a Vigadó kis termében. A műsor a következő: 1. Nyitány a *Figaro lakodalma* című operához, Mozart. Előadja a „Mügyetemi zenekar” Kemény Arthur vezetése mellett. 2. Andante E-moll koncert 2. tétel, Tarantella, Popper, előadja Gordonkán Kún Emil, zongorán kíséri Csillag Rezső. 3. Quartett A-moll, Schubert, Allegro moderato, Andante, Menuetto, Allegro, előadja Kemény Arthur (I. hegedű), Panrok Tivadár (2. hegedű), Irsey Ervin (viola), Kún Emil (gordonka). 4. *Symphonia* G-moll, Mozart, Allegro, Menuetto, Rondo, előadja a „Mü-

gyetemi zenekar” Kemény Arthur vezetése mellett. 5. *Variations sur un thème de Beethoven*, Saint-Saëns, két zongorán előadja Zerkowitz Rudolf és Ságody Ottmár. 6. Nyitány a *Granadai éji szállás* című operához, Kreutzer, Előadja a „Mügyetemi zenekar” Kemény Arthur vezetése mellett.

**** Népszínházak a vidéken.** *Blaha Sárka* e hónap kilencedikén részt vesz a *debreceeni* Kereskedelmi Csarnok által rendezett hangversenyben. — *Kovács Mihály*, a *Népszínház* komikus nagy sikerrel vendégszerelt ma este *Pozsonyban*. A jeles művész *Szép Helénában* lépett fel *Menelausz* szerepében.

**** Káry Klára Temesvárott.** *Káry Klára*, a *Népszínház* primadonnája, a napokban háromszor fog fellépni a temesvári színházban. A művésznő a *Babában*, *Az eleven ördögben* és a *Liliában* fog fellépni.

**** A vidéki színészet közgyűlése.** Az *Országos Színész Egyesület* ez idei évi rendes közgyűlését május első és második napján tartja meg. A vidéki társulatoknak a közgyűlésre küldendő képviselőiket közvetlenül a husvétii ünnepek után kell megválasztaniuk.

**** Felvételi vizsgálatok a Színész-Egyesületben.** Az *Országos Színész Egyesületben* a rendes évi felvételi vizsgálatokat e hónap tizenötödikén tartják meg az egyesület tantermében. A vizsgálatra kétszázfőt jelentkeztek, ami eddig talán soha nem történt. Az ezental érkező felvételi kérvényeket, mint elkésettéket, nem fogadják el.

**** Házi hangverseny a Telefon Hirdetőszóban.** Ma este fél 9 órakor a *Telefon Hirdetőszó* kereshetőszó házi hangversenyt rendez előfizetőinek. Most, hogy a hangverseny szezon elmúlt, mikor a vigadóik terméi nem nyílnak meg a jövő télég, hogy ott a zenét kedvelő publikum egy-egy koncert végig élvezhesse, a *Telefon Hirdetőszó* az egyetlen, mely megszerzi az élvezetet, a tavasz végegi minden héten két-három hangversenyt tartván. A mai koncerten a következő művészek ígérték meg közreműködésüket: *Zilaházi S. Vilma*, *Lichtenstein Dóra*, *Weber Margit* és *Baumann Gizella* urnök, *Gonda István*, *Várdy Sándor* és *Szörös Árpád* urak a *Magy. Kir. Operaház* tagjai. A hangverseny után érdekes újdonságokat olvastat fel a szerkesztőség, azután pedig 11 óráig *katona* és *cigányzene-tívtel* lesz hallható a kagylókon keresztül.

Cáfolatna az intendáns . . .

(Ifjusági előadások. — Hans Richter és az új intendáns.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 3.

A *Budapesti Napló* mai számában két színházi hír jelent meg: az egyik a *Kulisszák mögött* cím alatt elmondta, hogy mint történhetett meg az, hogy az intendáns aki az egyetemi hallgatók tüntetésének megtorlasképpen betiltotta az ifjusági előadásokat, hirtelen mást gondolt és ismét csak a műsorra tette az ifjusági előadásokat, — a másik hír *Hans Richter* *Nem jön!* címe alatt elárulta, hogy a *Magyar Királyi Operaház* tanácsadára meghívott volt bécsi karmester egy telegrammban visszautasította az intendáns ajánlatát.

A humor barátainak figyelmébe ajánljuk a *Magyar Nemzet* két sugalmazott híré, amelylyel az intendáns a *Budapesti Napló* állításait cáfolgatni szeretné. A következőkben ismertetjük az intendáns mentegőtőzéseit:

I.

Ifjusági előadások.

Mottó:

*Szalma-kazal, zab-asztal,
Kendnek ugyan beadtak,
Népdal.*

Gróf *Keglevich István*, a rettentetlen nagyur, aki az ifjakat — mint valami rakoncátlan bubikat a maga uri portájáról — tiltotta ki a *Nemzeti Színház*ból, a belügyminiszteri dorgatórium kémetkeztében kegytelen volt őket oda visszahívni. Megirtuk ma a *Magyarország* hireinek a nyomán, hogy miként eshetett ez meg. Szerepelt ebben a históriában a belügyminiszter, az államtitkár és — az intendáns. Már most csak az intendáns próbál cáfolni a *Magyar Nemzetben*, amelynek nyomdafestéket már sokszor vette igénybe. De hogyan cáfol? Ha valami, úgy ez a kis cáfolat jellemzi gróf *Keglevich István* intendánsát a maga igazi mivoltában. Bizon, be kell vallani, hogy a belügyminisztérium beadta neki a dorgatóriumot, — hogy még neki is, aki az *Operaházban* és a *Nemzeti Színházban* élet és halál ura, van fölébbvalója — és hogy van kihez fölébze az annak a számtalan embernek, akiket cezárizmusa illuzióban megbánt, megtamad és megrövidít. Az intendáns cáfolata így kezdődik a *Magyar Nemzetben*:

A *Nemzeti Színház* ifjusági előadásairól olyan hírek jelentek meg néhány lapban, melyeket szükségességeknek tartunk kellő értékre redukálni. Annyi tény, hogy az egyetemi ifjusági színi rendezett előadások ügyében, a midőn azok megszűntetésének híre felmerült, a belügyminisztérium eirendelte, hogy az intendáns azokat tartassa meg . . .

Hát mindenekelőtt konstatáljuk, hogy az ifjusági előadások megszüntetésének a híre nem merült

foli „csak amugy”, — hanem az intendáns hírdet san-remói telegramjában egyszerűen betiltotta. Erre kapacitáltak, mire az intendáns kénytelen volt visszavonni a rendeletet. Ah, és milyen nehezőre esik az intendánsnak bevallani, hogy ő a belügyminiszternek obedienciával tartozik, — ő, akiről alantaisai — hogy, hogy nem — azt hiszik, hogy fumigálni szokta a belügyminisztériumot; eseteket is emlegetnek.

Most persze kénytelen az intendáns bevallani, hogy utasítást kapott rendelete visszavonására. És itt jön azután az intendáns cáfolatában az édes-bájos pott, amely annyira jellemző.

— Igaz, — mondja az intendáns — parancsoltak nekem, de későn. Március 25-ikén parancsoltak, de én már március 24-ikén engedelmescsom. Vagyis, amint a cáfolat diplomatikusán mondja:

A rendelet ellen az intendánsnak nem volt a legkisebb kifogása, vagy megjegyzése sem, amit legjobban bizonyít, az hogy ezen belügyminisztériumi rendelet március 25-én jutott az intendáns kezébe, ő pedig március 24-én a nála megjelent egyetemi hallgatók küldöttségének kijelentette, hogy az elmaradt előadásokat, ha csak lehet (!), meg fogja tartani és azonnal (!) intézkedett is, hogy azok elseje április 4-én megtartassék.

Igen, március 25-én jutott a kezébe, de már Sanremóban tudta, mint vélekednek erről a képtelenségéről az illetékes körök.

II.

Hans Richter és az intendáns.

Ismeretes, hogy mit írtunk az Operaház tanácsosáról, Hans Richterről. Ezt is cáfolja a Magyar Nemzetben gróf Keglevich István Cáfolata két részből áll, amelyet ige a humor kedvéért szembe állított:

A Budapesti Napló mai reggeli számában azt írja, hogy Richter János az intendáns által neki felajánlott állást visszautasította. Mi ugy értesülünk, hogy az intendáns Richtert soha nem kérte fel arra, hogy az Opera tanácsosa legyen s így következőképpen azt se el nem fogadhatta, se vissza nem utasíthatta.

Az intendáns és Richter János között csak arra nézvést történt megállapodás, hogy Richter jó tanácsaival támogassa az Opera művészetét s segítőkészségével az előadandó operák s külföldi művészek megválasztásában. Richter mindezt a legnagyobb előzékenységgel megígérte, sőt arra is készen nyilatkozott, hogy néha egyes operák vagy egész ciklusok betanítására, vagy vezetésére vállalkozzék.

Ez a cáfolat is olysmi, a mihez mint — mondani szokás — nem kell kommentár.

MŰVÉSZET.

Photo-Club Budapest. A külföldi társas-körök példájára a magyar műkedvelő fényképezők is megalakították klubjukat, melynek az a célja, hogy a fényképezést tudományos és művészi gyakorlására alkalmas és kedvet teremt. A klub az Egyetem tér és Kaplony-utca sarkán, az Andrassy-palota ötödik emeletén van, ahol műterem, laboratórium, tárgyalóterem és könyvtár áll a tagok rendelkezésére. A klub minden pénteken este társas összejövetelt tart, amelyek tudományos viták és eszmecsere mellett érdekes képvetítéseket mutatnak be, úgy a tagok főlvételei, mint Zamboni Károly diaposzitiv festő műveiből. Az összejöveteleken részt fognak venni: dr. Wartha Vince miniszteri tanácsos, elnök, Márffy Albin miniszteri tanácsos, alelnök, báró Eötvös Lóránd, gróf Eszterházy Mihály, báró Bohus László, Stróbl Alajos és mások. A jövő pénteki estén Reza Dezső tart előadást vetített képek kíséretében. Az előadás címe: Shakespeare Itáliában. A jövő óra levelezőlappkiállítás rendez a klub. A péntek esti összejövetelein a klub szívesen látja a komolyan érdeklődőket.

Az Országos Képtár metazethallítása vasárnap zárul be. A kiállításnak nagy sikere volt, amennyiben hat hét alatt közel tizenöt ezren nézték meg. A napokban megkezdik az Országos Képtárban a tanszer-kiállítás rendezését, amely a jövő héten nyílik meg.

A szegedi mútárlaton, amely elsőjén nyílt meg, a szegedi Képművészeti Egyesület a tagok között leendő kisorsolásra a következő festményeket jelölte ki: Spányi Béla „Hajnal”, Jendrassik Jenő „Füred után”, Vastag Géza „Oroszlánfej”, Nadler Róbert „De nehez”, Telegy Károly „Fonyódi part napnyugtakor”, Neogrady Antal „Pipacsok”, Koszka Jenő „Velencei részlet”, Nyilassy Sándor „Tájkép” Keleti Gusztáv „Tájrészlet a főhercegi parkból Kis-Jenőn”, Hegedüs László „Szerűs kertben”, Telegy Károly „Hajógyár Ujpesten”.

Az Erdélyrészi Szépművészeti Egyesület, amely magában bírja Kolozsvár intelligenciáját. május

havában képtárlatot szándékozik rendezni erdélyi művészek műveiből. Minthogy augusztusban Kolozsvárort nagy nemzeti ünnep lesz: a Mátyás-szobor leleplezése, a kiállítást valószínűleg erre az időre halasztják. Ennek megbeszélése céljából a kolozsvári művészek a napokban gyűlést tartanak.

Koronás művészek. Londonban nemsokára műkiállítás nyílik meg, amelyet az Afrikában elesett tisztek özvegyei és árvái javára rendeznek. A kiállításban van egy virágkosarat ábrázoló kép, ezzel az alálírással: Alice. Egy Nizza környékén festett tájkép Henri névvel van jelölve. Egy csokor geránium sikerült képe alatt ez a két betű olvasható: I. F. Magyarízat: Alice a walesi hercegné művészi álnéve. Henri Battenberg Henrik herceg feleségének neve, míg az I. F. a német ancsaszárnét, Frigyes császár özvegyét jelenti.

A Louvre Rothschild-terme. A minap kapta meg a párisi Louvre azt a szép ajándékot, amelyet báró Rothschild Adolf hagyott örökségül az első francia múzeumnak. Az örökbe hagyott tárgyak nagyrésze iparművészeti munka: zománc, fémec, ötvösmunka, stb. Az egész gyűjtemény értékét hivatalosan öt millió frankra becsülték. A végreelérkező még háromszázezer frank készpénzt hagyományozott egy külön terem berendezésére, ahol a műtárgyakat el fogják helyezni.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

A Természettudományi Társulat növénytani szakosztálya holnap, szerden délután 6 órakor az egyetem növénytani intézetének termében (Múzeumkörút 4.) ülést tart a következő tárgyszorozattal: 1. Kardos Árpád: A virágok és növények a török népköltészetben és néphitben. 2. Fialovszki Lajos: Kiválóan magyar növényeinknek a a főváros vidékén hiányzó fajoknak elterjedése a) Esztergom-megyében és szomszédságában, b) Vac környékén. 3. Simonkai Lajos és Thass Lajos: Új homi zsályafaj. 4. Polyó ügyek.

Egészségi kis káté. Ily címmel a Békésmegyei Közegészségügyi Egyesület kitűnő kis könyvet adott ki. Szerzője dr. Wallfisch Ferenc, aki nemcsak nagy szakavatottsággal, hanem — ami az ilyen művekben ritkaság — igazi népies nyelven, szép magyarsággal, élvezetesen mondja el tanácsait a lakásról, ruháról, étkezésről, munkáról, pihenésről stb. A könyvecskét, amely 10.000 példányban jelent meg, bárki haszonnal olvashatja.

Irodalmi tájékoztató. Róna Béla Kritikai Szemlejének áprilisi száma érdekes kritikákja az elmúlt hónap irodalmi eseményeinek. A jól szerkesztett lapból mutatványszámot küld a kiadóhivatal. (Jávor-utca 3.) Előfizetési ára egy évre két korona.

Akik nem ünneplik Daudet-t. Persze, hogy akadémikusok, akiket a halhatatlan francia mesemondó egyszer úgy kigunyolt, hogy még most se bocsátottak meg neki. Az első Daudet-szobrot most állítják fel Nimesben, ahol ez alkalmából Franciaország legjelentősebb testületei sorba le fogják róni a hódolat adóját a költő iránt. Mindenki ünnepel, csak a nagy francia akadémia nem. Ez az igazán óriási szellemi töké képviselő testület bosszút áll s már el is küldte titkárat Daudet özvegyéhez azzal az üzenettel, hogy nem vesz részt az ünnepezen. Mert özvegy Daudetné kérte, hogy vegyen részt...

Huszadik Század. Főfőtte gazdag tartalommal jelent meg a dr. Gratz Gusztáv által kiadott Huszadik Század című társadalomtudományi szemle negyedik száma. Az öt ívre terjedő füzetet dr. Wolf Gyulának, a boroszlói egyetemi tanárnak egy értekezése nyitja meg, mely Bismarcknak szociálpolitikai működését ecet-el elfofozulatlan tárgyilagos szempontokból. Érdekes cikkeket írtak meg dr. Jászai Viktor, Pap Tibor, dr. Wildner Ödön, Moskovits Ivan, dr. Horváth János és Kégl János. A szemle előfizetési ára egész évre 10 korona, egy füzet ára 1 korona 50 fillér.

SPORT.

Vívó-est. A vívószézon befejezőüül Arlow Gusztáv lovag vívómester tegnap este saját termében szépen sikerült vívóest keretében mutatta be a tanítványaival elért szép eredményt. A legfiatalabb — tíz-tizenhárom éves — vívók tízes kis csapatjából kiválóan tetszeltek a Fáy, Thal, Mikó, Justh, Singer, Kiss, Klekner, Köber és Kratochvíl fiúk. A haladottabbak közül Lestjányosky rendkívüli tehetséget árul el s máris szépen kezeli a vívót. Az estén az Arlow-Vívóklub több tagja s néhány jeles vendégvívó is vívott. Zajos tapsokat aratott Meiriczky es. es. kir. főhadnagy, vívómester, aki dr. Haberfeld Marcel és Gaspár Arthurral vívott karddal. Mindeket assaül változatos és renkiül élénk volt. Dr. Nagy Béla szép kardassaut mutatott be Kukutsch főhadnagy, vívómesterrel, aki ezenkiül egy-egy remek vívó-viadalt is produkált Arlow lovag vívómesterrel és Molnár Jánossal. A viadalokat Iványi Gyula vezette.

Gróf Schönborn Ferenc főhadnagy, az ismert alagi istállótulaidonos, akinek tegnapiüül Eregy

megnyerte a Rákosi gátverseny, súlyosan megbetegedett.

A magyar vívóbajnokság. A Magyar Athletikai Szövetség 1900-ik évi vívóbajnoki versenyre a fővárosban és a vidéken is nagy buzgóssággal folyik a training a különböző klubok és vívómesterek termében. A M. A. Sz. vívó-szakosztálya már végleg megállapította a verseny részleteit s így a napokban az összes sport-egyesületek, vívó-iskolák stb. stb. megkapják a verseny programját. A verseny napja 1900. évi április 28. és 29. Helye a második napon Budapest, a fővárosi Vigadó nagyterme, míg az első versenynapon, 28-án, a viadalokat a Nemzeti Lovarda I. emeleti termében tartják meg. A nevezés határnapja április 21-én, este 7 óra. Fegyverem: Kard és vívór. A versenyen részt vehet minden magyar honosdó gentleman amatőr vívó. A hadsereg és haditengerészt tisztjei közül csak a magyar honosok vehetnek részt. Nem vehetnek részt a versenyben vívómesterek, katonai vívómestori oklevéllel bíró tisztek, vívómesterségek és altisztek. A verseny minősítési küzdelemből és körvívásból áll. Mind a két versenyben a vívóvívók küzdelmeivel kezdik. A kardvívók versenyében és a vívóvívók versenyében egyaránt a bajnok aranyéremet, bajnoki oklevelet és Magyarország kard-illetéleg vívó-bajnoka 1900-ban címet nyeri. Bajnok az a versenyző lesz, aki a körvívásban a legkevesebb pontot kapja. A M. A. Szövetség tanácsa által a napokban módosított versenyszabályok értelmében a bajnokságot vívóvívók vívásában azok a vívók vesznek részt, akik a minősítési küzdelemben 16 pontot, vagy annál többet kaptak. Ez a fokozat t. i. a versenyeken szokásos első osztályú vívó minősítésnek felel meg. A gyengébben minősítettek kiesnek a versenyből. A körvívás összes résztvevői elismerő levelet kapnak. A tiszteletdíjakat a versenybírósgá belátása szerint osztja szét. A nevezésnek tartalmaznia kell a versenyző nevét, lakását, az egyetnek nevét, amelynek tagja, a fegyverem, amelyre nevez és minden fegyveremét, melylyel versenyez, 10 korona tétel. A nevezések és tettek Gaspár Arthur, a Magyar Athletikai Szövetség vívószakosztálya h. előadójának címére (VIII. Szentkirályi-utca 22. sz.) küldendők.

Az „osztrák” Attila. Gróf Festetics Tasziló jeles hároméves telivérét, Attilát, osztrák lónak teszi meg a Könlische Zeitung egy sportcikkekben, Püldással, az alagi Derby-crackkel együtt. A jól értesült lap fél az „osztrák” lovakról, melyek éppen úgy, mint tavaly honfittáruk Galifard, könnyen elvihetik a német lovak elől a Derbyt, magyar lovakat azonban nem ismernek a német híppológusok. Ő szerintük Urambátján is osztrák ló volt, mely Blasovich Ernőnek elhozta a hamburgi Derbyt, s osztrák ló volt Nem szabad is, mely pár évvel ezelött Vilmos császár parancsára volt kénytelen elveszteni a berlini Uniont, holott az ő feje volt elől a eínál és nem a porosz Geierő. A mindenható császár gratulált a nagy küzdelem után gróf Lehendorff főlovászmesternek a német tenyészés diadalához s ehhez képest nem a nyerd „osztrákot” deklarálták győztesnek, hanem a második Geierő. Még kevesebbek nemzetiségi tekintetben a bécsi lapok. Ők, ha magyar ló a külföldön győz, szorgalmasan és örömmel regisztrálják az osztrák tenyészés diadalát, de ha verik a magyar lovat, akkor örömmel írják meg, hogy megint versőség érte magyar tenyészést.

Olympiai evezős versenyek. A párisi kiállítás kapcsolatosan rendezendő evezős versenyeket a Saína courbevoie-ásniresi ágában tartják meg augusztus 26-ikán délután 2 órakor. A programban a következő számok szerepelnek: junior kettős, négyes és nyolcas, szenior kettős, négyes és nyolcas, négyevezős verseny olyanok részére, akik nyilvános regattán első díjat még nem nyertek, négyevezős olyanok részére, akik a párisi nemzetközi regattán első díjat nem nyertek, továbbá másodosztályú szenior négyes olyanok részére, akik a megfelelő 15-versenyben nem vesznek részt. A díjak értéke 20.000 frank. Nevezési díj első osztályú versenyekben 10, 20, illetve 40 frank aszapotankint, másodosztályban 12 frank. Nevezési zárlat augusztus 14. Nevezések és esetleges felvilágosítások ügyében Sevin Eduardhoz (rue Alger 14, Paris) kell fordulni.

A nemzetközi ebkiállítás. A májusban tartandó nemzetközi telivér ebkiállítás fénys sikernek néz eleje. Most már élénken folynak a nevezések, s különösen érdekes a bécsi sportsmanek élénk részvétele a budapesti kiállításon. Igy legutóbb Schüller lovag jelentette be tenyészésének leghezsőbb produktumait, s kivüle az ebtenyészők egész sora vesz részt a legkülönbözőbb osztrák egyesületekből. Ugyanílyen szépen folynak a bejelentések Magyarországból is, báró Podmaniczky Géza felhívása után az azarászoknak is igen élénk részvétele vehető bizonyosra. A Magyar Ebtenyészők Egyesülete különben a kiállítással karöltve az őszszel tartandó vizslaversenyvel is foglalkozik; ennek szabályzatát már ki is dolgozta az egyesület titkárja Buzzi Géza Felix. Az ebkiállítás irodája Üllő-ut 23. szám alatt van; ide intézendők a kiállítást illető minden megkérésnek.

Bonvivant. Báró Königsquarter Hermann jeles 4 évesét Bonvivantot, mely első favoritja volt a király-díjnak, törölték minden ez idei kötelezőségeiből.

***. Alagi lövészenyek.** A második napnak nem volt valami különösebb eseménye, mégis három különvonalati közönség tolongott a szellős alagi tribünön. A program pedig még azt a keveset sem tartotta be nagyon, amit ígért, mert néhány csakugyan érdektelen versenyszámot volt kénytelen a közönség végig nézni és végig játszani. A fogadók különben nagyjában nem panaszkodhattak, mert nagyobb részt favioritok győztek, legfeljebb báró de Ponttól vehették rossz néven, hogy néhány versenyben nem hozta be elsőnek a favioritot. A fiatal báró meglehetősen pech-el kezdte működését a nyeregben, a hamariból fogadók már le is mondták róla, hogy Geist Gáspár, akinek lovait ulti, az idén versenyt nyerjen. De azért nincs kizárva, hogy pár nap múlva báró de Pont lesz majd a kedvenc, ha valami szép győzelmi szeriessel elfelejteti Antigoné mai utolsó helyét és különösen Matura súlyos vereségét. Vele ellentétben nagy szerencsével és genialitással dolgozik az angol Brook, ő ma is két versenyt és 100—100 forintos aranyérmét nyert, egyet Finom, egyet Popovka révén.

Az eredményeket itt adjuk:

I. Hároméves nyeretlenség eladóversenye. Díj 1000 korona. Tavolság 1600 méter. Gróf Esterházy B. Fróba (Gömböry) első, Geist G. Trillaja (b. Eltz) második, gróf Károlyi I. Praga (gr. Orssich) harmadik. Azután: My Lady. — Ítélet: Biztosan 1½ hosszal nyerve, holverseny a harmadik helyért. A győztest 2150 koronáért visszavásárolták. Totalizátor: 10: 19. Helyfoglalások: I. 50: 56, II. 50: 57.

II. Handikap. Díj 1200 korona. Tavolság 1200 méter. Borbély Gy. Finomia (lov. Brook) első, Rohonczy G. Ariadneja (Szemere) második, gróf Herkányi M. Arsenaja (herceg Taxis) harmadik. Azután Ravasz II., Antigoné, Sordár, Mars. — Ítélet: Biztosan fejhosszal nyerve, 1½ hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 45. Helyfoglalások: I. 50: 83, II. 50: 98, III. 50: 101.

III. Előnkü akadályverseny. 1800 korona, 400 méter. Geist Gáspár Aratója (lov. báró Eltz) első, Krause K. Dirt cheapa (lov. Kagerer) második. Ítélet: Fenntarva hat hosszal nyerve. Totalizátor: 10: 13.

IV. Eladók gátversenye 1800 korona, 2400 méter. Rohonczy G. Tizagyöngyöje (lov. Rosnok) első, Mauthner V. Puritanerje (lov. Wheeler) második, Geist G. Rézsze (lov. Csompora) harmadik. Azután Velocé, Paesirta, Esbahjal, Grimaldi. Ítélet: Könnyen 4 hosszal nyerve, 3 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 101. Helyfoglalások: I. 50: 122, II. 50: 142, III. 50: 77. A győztesre nem volt ajánlat.

V. Gátverseny handikap. Díj 1500 korona. Tavolság 2800 méter. Gróf Orssich P. Theka (Tudai-donos) első, Jankovich Gy. Mari Agnes (Horthy J.) második, Geist G. Matura (de Pont) harmadik, azután Fais ton chemin, Golden Residue. Ítélet: Könnyen 2½ hosszal nyerve, 2 hosszal 3-ik. Totalizátor: 10: 39. Helyfoglalások: I. 50: 120, II. 50: 92.

VI. Allványdíj. Díj 1200 korona. Tavolság 2000 méter. Gróf Peleacevich A. Popovkaja (Brook) első, lov. Bogucy Brin d'orja (báró Eltz) második, Geist G. Des Griouxje (báró de Pont) harmadik. Azután: Arod, Gubernator, Nagy-Károly, Gyp. Könnyen egy hosszal nyerve, 1½ hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 16, helyre: I. 50: 58, II. 50: 86, III. 50: 67.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Főtárgyalások a felsőbíróknál. Az új büntető eljárás értelmében a budapesti királyi táblán április 19-én, csülörtökön délelőtt tíz órakor lesz az első nyilvános tárgyalás. Akkor tárgyalja a bíróság Szemmel Miksa ellen lopás büntette, Frei Janos és két társa ellen lopás és lopás kísérletének büntette, Szemmel Viktor és egy társa ellen csalás büntette miatt megindított ügyekben bejelentett felebezéseket. A tanácsban Sárkány József elnök elnökül, míg az ügyet Desseuilly Marcel bíró adja elő. A királyi Kurian e hó 10-ikén lesz a második semmisségi panasz tárgyalása. A harmadik büntetőtanács Sélly Sándor elnökletével akkor tárgyalja a Kősz Istvan ellen gyilkosság büntette miatt megindított ügyben a bejelentett semmisségi panaszt, amelyet dr. Kelemen Mór bíró ismertet, míg 19-ikén Czorda Bódog elnökletével az első büntetőtanácsban Szekács Ferenc bíró adja elő a Kis Janos ellen gyilkosság és Szász Janos ellen szándékos emberölés büntetében bejelentett panaszokat.

§§ Ki halt meg előbb? A párisi polgári törvényszék előtt tegnap folyt le annak az érdekes gyilkosságnak az utójátéka, amelynek Dupuis Daniél, a híres médailleurs és vésnök áldozatát esett. Dupuis felesége alvás közben lőtte agyon, azután pedig önmaga ellen fordította a fegyvert. A házaspár gyermekét nem hagyott hátra. Haláluk után két végrendelést találtak. Az egyik, a férj végrendelése az asszonyt teszi meg egyetlen örökösévé, a másik, az asszony végrendelése pedig a férjé. A házaspár nagyon boldog életet élt. Az asszony idegromában követte el a gyilkosságot s mert attól félt, hogy nemsokára meg kell halnia, azt akarta, hogy férje is vele haljon. Most a két végrendelést megtámadták mindkét fél rokonai s azt vetették fel perdőntő kérdés gyanánt, hogy a két örökös közül melyik halt meg előbb? Dupuis asszony atyja azt vitatta, hogy először

a férj halt meg s így az asszony az örökös, míg Dupuis építész, a férj bátyja az ellenkezőt állítja. Állítását tanakkal igazolja, kik hit alatt vallják, hogy Dupuis teste még meleg volt, mikor a szobába léptek, míg Dupuisé holtteste teljesen kihűlt. A párisi barreau tagjai ezt az esetet tegnap élnökné megbeszéltek s végre is abban állapodtak meg, hogy a holttesteket exhumálják s az orvosszakértők véleményét fogják kikérni.

§§ Igazságügyi kinevezések. A király Nagy Elek marosvásárhelyi ítélőtáblai elnöki titkárát az ottani és Szalay József debreceni törvényszéki bírót a debreceni ítélőtáblához bírákká, dr. Kubinyi Lajos nyitrai ügyészt a balassa-gyarmati törvényszék elnökévé, — Haupt Frigyes 6-radnai járásbírói albirót, valamint Csapott György máramaros-szigeti ügyészei alügyészt a nagy-szebeni törvényszékhez bírákká, Pataj László aranyos-maróthi járásbírói albirót az ottani járásbírószachoz járásbíróvá, végül Brebán Sándor gyulafehérvári járásbírói alügyészt az ottani és Csizser Sándor fogarasi járásbírói alügyészt a balázsfalvi járásbírószachoz albirákká kinevezte; — Boesch Antal nagy-sinki járásbírói albirót saját kérelmére törvényszéki bírói minőségben a nagy-szebeni törvényszékhez és dr. Ács Jenő nagy-szebeni járásbírói albirót saját kérelmére a nagy-enyedi járásbírószachoz, valamint Sztráska György teleshírvényi betétszerkesztő bírói, az első folyamodású bírák rendes létszámba való beosztása mellett, a komáromi törvényszékhez leendő áthelyezését pedig megengedte.

§§ Párba. Gróf Károlyi Sándor és Gajári Ödön országgyűlési képviselők az obstrukció idejében pisztolypárbajt vívtak, melynek szerencsés lefolyása volt, mert egyikük sem sérült meg. A büntető járásbírószach gróf Károlyit hét nap, Gajarit két heti fogsághoz ítélte. Ma hirdették ki a vádlottaknak a törvényszék döntését, mely az első bíróság ítéletét jóváhagyta.

§§ A Gönczi házaspár. A berlini esküdtészek előtt ma kezdődött meg a Gönczi József és neje bűnpörének tárgyalását. A házastársakat azzal vádolják, hogy 1897. év augusztusában két magányos öreg asszonyt, anyát és leányát megölték. Gönczi József magyar, erdélyi származású ember, a felesége bajor születésű. A gyilkosság után a házaspár megszökött s csak tavaly tudta a rendőrség őket kézrekeríteni Dél-Amerikában, ahonnan Berlinbe hozták, ahol most vonják felelősségre.

A gyilkosságnak a hetvenegy éves özvegy Schulze és ötéves leánya este áldozatul. Mindketten a Königstrasser-strassei házuk második emeletén laktak. Schulze és leánya igen gazdagok voltak, körülbelül félmilliónyi vagyonuk és ezenkívül két nagy házuk volt. Az 1897. év júliusában költözött hazukba Gönczi a feleségével. Egy földszinti üzletelhelyiséget béreltek ki, amely alatt pince volt. Augusztus tizenharmadikán láttak utoljára Schulze Klárát, a leányt s tizenegyedikén még átvette az újságokat. Ettől a naptól fogva azonban mind a ketten eltűntek. Gönczi megnyugtatta a házbelieket, hogy Schulzeék Párisba utaztak s rábízták, hogy ügyeljenek a házra. Elhitték neki s így nem tűnt föl, hogy Schulzeék minenken otthon. Augusztus tizenhatodikán Gönczi két kezesi homokot hozatott s az ablakon keresztül a pincébe dobatta. Másnap elment s nem is jött többé vissza. A házbeliek akkor már kezdték különösképpen találni a dolgot s értesítették a rendőrséget. A ház pincéjében tíz nappal a gyilkosság elkövetése után megtalálták a két holttestet egy ládában viaszos vászonzab takarva. Mind a kettőnek halálma se tartogatott a fején.

A ványomokról megállapították, hogy a gyilkosságot Gönczi üzletében követték el. Természetes tehát, hogy a gyuan azonnal Göncziékre irányult, de a gyilkos nyomtalanul eltűnt. Megállapították, hogy csak néhány ezer forint értékű értékpapírt vihettek el, mert az öreg asszonyok vagyona egy banknál volt letéve. Két évig miába üldözték a gyilkost. A múlt év júliusában vagre Gönczit és feleségét Rio de Janeiroban elfogták. Butai névű kutyájuk, amelytől nem tudták elválni, árulóik lett, mert róla ismerték meg a gyilkos házaspárt. Gönczi még most is tagadja tettét. Egész mesét gondolt ki a védelemre. Azt mondja, hogy a gyilkosságot egy Löwy névű utazóágens követte el, aki aztán pénzt adott nekik a menekülésre, mert minden jel ellenük volt. De ezt a Löwyt eddig nem leneték megtalálni. Valószínű, hogy egyáltalában nem is létezik s Gönczi előre készült erre a védekezésre, amint magát a büntetést is hihetetlen előrelátással követte el. Gönczi most negyvenhét éves, a felesége három évvel idősebb. A pörben mintegy hetven tanút fognak kihallgatni.

§§ A szerelmes bosszúja. A Feeske-utca valamelyik csendes házában szövődött csendes szerelme a Titz Margit és Gévai Mihály viszonya. A tizenhat éves leány hamarosan szerelmes lett a husz éves asztaloslegénybe s boldogan éltek volna, ha Titz Margit mindvégig hű lett volna Gévaihoz. Amilyen gyorsan támadt ez a szerelme, olyan gyorsan múlt is ki s egy napon faképnél hagyta a leány a kedvesét. A leány egyszer egyik szomszédasszony előtt panaszkodott, hogy Gévai folyton üldözi. A szegény szerelmes legény ott állt az ajtóban erre a beszédre. Nagy fenyvezetőve távozott az atóbi s harmadnapra ráesett a munkából jövő hülsen leányra.

— Miért szid mindenütt? kérdezte Gévai fenyvezető hangon.

A leány rosszat sejtett a felelet helyett futni kezdett, de a legény utána rohant s a kést kétszer a hátába dőtte. Gévait elfogták s a budapesti törvény-

szék három évi fegyházzal sújtotta gyilkosság kísérlete miatt. A tábla ezt a büntetést két évi fegyházra szállította le. A kuria, melynek harmadik büntetőtanácsa Kelemen Mór bíró előadása mellett ma foglalkozott az ügyvel, Gévait öt évi fegyházra ítélte.

Legujabb.

A „boer“ vezér.

New York, április 3.

A New York Journal táviratot küldt Buschmanskopfból, melyben jelentik, hogy Reichman százados, aki Kornspruit mellett vezényelte a boerokat, azonos az Egyesült-Államok Reichmann Károly nevű századosával, aki a boer csapatokat mint amerikai diplomáciai attasé kíséri. Ugyanez a washingtoni távirata szerint az amerikai hadügyi hivatal a fenti jelentést hihetetlennek tartja, bár a hadügyi hivatal az utóbbi időben semmit sem hallott Reichmanról.

Fokváros, április 3.

Lady Roberts ide érkezett.

Nyiltér.

Vese, húgyhólyag, húgydara és közhvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel rendelve lesz.

Hűghajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapitálé átványvizeléseskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Budapesten, főraktár Edelkuty L. urnál

Az Általános Takaré- és Hitelszövetkezet,

V., József-tér 13. sz.

1900. évi első negyedének kimutatása:

Tagok száma: 1593. Üzletrészek száma 8137.

Befizetett tőke korona 739.891.25.

Kiadott kölcsönök korona 789.899.58.

Az igazgatóság: Silberberg Károly elnök. Wertheimer Albert, alelnök (Wertheimer és Frankl cég főnöke). Bugi Hugó (Engl Bernát és társa cég főnöke). Österreicher Márton, Wein Vilmos (Kann és Heller cég főnöke.)

Somatose

(előző d. s. s. s. s.)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint a „tápkészítmények ideáljai“ betegnek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszeranyag kereskedésekben.

Kaphaták Haldek magánykereskedésében, Budapest, Károly-körút 9., ugymint vidéken a jobb magelárusító üzletekben.

Az

„ÜSTÖKÖS“-t

a legkedveltebb magyar élelaptop a „Budapesti Napló“ magán-előfizetői (ide nem érve tehát a kaszinókat és hasonló egyleteket, kávéházakat, vendéglőket és hírlapirodákat, közvetítő könyvtárakat) kedvezményes áron, azaz negyedévre 4 korona helyett

3 koronáért rendelhetik meg.

Az előfizetés a „Budapesti Napló“-éval együtt is beküldhető.

(Az a rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLEK.

Zsúron.

Fecsegnak; egy-egy hölgy dalolgat; Szüresölnök illatos teát; És boncolgatnak, megboszélnak Sok érdekes, nagy ideát.

Egy ifju nőz egy ifju lányra, Mond sok komoly, mély mondatot; Majd elmegegy-egy ideával, Melyet, ah, el nem mondhatott!

Latzkó Andor.

A borbély-professor.

New York, március 22.

Sohol olyan könnyen nem szerezheti meg az ember a professzorságot, mint éppen itt. Még a legjelentékeltlenebb foglalkozásnak is megvan a maga kegyelméből való professzorsága. Persze a tekintélyük nem terjed túl egy csekélyke körön és az elismerés, amit aratnak, vajmi kevés. Kivétel ebben a tekintetben Dornbecker, a „borbélyművészet” professzora. Már a multja is érdekes, sok éven át volt a „négy-százak,” vagyis a new-yorki millárdosok borbélyja. Mostani pozícióját Boni de Castellane grófnak, J. Gould vejének köszönheti. Amikor több évvel ezelőtt new-yorki milliomas körökben angol minta szerint sajátkezüleg kezdtek borotválkozni, Tony, mint röviden nevezték, a gróf tanácsára felállította „a borbélyművészet” akadémiáját, amelyet eddigi vendégei is szorgalmasan látogattak, úgy, hogy a „művész” ma egy igen elegáns helyiségben csakugyan nyilvános iskolát tart azok számára, akik sajátkezüleg akarnak borotválkozni. Tony tanítványai között tisztelheti a „négy-százak” tagjain kívül a város legismertebb méltóságait és kereskedőit. De a „négy-százak” még mindig a legihivebbek hozzá. Persze Tony sok mindenféle érdeket tud elbeszélni előkelő összeköttetései alapján. És el is beszél sok mindenfélét egy reporternek. Ime néhány jellemző apróság. Például:

John D. Rocketeller a legzülkükebb volt mind között. Ez az ember csak a pénzszerezésre és spórolásra gondol. Erőteljes állának beszapponozása közben egy reggel így szól hozzám:

— Mondja csak Dornbecker, iszik-e néha egy kis jó italt?

— Ó igen — feleltem — egy kis jó italt szivesen iszom bármikor.

— És mit szokott inni?

— Whiskeyt — feleltem én.

— És mit fizet ezért az italért?

— Tizenöt centet.

— És mennyi whiskeyt iszik naponként?

— Ó, talán három, vagy négyet.

— És mióta iszik három, vagy négy whiskeyt naponként?

— Körülbelül tíz év óta.

— Well, Sir — folytatta aztán Rockefeller — ez nagyon rossz és drága szokás. Ha a maga helyén volnék, akkor lemondanék, még ma lemondanék az ivásról.

Azzal távozott. Legközelebb pedig átnyújtott nekem egy cédulát, amelyen pontosan kiszámította, mennyi whiskeyt öntöttem ez alatt a garatra. A számadás szerint ma magam is pénzarisztokrata volnék, ha soha whiskey ajkamat nem érintette volna, s a pénzt, amit így kiadtam, a takarékpénztárba raktam volna.

A boldogult Cornelius Vanderbilt, az már egészen más ember volt. Soha jobb ember nem élt a világon. Háromszor hetenkint borotváltam, ha new-yorki villájában, vagy Newyorkban az 86dik avenue levő otthonában tartózkodott. Sohasem fizetett készpénzzel, de elsején rendszeren egy harminc dolláros checket kaptam.

William Waldorf Astor éppen ellenkezője volt Cornelius Vanderbiltnak. Ő is a rendes vendégem közé tartozott, de nem egyszerűen a legkellemebbek közé. Gyakran volt morózus, sokat kritizált és soha sem lehetett a kedvében járni. Sohasem fizetett többet a rendes taksánál, s borraivalót csak egyetlen egyszer kaptam tőle. Egy vadonatúj kétdolláros bankjegyet nyújtott át nekem, ami annyira meglepett, hogy nem mertem elfogadni a pénzt.

— Nem akarja? — kérdezte. — A pénz az enyém és azt tehetem vele, amit akarok.

August Belmont is csak a rendes díjat fizette. Egyszer azonban már-már azt hittem, hogy fényesen fog megfizetni. Ez akkor volt, amikor az arany- és ezüst-kérdés foglalkoztatott mindenkit. Kifizetett éppen és aztán még egyszer a zsebébe nyult. Kivett egy másik aranypénzt és ezekkel a szavakkal tartotta az orrom alá:

— Látod Tony, ez az igazi anyag, az egyetlen pénz, amivel mindent meg lehet venni.

Aztán újra a zsebébe dugta a pénzt, és nyugodtan távozott.

— **A csók.** A csókkal nem bánnak egyformán az egyes nemzetek. Franciorszámban ezer alkalommal csókolóznak. A füstestvér megcsókolja a nőtestvér, a férj a feleségét, a barát a barátját. Angolországban a család egyes tagjai között már nem szokásos annyira a csók. Férfiak sohasem csókolják meg egymást. Skótorszámban még takarékosabban bánnak a csókkal; ott az anya méltóságán alul valónak tartja, hogy a felnőtt fiait megcsókolja, sőt még akkor sem igen csókolja meg a fiait, ha azok a gyermekkorukat élik. Az északi országokban a csókot kizárólag a szerelem számára tartják fenn.

A csók egyébként éppenséggel nem privilégiuma a szerelemnek, vannak esetek, amikor az udvari etikett írja elő. A görög trónörökös eljegyzése alkalmával, írja a „Roumanie”, a menyasszony legalább is százötven eszékot osztott szét. Három eszékot kapott a király, ugyanannyit a királyné, három Frigyes császárné, három a dán király és királyné, három Vilmos császár és császárné és egy-egy eszékot mindazok a hercegek és hercegnők, akik jelen voltak. A politikában is nagy szerepe volt már a csóknak. A devonshirei hercegné egy ízben kijelentette, hogy mindenkit megcsókol, aki az urára szavaz. Amikor aztán az egyik választó, egy mérsáros, megüzentette, hogy csak akkor szavaz a hercegre, ha beváltja az ígéretét, a hercegné állotta a szavát és megcsókolta a mérsárost. És ez nemcsak mint csók volt jó, hanem mint reklám is. Híres lett.

— **Röntgen-szemüveg.** Smith fizikus, a fladelfiai egyetem híres tanára, aki egyuttal kitűnő mechanikus is, olyan készüléket csinált, amelylyel sikerült bebizonyítani, hogy a napsugárban melegező és világító sugarakon kívül intenzív X-sugarak is vannak, különösen szétszórt világosság mellett. A készülék ezer darab rendkívül finom, egy eredet-milliméternyi vastagságú Mária-üveglapocskából áll, amelyeket pókhálófűnöságu szálak választanak egymástól. Az így készült lap rézgyűrűbe van foglalva, amelyet huszezer voltás elektromos áram jár át. A készülék a világító és melegítő sugarat főtartóztatja s csupán az X-sugarakat bocsátja át. A készüléket egy ízben fénycső gép elé tették, s mozgó főtvetelt készítettek egy gyakorló huszár-ezredről. Az eredmény meglepő volt. Egy sereg csontvázat lehetett látni, amelyek csontváz-lovakon nyargaltak. Persze szemüveg alakjában is lehet készíteni ilyen készüléket. Ilyen szemüveggel aztán minden embert csontváznak látunk, átlátunk a tügyfa-deszkán, s embertársunk zsebében megzámálhatjuk a pénzt. Kísérletei közben Smith azt is fölfedezte, hogy minden test, amelynek hőmérséklete huzs foknál különbözik a levegő hőmérsékletétől, láthatatlan sugarakat vet, amelyek hasonlóak a Röntgen-féle sugarakhoz.

— **Ujfajta biztosító társulat.** Magdeburgban egy leleményes ember javaslatot tett egy aggszűzeség ellen biztosító társaság megalakítására. A tervezet szerint az olyan leány, aki negyven éves koráig bármely okból hajdon marad, bizonyos évi díj fizetése ellenében bizonyos összeg kifizetésére tarthat igényt, amely összeg az önmaga részéről teljesítés szerint megállapítható évi díjnak megfelelően alakul. Ha azonban a negyvenedik éven túl férjhez menne valamely tag, a kiszedett összeget visszafizetni tartozik a társulatnak.

REGENY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Irta: MOLNÁR FERENC

(30)

Aztán szépen, csöndesen átment a szobájába. A ritter még sokáig állt egy helyben és nagyon szomorú volt. Nézett maga elé és a vállát vonogatta. Ez az egész elutazás nagyon hirtelen jött. És az asszony már nincs is itt, hogy magyarul, okát adja a dolgnak.

Megindult és lefelé ment a hivatalszobába. A falépcsőn azonban megállt egy pillanatra, mert észrevette, hogy könnyes a szeme.

XIX.

A reggel olyan szép volt, hogy szinte kár volt elmenni, itt hagyni. Most már igazán jelentkezett a tavasz és első lehellelteivel megteltek a völgyek. Édes meleg sugár járta a hegyoldalát. A borókák, gyalogfenyők fűrdöttek benne, s ontotfák az illatot, úgy, hogy reggel valósággal terhes volt e szellő a sok fenyőszagtól.

A kocsi a ház előtt állt. Ugyanaz a kocsi, amely egykor idehozta a várva várt asszonyt. A kis téren esőnd volt, szünetelt a munka. Madélre várták a részvénytársaság főembereinek táviratát, amelyben felelnek a munkások követelésére.

Es a két szép kis kövér ló ott állt a napon, csapkodta magáról farkával az első legyeket. Aztán lejött a szobalány egy csomaggal. Majd az inas is hozott néhány bördötöt és skatulyát. Aztán visszamentek a házba és esőnd lett egy kis időre.

Es aztán jött Éva. Hosszu szürke kabátján nyerselyem porképeny volt. Az utra egy kis szürke, puha férfikalapot vett föl. Megállt a küszöbön és szétnézett. Messzi, erősen ragyogott a

nap a hegyoldalokon. A kopárabb részek olyan fényesek voltak, mintha krétasziklák lettek volna. Es jött, egyre jött a hegyoldalról a könnyű, suhanó tavasi áramlás, nem is szellő, csak valami sejtetett, halk mozdulása, titkon susogó beszéde a levegőnek, amely nem száll, hanem lopózik, oson.

A ritter is nézett egy kicsit. Aztán Éva sudár szép alakját nézte. Fájt neki, hogy elmegegy innen ez az asszony s ő megint bele fog temetkezni a számokba és a kövekbe s majd valahogy újra meg fogja szervezni a telepet. Aztán Éva megfordult és még egyszer megcsókolta rokonát. De most oly szép és oly üde volt ezen a tavasi friss reggelen, hogy a szélesvállu germán — talán nagy fájdalomában — megölelte s visszacsókolta olyan erősen, mintha szerelmes lett volna. Ekkor egy röpké pillanatra valami furesz gondolat is szállt át az agyán, de elűzte, elhessegette, hogy csak egy percre se rakjon fészket az ő nyugodt, okos fejében.

Azzal fölült az asszony a kocsi. A ritter betakarta. A szobalány a bakon foglalt helyet, s ezt mondta az igazgatónak:

— Kezét csókolom, nagyságos ur.

A ritter intett neki és besietett a kapu alá. Azontul nem is látták. A kocsi megindult, eleinte fékezve, a lejtős uton. A falu közepe felé azonban már vígan és szabadon trappoltak a kis lovak, szoval pompás utazás esett a kellemes tavasi délelőttön.

Aztán megállt a kocsi. A kocsis levette a kalapját. Ének hangzott.

A szobalány hátraszólt:

— Temetés van, nagysága kérem.

Az asszony hirtelen felugrott últéből s a kocsis válla fölött elnézve, meglátta a temetést. Most mentek át az országuton, hogy a dombra vezető uthoz jussanak. Fenn a domb tetején van a temető a templom körül. Apró fehér házikók közt hullámozt az a kis fekete tömeg. A koporsót már nem is lehetett látni, azzal már a házak mögé kerültek. Azt már ott vitték a cserével

szeggett uton, amely nyáron oly telistele van virággal, hogy az embernek csak úgy repes a szíve, ha látja. Csak az emberek vonultak még át a napfényes uton, a hosszú fekete láda után és lehetett látni talpig feketében Csenkenit, amint idegesen kapkodta szeméhez, szája-hoz a zsebkendőjét, majd a szívéhez szoritotta, hogy úgy villogott ez a fehér kendőcske a fekete alapon, mint egy türe szurt és elszabadult, haladókló pillangó.

A kocsis tótul mondott valamit. A szobalány lefordította:

— Azt mondja, hogy az állami bányától a tiszt urnak a rokona halt meg.

Eva bólintott a fejével, s ekkor már mind eltűntek a domb felé vezető uton.

— Menjünk, — mondta a kocsisnak, — nagyon gyorsan . . .

A szobalány ezt tótta fordította, s azzal nekiindultak a kissé lejtős uton, lefelé. Rohanásukban benne volt az, hogy örökre mennek el. Éva lehunyta a szemét, hátrahajtotta a fejét, s úgy tűrte, várta, hogy a szél simogassa az arcát, libegtesse hajfűrtjeit.

— Elmegyek, — gondolta, — és mit hagyok itt magam mögött?

A szellő erre hozta a kis harang hangját. Szegény Jolánkával most értek a temetőbe. Összeborzadt arra az iszonyatos gondolatra, hogy ezt a finom, lágy, fehér lánytestet beledobják egy dögörbe a piszkos rögök és kövek közé.

— Gyorsabban! — kiáltott a kocsisnak.

A tót nagy borraivaló reményében még jobban ütötte a lovakat. Most már repültek a széles fehér uton. Es ahogy száguldozt a kocsi, Éva zsongást, távoli harsogást hallott. De azt hitte, hogy a szél sítit az erdőben. Aztán erősebb lett a harsogás. Ki lehetett venni belőle, hogy valami dal ütöme meg. Éva felnyitotta a szemét, de még mindig nem látott semmit. Aztán egy fordulón túl meglátta a hegyoldalban, a kopár fehér kövek közt az egész sztrájkoló tömeg. Nagy hullámmal jött le a hegyről, egy dalt ordítva

+ **Consolidated Oyster Company.** Ez egy szövetség, amelyet oda át Amerikában az osztriga-halászek alapítottak meg. Főszékhelye New York. Száz meg száz kis osztrigahalász csatlakozott a társasághoz, s a szindikátus a négy államban, amelyre a hatásköre kiterjed, négy millió dollárnyi osztriga területet vásárolt össze. A társaság reméli, hogy négy millió bushelnyi osztrigát vihet a piacra és nemcsak a newyorki piacra, hanem az európai forgalomban is.

+ **Előrelátás. Zongoravirtuós (a házigazdához):** Megengedi kérem, hogy a társaságnak elzongorázzak valamit?... Holnap majd meghangolítottam a zongorát!

Napirend.

Napló. Szerda, Április 4. — Római katolikus: Isidor. — Protestáns: Isidor. — Görög-ország: (március 22.) Vasul vt. — Zsidó: Niszán 5. — A nap két 5 óra 17 percek. — Nyugszik 6 óra 17 percek. — A hold két reggel 8 óra 4 percek. — Nyugszik éjjel 12 órakor. **A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.** **A műegyetemi zenekar hangversenye este fél 8 órakor a Vigadó kistermében.**

Ifjandói előadás a Nemzeti Színházban délután fél 3 órakor. Szinre kerül: **A velencei kalmár.**

As ó-budai torna-egylet viadala.

Nemzeti múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belépőjig mellett megtekinthetők.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1-jig.

Széchy-kidáltás a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő díj 50 fillér.

Közelekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Teknőgöngyiparmuseum nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó háziára nyitva délelőtt 9-1-ig.

Műegyetemi múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Iratgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tulajkos-osztály és Kereskedelmi számlakönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Kései mintáiról és kereskedelmi történetéről gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparszerkezetben nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiállításhoz képzett üzletvezetőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

- Allatkert** nyitva egész nap.
- Somossy Mulató.** Nagymező-utca. Ma egész új szeszlovai műsor.
- Folles Caprice.** VI., Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.
- Stefánia-szálloda,** Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.
- Unió-Szálloda** díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kávépartérum.
- Petanovits Metropoli szállodája,** Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.
- Futzer-pince** Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangu zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.
Visszásságok.

Budapest, április 3.

Magyarország jelen kormányának egyik kiváló tagja tette e napokban azt a bizalmas kijelentést, hogy az általa tervbe vett törvényjavaslatok elkészítésénél igen sok olyan szép ideáljáról kell lemondania, melyek megfelelően ugyan a szakma, a tudomány és elmélet okoskodásainak, de melyek nem felelnek meg a gyakorlati élet kívánalmainak és szükségének.

Igaz van annak a miniszternek, mert maga Deák Ferenc is azt mondta: „A törvényhozó nemcsak az okosdászok higgadt fonala, hanem az élet és az emberiségnek sajtóságai is vezérlik és jaj annak a törvényhozásnak, mely oly ideális törvényeket alkot, melyeket az emberi élet naponta s a tapasztalás minden óráján meghazudtol.”

Deák Ferencnek s annak a miniszternek szavai jutnak eszembe, hogy ha azon nagylontosság feladatokra gondolok, melyek a jelen kormányunk jutottak osztályrészeül s hogy ha különösen az ipar-letésítés és fejlesztésnek azon nagy teendőit tekintem, melyeket Magyarország érdekében annak a férfinak kell megoldani, kit nagy tudása, nemes ambíciója és fáradhatlan tevékenysége a kereskedelmi miniszterünk élére állított.

Hazánk iparát és annak fejlesztését tekintve, igénytelen nézetem szerint, eljárásunk vezérlésének csakis az lehet, hogy mindenekelőtt számot vessünk azzal, hogy mink van már, és mire van leginkább szükségünk; vagyis hogy megerősítsük és minél életképesebbé tegyük azon ipar-letésítőmenyeinket, melyek az országban már fennállanak; hogy ne szaporítsunk azokat, hogy ha azok szaporítását az ország és a közszükség érdekében nem követeli s hogy védelemzük meg azoknak érdekét és fennállását a külföldről betolakodó hason ipartermékek káros és veszélyes hatásai ellen; vagyis hogy kövessünk el mindent arra nézve, hogy ne engedjünk a reális és bizalmas érdemi hazai iparnak világos megkárosítására az idegen ipartermékekkel hálaló és sok esetben teljesen megbízhatatlan emberek nyereségvágyának tét és befolyását.

Arra nézve pedig, aminek még nincsen, de amire szükségünk van, józan, okos körültekintéssel támogatasson a kormány minden vállalkozást, sőt maga kezdeményezzen, bátorítson s adja meg az erkölcsi és anyagi támogatást.

Igazságtalanok volnánk, ha azt állítanók, hogy kormányunk maga, valamint az alantas hibaválok nem támogatták volna eddig és nem támogatnák most is a már létező ipart, mert hisz a szükségletek beszerzésénél mindig kiváló tekintettel voltak arra, hogy hazai ipar termékekkel fedezzék szükségleteiket, amde a leg-

nagyobb jóakaratra és támogatásra is határt szabott egy törvény, mely ideálisnak eléggé ideális, de amely a gyakorlati élet követelményeivel teljesen szakított, s oly rendelkezéseket állapított meg, melyek a kormányzat és adminisztráció élén álló személyekre, nézetünk szerint, megkelelő, addig az adminisztráció menetére nehezkese, a magyar ipartermékekre nézve pedig határozottan veszélyesek és károsak is.

Értjük az állami számvitelről szóló 1897. évi XX-ik törvényeket, mely tulszigorú, nehékes és bizalmatlanságon alapuló intézkedései által megnehezítette a hazai ipartermékek terjeszkedését, addig megkönnyítette az idegen ipartermékek versenyének az útját.

A nevezett törvények 38-39. stb. §§-ai ugyanis az állam nevében szerződésnek, egyezménynek megkötése, vagy azokat pótló ajánlatok elfogadása, illetve szerződések vagy egyezmények jogerejével bíró jegyzőkönyvek megállapítására nézve a nyilvános versenyt állapítják meg.

Ezen intézkedéssel pedig a törvény megnyitotta és szabaddá tette a tért a külföldi ipartermékek előtt, s megnehezítette a hazai ipartermékek érvényesülését.

De megkötötte a kormány kezét is a hazai ipar támogatására nézve, mert a nyilvános versenyél, az olcsóbb ember-erővel dolgozó külföldi ipar sokkal messzebb mehet ajánlatainak olcsósága tekintetében, mint a drága ember-erővel dolgozó magyar ipar.

Bezzeg Ausztriában másként támogatják az ottani ipart. És másképpen védekeznek az idegen ipar ellen. Erre nézve csak egy példát hozunk fel.

A Fairbanks cég 1885 évi 12843. szám alatti m. kir. kereskedelmi miniszteri rendelettel engedélyt nyert arra, hogy hidmérlegeit közforgalomba hozhassa és hogy gyártmányai hitelesíthetők az esetben, hogyha az általános kellékeknek megfelelnek és a már 1874. évben a hidmérlegeknél megállapított 1/2000 rész hiba határban találtaknak. Mint köztudomású, az e fajta, állandóan felállított mérlegeknek az a speciális tulajdonsága, hogy nyelvük nincsen, hanem hogy ha a mérleg beáll, a hosszabbik karja két, akadályt képező vasútközbe közt szabadon leng. A Fairbanks cég Ausztriában is kérte a közforgalomba való helyezés iránti engedélyt és nagy huzavona után meg is adatott, amde hogy milyen feltétel alatt, arról tanuskodik a Reichsgesetz-Blattban 1889 április 10-én 62. sz. a megjelent rendelet, melyben a hibahatár, azért mert a mérlegnek nyelve nincsen — ^{1/2000} részben, vagyis ugyanazon hiba határ keretén belül állapított meg, melyben a gyógyszerári precíz mérlegek hitelesítettek. S az az érdekes, hogy mikor Ausztriában éppen úgy mint nálunk minden fajta más rendszerű hidmérlegeknél a hibahatár 1000 kgr. után 0.5 kg., akkor jónak látta a es. kir. kereskedelmi miniszter a Fairbanks mérlegekre nézve 1000 kg. után a hibahatárt csak 20 kgr., vagyis 0.2 kgrammban állapítani meg és enge-

Tele volt velük az egész hegyoldal, úgy látszott, mintha a kis fenyők és nagy borókák indultak volna meg s az erdő jönne le a hegyről hangos sugással.

A kocsi éppen alattuk robogott el s ekkor jól lehetett hallani, hogy mind, mind a Marsallaisét éneklis s lehetett látni, hogy fenyegető nagy vonniással jönnek le és rájuk sűt pazar aranyral, ezüsttel, földben nem teremhető ragyogó világossággal az isten napja. Ugy jönnek le ezek a sápadt tótok a hegyről, mintha égi seregek volnának.

Lenn az ut szélén pedig gulákba rakott puskák mögött heverészett egy nagy csapat katonák, míg a másik csapat fegyverben állott hosszú sorban, az ut hosszában, sorfalat állva Éva kocsijának.

A kapitány szemtelenül nézett az asszony kalapja alá és Éva akkor látta, hogy rémülten, kétségbeesve áll a kapitány mellett két férfi. Vérszerű volt, meg Bajtáraz. Együtt voltak, őrizték egymást most is.

És ekkor még egyszer, most már utoljára kiáltott Éva, vadul, majdnem sikoltva:

— Kocsis, gyorsabban!

Mögöttük pedig megharsant újból a dal, aki nem tudta, ordított bele, bőgött, üvöltött valamit, ami pokoli szint adott a hegyről jövő nagy hangnak.

A kocsi vad rohanással röpült előre, maga mögött hagyva a falut, a temetőt, a két egymásra vigyázó bolondot, a katonákat és a hegyről leviharzó tengert, amelynek siró ordítását az asszony még egyre, egyre hallotta, bárhogy bedugta is a fülét. Keresztulgot mindenem, mint valami távoli nagy víznek fenyegető morgása, amely mind titokzatosabb, erőlenebb lesz, ahogy távolodik tőle a kocsi.

De azt az élesen sivitó német kiáltást még lehetett hallani, amelylyel a kapitány fegyverbe szólította a másik sor katonát is.

— Vége. —

UJ FÖLD

Irtá: **KNUT HAMSUN**

(49) —

Az emberek kíváncsian néztek utánuk. Irgens itt is ismerték. Ágota észrevette s bizonyos tisztelettel így szóló hozzá:

— Képzeld csak Irgens ur, még itt is ismerik magát.

— Igen, lehet. Egy pár ember ismer — mondta. Még nem vagyunk nagyon messze a várostól, aztán meg a közönség ismeri az ő irót.

Ágota sugárzott az örömtől. A jó levegőtől kipirult az arca, a szája, füle. Szemei úgy ragyogtak, mint a gyermekszemek. Eszébe jutott, hogy eleinte nem tetszett neki, hogy emberek is vannak a szigeten. Hát ugyan mit gondolhattott róla Irgens?

— Igaz, egy kisső meglepett, mikor annyi demert láttam itt — mondta — de én önre gondoltam. Ön pedig azt beszélté, hogy legtöbb költeményét itt irta. Hogy lehet költeményt irti ilyen zajban.

Hogy emlékszik minden szóra — Istenem, hogy emlékszik! Ránézett s mosolyogva mondta, hogy igaz van, hogy az ember nem is tud verset irti, ha zavarják. De van itt egy esendes kis zugsoska, ahova soha senki sem jön. A tuisó oldalon; hogy ne menjenek-e oda? Odamentek.

Csakugyan esendes kis zugsoska volt. Nagy bokrok, nagy kövek, boróka sövény közé zárva. Leültek. A messzeégből egy kis tisztás látszott.

— Hát itt? Itt szokott irti? — kérdezte a leány. — Igazán úgy meghat ez. Eppen itt? Itt ült?

— Igen ott — mondta Irgens. Igazán boldog vagyok, hogy úgy érdeklődik irántam.

— Mondja csak . . . Igen, miképpen szokott irti? Maguktól jönnek a gondolatok?

— Hja az magától jön. Az ember szerelmes vagy valmi nagy bánat éri s akkor magától jön. Mindössze az a mesterség ilyenkor, hogy a szavaink is szeressenek vagy gyűlöljenek, úgy, ahogy a szívünk gyűlöl vagy szeret. Megesik, hogy az ember nem tudja folytatni a dolgot, nem találja meg a legegyszerűbb szavakat sem. Amint most például sehogy sem tudnám kifejezni egy szóval azt, hogy kegyed miként tartja a kezét. Gyakran a legnagyobb öröm kifejezésére sincs szavunk, a kegyed mosolygására . . . Természetesen, ezek csak egyes példák — tette hozzá hirtelen.

Ágota ülve maradt s Irgens szavain gondolkodott. A kezeit összekulcsolta s a levegőbe bámult.

A nap leáldozóban volt, a fákat titkos reszketés fogta el; mély csönd borult a tájra.

— Hallja-e, — kérdezte Irgens. — Hallja a város zugását?

— Hallom — mondta Ágota tompán. Irgens észrevette, amint Ágota ruhája megfeszült a térd alatt, szemével követte a gyönyörű vonal hajlását, látta, amint keble emelkedett s arcának finom gödröcskéit figyelte. Mindez kergette a vért. Miközben közelebb hajolt hozzá, akadozva, szinte motyogva mondta:

— Hát ez a boldogok szigete és ez a tisztás az estlét. A nap leáldozik, mi itt ülünk, a világ távol van tőlünk . . . Látja, ez az én álomom. Mondja csak, zavarja őt, ha beszélek? Annóra emelül . . . Lynum kisasszony, most nem tudok tanácsot adni önmagamnak. Az az érzésem, mintha a lábái előtt hevernék, ámbár a padon ülök . . .

Ez a hirtelen átmenet, a remegő ajka s közellette csodálkozásba ejtették Ágotát; egy pillanatilág ránézett Irgensre. Nem mert szólni. Aztán elpirult, fel akart állani s így szólott:

— Ugyan kérem Irgens, ne menjünk?

— Ne! — felelt Irgens. — Ne menjünk! Megfogta Ágota ruháját. Átkarolta a derekát s

déleznél, aminek aztán az lett az eredménye, hogy a cég gyártmányai osztrák területen nem vehettek gyökeret. Egy százados rendszeres vizsgálatától azt követelni, hogy hibahatárán való használatára a szigorú mérleget keretén belül legyen és maradjon — bármilyen szerkezetű legyen is az, — teljes képtelenség! De ezt a képtelenséget mégis felállította az osztrák miniszter az osztrák ipar védelme érdekében és meglette azért, mert a cégnek a Váci-úton lévő mostani gyára akkor Káposztás-Megyeren, nem pedig Mödlingben vagy Jungbunzlauban volt!

Mi meg törvényileg szolgáltattuk ki hazai iparunkat az osztrák iparnak! Miért? Az ideális formák kedvéért! Megkötjük a kezeit minisztereknek, akiket a bizalom állított az ország ügyeinek az élére, abban, hogy néhány ezer forintos szállítmányt a hazai iparnak átadhassanak; nyilvánvaló versenyt kell kiírni és egy hosszadalmas és lealázó procedurára kell ereszteni minden ügyet csak azért, hogy a forma betartva legyen! Akiknek kezébe a nemzet érdeke, alkotmány, közgazdasági stb. érdekeinek fejlesztése adható, azok egy alárendelt szerződés meghosszabbítására feljogosítva nincsenek, mert úgy kívánja azt a forma, a rubrika és a számadási perrendtartás.

Es alakulnak aztán minden fajtájú kétes existenciákból, nem ritkán, hamisítás és nyereségvágy miatt már elítélt emberekkel toborzott cégek, melyek külföldi és főleg osztrák ipartermekkel lesznek versenytársai a hazai megbízható iparnak; megteszik ajánlataikat, futnak a nyakára minisztereknek és hivatali főnököknek s kiszorítják a versenytől azokat a hazai iparosokat, akik nehéz viszonyok közt, nagy áldozatok árán létesítették vállalataikat, akik itt adóznak s adnak kenyeret és keresetet a munkásoknak!

Az olyan törvényt, mely saját érdekeink ellen van, pótolni, javítani, változtatni kell.

Deák Ferenc mondotta: „A köztársaságnak főcélja a közboldogság, a törvényhozásnak tehát főkötelessége olyan törvényeket alkotni, melyek minden polgárt boldogítanak. És habár az emberi véges erő nem képes is a tökéletesesség kulminációját elérni, minthogy minden, ami halandóknak a műve, magán hordja már a tökéletlenség bolyegét, annyi csakugyan igaz, hogy azon törvényhozás felel meg leginkább köteleességének, mely a főcélhoz leginkább közelít s azon törvények legjobbabb, melyek a nélkül, hogy valakinek sérthetetlen természetű jussait feldolná, legtöbb polgárt boldogítanak. Pedig csak a tiszta és józan közvélemény mutatja meg, hol hiányos, hol igazságtalan a törvény, s hol kell a pótlás, javítás és változtatás. Azt kell tehát megkérdeznünk, mert nem lehet a boldogságot száraz okoskodásokkal senkire rá beszélni, és nevezze bár akárki miveletlennek a néptömeget, tudja és érzi ezen nép is, mi az, ami őt nyomja, tudja és érzi a fájdalom, amelyet enyhíteni kellene, és bármely

erővel visszatartotta. Agota védekezett, arca lángolt, olykor zavartan nevetett, miközben egyre azon volt, hogy Irgens karjai közül meneküljön.

— Azt hiszem, hogy maga megbolondult, — mondta egyre — azt hiszem, hogy...

— Hallgasson meg, hallgassa meg, amit mondanak akarok. — könyörgött.

— Nos? Mit akar? — mondta. Csakugyan meghallgatta, feléje fordult és figyelt.

Irgens most beszélni kezdett, gyors, szinte összefüggéstelen szavakat mondott, a szíve dobogása benne volt a hangjában. Csupa szív volt ez az ember. Hogy lássa Agota, nem is akarok egyebet, mint el akarom mondani, hogy milyen kimondhatatlanul szeretem, hogy mennyire legyőzte őt, teljesen leverte, úgy, ahogy még senki sem verte le. Hogy higgye el neki, már régen benne van a szívében, benne sarjadzik, már attól a perctől fogva, hogy először látta őt.

Valóságos harcot vívott önmagával, hogy csak vissza tudja szorítani az érzelmet, de meddő harc volt — ez igaz, mert túlságosan édes dolog feladni a harcot. Fel is adja az ember s egyre gyengébb ütések mér az ellenfelére. Most hát vége van, most már elvesztette a csatát, egészen elvesztette, már fegyvere sines...

— Az Istenért, Agota kisasszony, legalább egy két bűnbocsánatot jelentő szót mondjon! Higgye el nekem, hogy nem szokásom boldognak boldogtalannak szerelmet vallani, a szívem mélyén nagyon merev természet lakozik, de hagyjuk most annak a megítélését, hogy jó-e ez, avagy rossz. De mert most szoltam már önnek, hát el kell hinnie, hogy belső szükség kényszerített rá. Mondja, mondja, megérti, amit mondok? Nem, mintha a mellemet feszített szét valami.

Agota most rápillantott s hosszan pihentette rajta szemét; kezét már nem remegtek, Irgens kezében pihentek. A férfi nyakán felzúzdalt erek mutaták, hogy vére hogy tombol. „Agota felült, Irgens még egyre átkarolva tartotta.

(Folytatás következik.)

javaslat, ha az a legfényesebb theoriai okoskodások után jónak látszik is, csak akkor fogja kielégíteni a nemzetet, ha annak szükségével és kívánataival megegyez.

Deák Ferenc ezen mondaná a legkeményebb ítélet az említett törvényre.

A sertésvész.

Budapest, április 3.

A földmivélségi miniszter szaktanácsoskötést szándékozik egybehívni abból a célból, hogy megállapíttassanak a módozatok, amelyekkel a sertésvész jelenlegi kedvező állása a nyári hónapok alatt is megtartható volna. Nem kétséges, hogy e kérdés sikeres megoldása kiváló közgazdasági fontossággal bír, mert a sertésvész óriási pusztításai nem csak súlyos anyagi veszteségeket okoztak gazdáinknak, hanem a külföld által foganatosított határozat, különösen pedig a Németország részéről huzamosabb idő óta fennálló tiltalom csaknem teljesen megbénította a sertés-kivitelünket és az ennek következtében tetemesen csökkent a sertésárakat a tenyésztők, kereskedők és a hízalók egyaránt megszűnik. Nagyon is időszerű tehát földmivélségi kormányzatunk gondoskodása, mert a melegebb idő elkövetkezésével a sertésvész ismét nagyobb mértékben terjedhet.

Sertésvészszel fertőzött község van a legutolsó hivatalos kimutatás szerint 283, ami annyit jelent, hogy mintegy öt év óta ez a betegség nem volt olyan szűk területre szorítva, mint éppen most. Főleg ez év telén csökkent nagyobb mértékben és ez a kedvező fordulat az erősen alkalmazott óvintézkedések kivételével főleg az állatok több beállótartásának köszönhető. Mert igazán hatatlan, hogy a betegség hirtelen és gyors terjedésének egyik fő oka a nálunk általánosan szokásos sertésesűrből kihajtása, a sertésnek a községi legelőn való őszterelése. A tapasztalat azáltal esetenben bebizonyította, hogy a sertésnek nyájában való legeltetése a legkedvezőbb alkalom a kór-átvitelére. A betegségnek a községekbe való behurcolása pedig — igen kevés kivétellel — csakis egészségeseknek látszó, de a betegség csiráját már magukban rejtő idegen sertések bevitelével történik.

Ha tehát a sertésvész terjedését radikálisan meggátolni akarjuk, első sorban ezt a két momentumot kell figyelembe venni. A sertések érintkezése idegen állatokkal csakis a vásárokon, különösen a heti piacokon történik, ott fertőzhetik egymást és onnan viszik szét a ragályanyagot. Jelenleg hazánkban a legtöbb vásártér talaja a sertésvész ragályanyagával fertőzve van. Kívánatos volna azért a vásártérk átgyevezése, mert a legfontosabb fertőzőforrás sem képes teljesen kórmentessé tenni vásártérünk laza talaját, amely minden esőzést után újra meg újra felszínre engedi az inficiált anyagokat. A vásárokat eddigi állategészségrendőri felügyeletének eredménye kissé problematikus, mert amint azt az Ausztriába irányított sertészállítmányoknál látjuk, a berakodásnál eszközölt állatorvosi vizsgálat alkalmával egészségeseknek talált szállítmányok már alig 24-48 órával később osztrák részről sertésvészességek deklaráltak. Igaz ugyan, hogy a legtöbb ilyen esetben az osztrák hatóságok vaxációja nyilvánvaló, hiszen a legminimálisabb köros változásból rögtön sertésvészit konstatálnak.

A betegséggel szemben a községben való nagyobb elterjedésének megállítására legjobb intézkedések bizonyulnak a sertésesűrből teljes beszüntetése. A jelenlegi gazdasági viszonyaink között azonban ez lehetetlen; különben is ez a szigorú intézkedés felesleges is. Mert a sertésnyáj által fenyegető veszély oly módon is elhárítható, ha országsszerte elrendelik, hogy a községekbe hozott idegen sertéseknek a közös nyájba való kihajtását a behozataltól számított legalább 30 napon belül meg nem engedik. Erre nézve az 1888: VII. törvényeknél a kellő intézkedéseket már magában foglalja, és a többi között elrendeli, hogy a községi pásztorkor arra feleltessék, hogy idegen állatot a nyájba fogadni nem szabad. Ezt az üdvös intézkedést — sajnos — kellő szigorral seholsem fogantatásítják. Pedig első sorban a sertéspásztorok, vagyis a kanások voltakának erre szoritandók, még pedig olyan értelemben, hogy a közös nyájba csakis olyan behozott idegen sertést szabad befogadni, amelyről a községi előjárás egyik tagja személyesen meggyőződött, hogy a 30 napi időtartam alatt mindenkor teljesen egészségesnek mutatkozott. A 30 napi vesztés-zár pedig azért szükséges, mert a sertésvész lappangási időszaka körülbelül ennyi időre terjed. Csakis ilyen intézkedés mellett sikerülne — szerény véleményem szerint — az esetleg kitűrszerű kerülő sertésvészit is a legalaposabb fertőtlenítés által rögtön csirájában elfojtani. Hiszen láttuk, hogy racionális elköltetés és fertőtlenítés által meg az olyan rendkívül fertőző betegséget, mint az indiai pestis is lokalizálni lehetett, amennyiben a Bácsban felmerült pestis-eseteket is ilyen módon helyezték kőni és elfojtani teljes mértékben sikerült.

A bevezető sorokban említett ankét a sertésvész ellen való védekezés módozatainak megbeszélésénél tehát a felsorolt okokat is kellően mérlegelje és ha a megindítandó akciónál azokat is figyelembe veszi, remélhetők, hogy ez a gazdáinkat immár öt év óta sújtó országos csapás talán mégis végleg el lesz hárítható.

Feller Alfréd.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák Magyar Bank. A jegybank állása március 31-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1.301.458.000 kor. (+55.079.000 kor.), érc-értékészlet 1.191.698.000 korona (— 4.142.000 korona), váltóértéke: 287.848.000

korona (+ 50.039.000 kor.) lombard-üzlet: 65.605.000 korona (+ 1.501.000 korona), adómentes bankjegytartalék: 224.581.000 korona (+59.776.000 korona.)

A magyar kőszéntermelés, melynek produktumai a vasúti forgalomban már nagyobb mennyiségűk szerepelnek, márt a gabona, a mult évben, dacára több iparág pangásának, ismét emelkedett. Mig ugyanis az előző 1898. évben 57.900.000 q. volt a termelés (ebből 452 millió q. barnaszén, 132 millió q. kőszén és 03 millió q. briquette), 1899-ben a magyar és horvát szénbányák összes termelése 59.500.000 q. volt (ebből 46 millió q. barnaszén, 132 millió q. kőszén és 03 millió q. briquette), ami az előző évhez képest 27%-kal több. Ezzel szemben az osztrák és porosz szén behozatala a mult évben 14.300.000 q. volt, ami 2%-kal kevesebb, mint az előző évben, mig a koalkebehozatal 3.100.000 q-val változatlan maradt. A szénkivétel Magyarországból pedig 1899-ben 2.020.000 q. volt, ami 13%-kal kevesebb, mint 1898-ban, amely esökkenés oka a kisebb romániai kivételben keresendő. Összehasonlítás kedvéért még megemlítjük, hogy tíz év előtt, 1890-ben a magyar termelés 32.700.000 q. és a sziléziai behozatal 8.200.000 q. és végre a mi szénkivételünk 885.000 q. volt.

Külföldi szaktudósítók. A földmivélségi miniszter külföldi gazdasági szaktudósítókul a következő szakembereket alkalmazta:

Báró Malcomes Jeromos miniszteri tanácsost Berlin székhellyel a német birodalom, továbbá Dánia és Hollandia területére szóló megbízatással. György Endre közgazdasági író, a magyar tudományos akadémia tagját, London székhellyel, Angol- és Franciaország területére szóló megbízatással. Dr. Gaál Gyula földbírókot Bukarest székhellyel a Balkán államok területére és ifjabb Paikert Alajos, a mezőgazdasági muzeum örök, az országos magyar gazdasági egyesület tiszteletbeli titkárát Washingtonban az Egyesült Államok és Kanada területére; végül gróf Bánffy Miklós fizetés nélküli segéd-fogalmazót, segédül báró Malcomes Jeromos min. tanácsos mellé osztotta be.

Báró Malcomes Jeromos a földmivélségi minisztérium IV. (gazdasági) főosztályának helyettes főnöke s a földmivélségi ügyosztálynak vezetője volt; György Endre a közgazdasági iradalom s a közélet ismert régi munkása; dr. Gaál Gyula büssli földbíró, a somogy megyei gazdasági egyesületnek volt elnöke, a gyakorlati gazdálkodás terén működött; ifj. Paikert Alajos jogi és gazdasági tanulmányokat végzett s mint az országos gazdasági egyesület titkára élénk irodalmi működést fejtett ki.

Erdőfelújítás a Tisza mentén. Ungvárról jelentik, hogy Darányi Ignác földmivélségi miniszter az adófelügyelősnél elrendelte, hogy a Tisza felsővidéki fokozottabb erdőfelújítási munkálat végeztessék most a tavaszon és pedig nemcsak erdőgazdasági, hanem árvízvédelmi előléből, hogy ezzel a talai elmosása megroitótlássék s a víz gyors levezetése biztosíttassék. Rendeletben utmutást ad az erdő rekonstrukció végzéséről a miniszter, melynek oéja az is, hogy példaadással legyen a magánérdők kezelőseire is.

Tejgazdasági tanfolyam. Május elsején nyílik meg a nagy-szécsényi tejszövetkezetnél (Nógrádmegyzés) létesített állami tejgazdasági munkások képzés iskolának újabb — főlvére terjedő — tanfolyama. Az ide való felvételtér kifogástalan előléül és legalább is tizenhat évet betöltött nők pályázhatnak, kik teljes ellátásban, esetleg e helyett havonta 30 korona ellátási díjjal és nyolc korona havi bérben részesülnek. Az iskolába való felvételtér a kérvények kérésével, iskolai és erkölcsi bizonyítványokkal füzszerezve a nagy-szécsényi tejszövetkezet igazgatóságához intézendők április 20-ig.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelent: Anonelyvits D. kereskedő Újvidék, Paunc Sámuel és testvére cég Dombovár, Löbl Adolf kereskedő Saaz, Hartmann Márton Bécs, Koller Armin kereskedő Vukovar.

Borjuvásár. 1900. évi április hó 3-án. (A budapesti marhavásártéri vasári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 729 darab, leölt borju 1 db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, növendék marha 9 darab, bárány 65 — darab, leölt bárány 90 darab. Argyerszék azonos tételéből: Argyerszék. Belföldi élő borju — 52—60 — l.-ig, l. r. 70—80 l.-ig, kivétel 82 l. kilónként, leölt borju — l.-ig, l. r. — l.-ig, kivét. — l.-ig, kivét. — l. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — l.-ig. Növendék marha 44—50 l.-ig kilónként, l. r. — l.-ig. Bárány 65 — l. — l. leölt bárány 10. — 12 l., kivétel ár — k.-ig patonkint. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A toronyvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tóvárosi sertés-konzumvásár argyerszék 1900. évi ápril. 3-án. Készlet 589 darab. Érték 914 darab. Összesen 1503 darab. — Eladották 884 darab. Maradt 619 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 98—101 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—100 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 94—100 k.-ig. Öreg hús páronkint 400—500 kHos 88—92 koronáig. Malacok 60—korona 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sortésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sortésvásáron bejelentettek: 9834 darabot, ebből a vasár elején felhajtottak: 4815 darab fiatal sertést, 4290 darab magyar hizott

sértést, — nehéz sertést, összesen 9105 darabot. Váltakoztan az irányzat.

Jegyzések: kgknt élők súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 96—98 fillér, kivételesen 100 filléren, középmínőségű sertés 88—94—fillér, könnyű sertés 78—86 fillér, fiatal sertés 66—82 fillér.

A budapesti gabonatorzsda.

Budapest, április 3.

A buzaüzletben a forgalom ma is élénk volt. A kínálat és kereslet élénk volt és szilárd irányzat mellett 45.000 métermázsa buza került a forgalomba 2 1/2—5 fillér áremelkedéssel. Más gabonanemekben a forgalom korlátozott volt. Rozsban az irányzat szilárd.

Eladottai:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 2800 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 5800 mm. 77 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 55 f. felső, 100 mm. 75 k. 7 K. 50 f. felső, sarga.

Bánáti: 3300 mm. 75 k. 7 K. 52 1/2 f. Bácskai: 2250 mm. 73 k. 7 K. 60 f., 2000 mm. 32 k. 7 K. 42 1/2 f.

Bajai: 2000 mm. 73 k. 7 K. 50 f., 450 mm. 72 k. 7 K. 75 f.

Fehérmegyevidéki: 200 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

O-Becsei: 4200 mm. 73 k. 7 K. 77 1/2 f. Pestmegyei: 120 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 800 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 1900 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 72 1/2 f., 200 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 75 k. 7 K. 75 f., 330 mm. 74 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 73 k. 7 K. 50 f.

Dunavidéki: 1390 mm. 74 k. 7 K. 45 f. Erdélyi: 1300 mm. 78 k. 7 K. 85 f. Ergri: 500 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Rózs 200 mm. 6 K. 44 1/2 f. paritásra. Készpenzítés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for location (Tiszavidéki, Fehérmegyei, Bánáti, Bajai, Dunavidéki, Erdélyi, Ergri) and weight/price details.

Rózs 200 mm. 6 K. 44 1/2 f. paritásra. Készpenzítés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: IS t u z a, Kilós, 50 kilogramm, 50 kilogr.-mm. It lists various types of grain and their prices.

Table with columns: Egyéb gabonanemek, Kilós, 50 kilogramm. Lists other grain types like Rózs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce.

A határidősletet folyamán a következő köte-

Table showing exchange rates for various locations like Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Tengeri 1900. májusra.

Déli egy óraor a következő záróárakat állapi-

Table showing closing prices for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Tengeri 1900. májusra, Repce augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table showing closing prices for Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Tengeri májusra, Repce augusztusra.

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsdére külföldről ismét javult hírek érkeztek, melyeknek befolyása alatt nálunk a contem-

A helyi piac előtűzősdenken el volt hanyagolva. A déli tőzsde továbbra is kedvező maradt, bár a forgalom igen szerény volt. A zárlat legmagasabb napi árfolyam mellett történt.

A helyi piac a déli tőzsdén nem követto az internacionális piacon beállott javulást, csupán rimamurányiban volt, némi fercezések benyomása alatt, 2—3 korona áremelkedés.

A valutapiac változatlan. Az előtűzősde: kedvező.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 752.—753.40. Osztrák-magyar államvasut 633.50—635.—. Jelzálogbank 454.—455.—. Rimamurányi vasmű 619.—622.—. Kőzüti vasut részvény 659.—660.— korona.

A déli tőzsde: változatlan. Magyar hitelrészvény et coupon 731.—732.—. Osztrák hitelrészvény 752.80—753.80. Osztrák-magyar államvasut 634.50—636.—. Leszámitolóbank 490.50. Rimamurányi vasmű 621.—621.50. Déli vasut 120.—. Kőzüti vasut 658.20—660.20 korona.

Forgalomba került: Salgótarjánai közönbánya részvénytársaság 632.— korona árfolyammal. Utőtűzősde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 773.20. Magyar hitelrészvény 732.—. Leszámitoló bank 490.—. Rimamurányi vasmű 20.50. Osztrák-magyar államvasut 635.—. Kőzüti vasut 658.50. Villamos vasut 337.— korona árfolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: I. Államadósság, Pénz Aru, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various financial items and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: II. Más kölcsönök, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists other financial items and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: IV. Elsőbbségi kötvények, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: V. Bankok részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various bank stocks and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: VI. Takarékpénztárak részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: VII. Különféle vállalatok részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: VIII. Készletek részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: IX. Készletek részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:*)

Table with columns: X. Készletek részvényei, Magyar Államadósság, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

VII. Eltűzőtű társaság részvényei.

Table with columns: Eltűzőtű társaság részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

VIII. Gőzmalomok.

Table with columns: Gőzmalomok, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Table with columns: Bányák és téglagyárak részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

X. Vasművek és gépgyárak részvényei.

Table with columns: Vasművek és gépgyárak részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table with columns: Könyvnyomdák részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XII. Különféle vállalatok részvényei.

Table with columns: Különféle vállalatok részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XIII. Közlekedési vállalatok részvényei.

Table with columns: Közlekedési vállalatok részvényei, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XIV. Sorsjegyek.

Table with columns: Sorsjegyek, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XV. Pénzmenek.

Table with columns: Pénzmenek, Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

XVI. Külföldi váltók (látár).

Table with columns: Külföldi váltók (látár), Pénz Aru. Lists various types of bonds and their values.

A budapesti terménytörzsde.

A terményüzletben a szezonserdű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 36.—46.— korona, vörös aprószemű 52.—58.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsángi — korona, középszemű 62.—66.— korona, narvuszemű 68.—70.— korona. Disznózsír: budapesti 55.50—56.60 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légerszártott vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.— korona, 3 darabos 49.—50.— korona, füstölt 52.—53.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16.50—17.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50—14.75 korona, 100 darabos 21.—21.50 korona, 85 darabos 27.—27.50 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.25—16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatorzsde.

Bécs, április 3. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.)

Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.79, május—júniusra 7.80—7.79, őszre 7.96—8.—7.99, rozs május—júniusra 6.83—6.84, őszre 6.95—6.98—6.97, zab május—júniusra 5.36—5.38, őszre 5.67—5.68, tengeri május—júniusra 5.63—5.65, július—augusztusra 5.85, rozs tavaszra 6.83—6.84, zab tavaszra 5.35—5.36, repce augusztus—szeptemberre 13.90—13.90 koronán.

A bécsi értéktörzsde.

Az előtűzősde élénkebb. Déli tőzsde szintén tartott, jobb irányzat mellett. Zárlat szilárd. — Berlini magándiskontó 4/4 százalék.

Bécs, április 3. (Magyar értéktörzsde zárlata.) 4% arany-járadék 97.15. Tiszai és szeredai kölcsön sorsjegye 139.75. Magyar vasuti kölcsön esztiben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 98.60. Magyar létszámított és pénzügybank 122.—. Rimamurányi vasmű részvény 309.75. Magyar koronásárjék 93.70. 4% Magyar földterem. kötvény 92.80. Magyar hitelbank részvény 192.25. Magyar uyereményi kölcsön sorsjegye 164.25. Kassa-óderbergi vasuti részvény —. Magyar kereskedelmi bank 273.50.

Bécs, április 3. (Osztrák értéktörzsde zárlata.) 4% arany-járadék 99.50. 4% osztrák aranyjáradék 98.90. 100-évi sorsjegye 136.—. Osztrák hitelsorsjegye 997.50. Anró-osztrák bank 124.75. Bécsi bankeszevület 125.—. Osztrák-magyar bank 127.40. Déli vasut 29.20. Dunagőzhajózás részvény 71.50. Pódnárvészvény 164.15. Cászári és királyi arany 11.41. Német bankváltók 118.50. 4% esztli járadék 99.15. Osztrák koronárészvény 99.25. 1864-évi sorsjegye 200.90. Osztrák hitelintézet részvény 235.40. Unionbank 150.50. Osztrák Lánderbank 115.25. Osztrák-magyar államvasut 132.20. Eltűzőtű vasut 123.50. Aipei bányarészvény 263.90. 30 frankos arany 19.26. Londoni váltár 242.90. 1860-évi Tramvay 132.—. Az irányzat tartott.

Bécs, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 235.30 Magyar hitelrészvény 182.75 Angol-Osztrák bank 124.75 Euion bank 135.—, Länderbank 151.—, bankgyűjlesztő 115.60, osztrák-magyar államvasut részvény 132.20, északnyugati vasut részv. 26.20, elbavölgyi vasut 123.50, dunagőzhajós részv 119.50, alpesi bányarészvény 163.—, májusi részvény 263.40, osztrák koronajáradék 310.50, magyar arany. 99.30, magyar koronajáradék 93.70, német birodalmi márika készpénz 122.50, nitimóra 118.65, törökországi részvények.—, rimamurányi vasmű 118.53 déli vasut —, dohányrészvény —, Napoleon d'or 19.26 Lombard —.

Külföldi értéktözsdék.

Berlin, április 3. (Tőzsdei tudósítás.) London és Páris nyomán a tőzsde szilárd volt. Spanyol és török értékek kissé javultak. Különösen keresettek voltak ismét a közmenzértékek, amelyek véleményem vásárlások következtében még inkább emelkedtek. Kohászati részvények tartották magukat. Bankértékek csöndesek. Vasutakban is kicsiny volt a forgalom, sőt részben gyengültek, így a dortmund-gronau, a kelet-poroszországi és a transvaali vasut részvényei, ellenben gőzhajózási részvényeket keresek. Magánészámítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, április 3. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék 98.25. 4 1/2% osztrák aranyjáradék 99.40. Elbavölgyi vasut — Magyar koronajáradék 92.80. Osztrák-magyar államvasut részv. 135.10. Kassai-odobergeri vasut — Bécsi váltóár 34.15. Magyar vasut beruházási kölcsön 101.75. Alpesi bányarészvény — Edison 255.—, Gósenkirchener 232.75. Laurakohó 282.50. 4 1/2% ezüstjáradék 98.25. 4 1/2% magyar aranyjáradék 97.25. Osztrák hitelrészvény 235.—, Déli vasut 28.10, Károlyi Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.15. 4% új orosz kölcsön 99.10. Török dohányrészvény 163.50. Olasz járadék 94.40. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 157.10. Harpeni 239.—, Az irányzat gyenge.

Berlin, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Ésti forgalom. Négyzszázalékos magyar aranyjáradék 97.25. Magyar koronajáradék 92.80. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasut 135.—, Déli vasut 28.10. Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschtiehradi —, Orosz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, április 3. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjáradék 97.90. 1890. sorosjegy 136.40. Déli vasut 28.30. 4 1/2% osztrák aranyjáradék 99.—, Osztrák hitelrészvény 235.—, Osztrák-magyar államvasut 135.—, Olasz járadék 94.25. 4 1/2% magyar aranyjáradék 97.35. Az irányzat esendes.

Frankfurt, április 3. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék —, 4% osztrák aranyjáradék 99.65. Magyar koronajáradék 92.80. Osztrák-magyar bank 126.70. Déli vasut 28.—, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.67. Bécsi bankgyűjlesztő 135.10. Villamos részvény 141.50. 4 1/2%-os magyar aranykölcsön 79.—, 4 1/2%-os ezüstjáradék 98.25. 4 1/2% magyar aranyjáradék 97.30. Osztrák hitelrészvény 235.10. Osztrák-magyar államvasut 135.—, Északny. vasut —, Bécsi váltóár 34.83. Párisi váltóár 31.25. Unionbank 154.—, Alpesi bányarészvény 264.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arólyamok januárja. Ésti forgalom. Osztrák hitelrészvény 234.90. Osztrák-magyar államvasut 135.—, Déli vasut 28.—, Osztrák aranyjáradék —, Olasz járadék 94.40. Laurakohó 282.50. Harpeni 238.30. Discont 198.30. Alpesi —, Bécsi bankgyűjlesztő —, Nyngdott.

Páris, április 3. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4 1/2% osztrák aranyjáradék 100.70. Osztrák Länderbank 483.—, 3% francia járadék 101.02. Ottomanbank

582.—, 3 1/2% francia járadék —, Alpesi bányarészvény —, Déli vasut 160.—, 4 1/2% magyar aranyjáradék 98.—, Párisi bankrészvény 1155. Olasz járadék 94.20. Francia törleszt. járadék 99.62. Osztrák fűlithéltételezi részvény 1276.—, Török dohányrészvény 336.—, Az irányzat szabálytalan.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 3. A sertésfűzet elírva változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 94—96 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 102—103—fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammra való súlyban) 100—102 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammra terjedő súlyban) 100—101 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogrammra terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammra terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammra terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 99—100 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogrammra terjedő súlyban) 99—100 fillérig. — Könnyű (páronként 240 kilogrammra terjedő súlyban) 98—99 fillérig.

Sertésárak száma: 1900. ápr. hó 1. napján volt készlet 33115 darab, 1900. április hó 2. napján felhajtott 798 darab, 1900. évi április 2. napján elszállított 538 darab, 1900. április hó 3. napjára maradt készletben 33377 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 3. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Cserna János temesvári törvényszéki aljegyzőt a temesvári törvényszéki joggyakorlatok és az erzsébetvárosi törvényszékhöz aljegyzővé, — a budapesti ítélőtábla elnöke Zacharia Oktáv és Gaál János vezélt joghallgatókat a budapesti ítélőtábla kerületére ideiglenes minőségű díjas joggyakorlókakká nevezte ki.

Nemgyarosítások. Feldmann Lipót sárospataki illetőségű budapesti lakos vezetőkénevék Fodorra, kisköri Krausz István kaposi illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Kaszásra, Grünfeld Péter fő- és székvárosi néptanítói vezetőkénevék Somosra. Langhoffer Mihály zentai illetőségű ugyanottani lakos, valamint kisköri gyermekei Viktória, János, István, Mária és Pál vezetőkénevék Lászlóra, Friedmann Simon ostffy-ásonyvári illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Fodorra, Kreisler Sándor budapesti illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Káldorra, Klein Béla temesvári illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Katonára, Liechtenfeld Salamon budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kisköri Andor fia vezetőkénevék Ladányira, kisköri Schwarz János keresztési illetőségű csorvási lakos vezetőkénevék Sárosira, Strumberger János apatinai illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Siklósi, kisköri Rosentold József szalárdi illetőségű siteri lakos vezetőkénevék Ráczra, Breuer Vilmos miskolci illetőségű ugyanottani lakos vezetőkénevék Bárdosra, Fried József mező-telki illetőségű mérnök szilagy-somlyói lakos, valamint kisköri gyermeke Ilona

vezetőkénevék Fodorra. Sorosán István m. kir. posta- és távirat-szolga petroszvári lakos vezetőkénevék Solymosra Pollák Fülöp m. á. v. hivatalnok pellicci lakos vezetőkénevék Pártosra kért átváltóztatása helyettesminiszteri rendelettel, megengedtetett.

Athénesi. Az igazságügyminiszter Borsos József sátoralja-újhevi járásbírósi aljegyzőt a sátoralja-újhevi, Domokos István nagybuzityói és Kolb Géza margittai járásbírósi aljegyzőket a nagyvárdi, Janosch Rudolf nyírabatori járásbírósi aljegyzőt pedig a nyiregyházi törvényszékhez helyezte át.

Fűdlyözök. Aljegyző a vaali járásbíróshoz két hét alatt. Végrehajtó a nagyvárói járásbíróshoz. Aljegyző a tordai törvényszékhez két hét alatt. Irnok a lipcsei járásbíróshoz 4 hét alatt. Aljegyző a dévai törvényszékhez két hét alatt. Ellenőr a huszt adóhivatalhoz 14 nap alatt. Hivatalos közp. díj és illeték kiszabási hivatalán május 1-ig. Közjegyző Pümehá három hét alatt. Aljegyző a nátszegi járásbíróshoz két hét alatt. Végrehajtó a borosjenői járásbíróshoz két hét alatt. Aljegyző a magyar-laposi járásbíróshoz két hét alatt. Aljegyző a nagyszécheni törvényszékhez két hét alatt. Végrehajtó a buzási járásbíróshoz két hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, április 3.

A maximum a távol északra, a földközi tengeri depresszió pedig Kis-Ázsiára húzódtól vissza és egy új depresszió közeledik az Atlanti-Oceánról Anglia felé.

Az idő esakis a Balkán-félszigeten és az angol partokon csapadékos, míg egyébit száraz.

A hőmérséklet eloszása változatlan. Nálunk az időn — a délelőti Kárpátok kivételével — száraz, jobbra felhőtlen és hűvös; az északi és nyugati határmegyégekben és az Alföld egyes vidékein az éjjeli fagy még mindig tart.

Küldés: Egyelőre még hűvös idő várható, csak elvélto jelentésként csapadékkal.

Vizárlás.

Table with exchange rates for various locations including London, Vienna, and others. Columns include location, unit, and rate.

Advertisement for Dr. Radányi L. featuring an illustration of a man and text describing his medical expertise in various ailments.

Advertisement for a 10,000 Ft tax-free certificate, highlighting the safety and benefits of investing in government securities.

Advertisement for Dr. Czinczár J., a specialist in various diseases, offering consultations and treatments.

Advertisement for Dr. Fabinyi J., a specialist in various diseases, offering consultations and treatments.

Advertisement for a public notice regarding the appointment of a representative for a public utility project.

Advertisement for Kerékpárosok (Cyclists) featuring a bicycle and text about cycling safety and equipment.

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 35.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összes nyugtá-ványozva lesz. Amidőn ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frtyai összeget meghaladják vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziessen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifésztésért és a díszes papírkercért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyea képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárlunk szolid és izléses **KÉPES**
URI-, FIU- ÉS GYERMEKRUHÁKAT levelező
Neumann M.-nél, Budapest, Múzeum-körut 1. sz. lapok

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégnél természetesen.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi álla-
potok radikális gyógyítására párat-
lan sikertű gyógyhatásai folytán
legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos
eredmények folytán hono-
rarium teljes gyógyulás után
is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-g d. u. 2—8-ig.
Levetekre díjmentesen választottak. Prospectus
ingyen.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hagyományosakat és sebeket, az ártalmatlan utó-
bajait, az elgyengült férfiak, magányosok, a bujálók
utóéletkezményeit, nőknél terheltet, bármennyire
idülték is, valamint mindazon női betegségeket, me-
lyeknek a meggyógyulása egyáltalán nem lehetetlen-
geket gyógyít új gyógymód szerint, biztos sikerrel,
gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészeti dor-
vult csa. kir. oszt. főorvos.
RENDEL: napont d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig,
este 7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel válaszoltunk
és gyógyaszerrel is gondot fordítunk.

Nőknél külön várterem.

Ugyazott meglepetés és szerencse! Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető **NEPSZERU UTUMUTÓ** (már-
10-ik kiadásban megjelenő) nemi betegségekre és azok
összesztű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jó beszámolója, lesz
elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr.
utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. A szivarosoknál lázra. — II. A nemi
élet ébredése. — III. Az öngyógyítás és az újabb módsze-
rek. — IV. Húgyvesztés (tripsin) és húgyveszt. Külföld.
— V. A bujálók (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Bú-
nyonult férfiak. — VIII. Női meggyógyulás. IX. A ivar-
szervek megbetegedéseinek gyógykezelése. — X. Prostatid.

Cserny-tele orientalischo a legjobb és legolcsósze-
gesebb széptőzser, 1 iv.
ára 2 kor. Balzsamzap-
pan hozzá 60 fillér.
Kapható minden gyógyszertárban, drogeriákban és ill-tésziárban.

Rosenmilch

(Keleti készítmény)

50 évi siker!

Eszéki
arckenőcs
és eszéki
SALVATOR-SZAPPAN

eltávolítja a szőplőt, májfoltot és a bőr összes tisztalanságát.
Valódi csakis a
**DIENES J. C. Salvator-
gyógytárából**
Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fillér és 1 kor.
1 drb Salvator-szappan — — — 1 kor.
1 tégely kézi paszta — — — 1 , 20 fillér
Lyoni rizspor kis dob. 1 kor., nagy dob. kor. 1.60

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrész-
köl és megfélelnék tökéletesen a 71012. sz. B. m.
rendeletnek.

Főraktár: **Török József**
BUDAPESTEN, VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.
gyógyszertára.

Magyar művészek újabb alkotásai után.
Finom fénynyomat. Hazai készítmény.
Baditz Ottó: Vagyon olyan legény mint te.
Bihari Sándor: Munka után.
Innocent Forenc: Fátyn-tánc.
Karvaly József: Vásárfa.
Kosok Ida: Havasi pásztorok.
Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája.
Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban.
Márk Lajos: Terefero és Szerelmi dal.
Neogrady Antal: Veszített boldogság.
Senyoi Károly: Szökőkút, Keekespásztor.
Szemes Fülöp: Kása nem étel.
Teles Edé: Enyelgés.
Tolnay Akos: Diana és Enyelgés.
Vajda Zsigmond: Kedélyes birák.
Vajda Zsigmond: Kedves iró.

20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel.
Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körut 18. szám

BARTOS és KRISZTICS

asztalos és kárpitos butor-raktár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13, csak az I. emeleten.

Szállítás Budapest és környékére költségmentesen.

Allandó nagy **butor**-kiállítás. Nagyobb vételknél díjazott díjmentesen.

Butorok menyasszonyi kelengyékre a legmodernebb stylen, jó, száraz anyagból, három évi írásbeli jótállással, a legmésékeltbb árákon.

Déli vasut. A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest D. V. pályaudvarról az 1899/1900 évi téli menetrendben.

I. II. oszt. hálókocsi Budapest D. V. Velence (Venezia) között.
Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.
Velence érk. d. u. 2 . 15 . Budapest D. V. érk. d. e. 9 . 53 .
Menettartam: 18¼ óra. Menettartam: 19¼ óra.

I., II. oszt. közv. kocsik, két I. oszt. hálólhelyly Budapest D. V. Ala között.
Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Ala ind. d. u. 2 óra 33 p.
Ala érk. d. u. 4 . 17 . Budapest D. V. érk. d. e. 9 . 53 .
Menettartam: 20¼ óra. Menettartam: 19¼ óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsik Budapest D. V. Velence (Venezia) között.
Pragerhof-Nabresina-Cormonsen át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.
Velence érk. d. u. 2 . 15 . Budapest D. V. érk. d. e. 9 . 53 .
Menettartam 18¼ óra. Menettartam 19¼ óra.

Budapest D. V. Abbazia-Fiume között.
Pragerhof-St.-Péteren át.

a) Budapest D. V. ind. reggel 8 óra 00 p. Fiume ind. reggel 7 óra 45 p.
Fiume érk. este 9 . 15 . Budapest D. V. érk. este 9 . 20 .
Menettartam 13¼ óra. Menettartam 13¼ óra.

b) Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Fiume ind. este 7 óra 55 p.
Fiume érk. d. e. 9 . 38 . Budapest D. V. érk. d. e. 9 . 53 .
Menettartam 13¼ óra. Menettartam 14 óra.

Budapest D. V. Pakrác között.
Nagy-Kanizsa-Barcsen át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 25 p. Pakrác ind. d. u. 2 óra 50 p.
Pakrác érk. d. u. 1 . 20 . Budapest D. V. érk. reggel 6 . 32 .
Menettartam 16 óra. Menettartam 15¼ óra.

ANTISEPTIKUS

Hőlyg-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemű gyöngédelen gummy és spongya cikket, 1 doboz (12 drb) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 20 fill. előleges beküldése mellett bérmentve.
Gyors és dískrét szétküldés. Kapható a fentálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujvár Erdély. Budapesten: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körut 28.

Minden szöveges hirdetését...

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELOFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO

a kiadóhivatalban

József-körút 18.

vezetnek a következők...

Breuer műveket, Teréz-körút...

Nemesek-féle társaság Pé...

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Szűcs ny. V. donány-nagy-társaság, Kerepest-ut 1.

Deitson Miksané, Andrásy-utca 38.

Szántó Mór társaságában, Kelemen-utca 14.

Weitner Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Fűrdő-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibáros-utca 7.

Gölbörger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Hausenstein és Vogler hird. iroda V. Borovány-utca 9.

Leopold Gyula hirdetői iroda IV. Erzsébet-körút 14.

Messa Rudolf hirdetői iroda VII. Károlykörút 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkó-utca 4.

Tócsér Gyula hirdetői iroda IV. Szerény-utca 8.

Édes öregem!

Kereskedelmi Vegyeszet

Fehér rózsát

Gyógyszereszek!

Előkelő

Házulajdonos urak!

Intelligens

Csinos

Béla Párkány!

Nőstulni óhaj!

Nincs többé

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Nőstulni óhaj!

Nincs többé

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Nincs többé

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin

Óriási

Házmeztelenek

Közönségem!

Bolthelyiséget

Körforgó gép

Állás

Sorsjegyekre

Értékpapírokra

Kováry Armin